

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 704.

A mi nagyjaink.

Budapest, február 1.

A mi királyunkról mondta egyszer Tisza Kálmán, hogy hosszú uralkodásából leszűrt bölcsesége szerint minden propozíciónál csak egyet néz: azt az utolsó konzekvenciát, melyre a propozíció vihet. Ha az utolsó konzekvenciát helyesli s ha az ahhoz vezető utat logikusnak és tisztának érzi, akkor könnyen hagyja magát kapacitálni. Világosságot követel és világosság nélkül egy lépést sem tesz.

Alkotmányunk szerint a király és a nemzet egyenrangú tényezők. Nos, ha egyenrangú tényezők, akkor a nemzet szempontjából is az a legnagyobb bölcsesség, ha világosságot követel. A nemzet nagy embereinek a nemzettel szemben egy nagy kötelességük van: hogy nagy kérdésekben és súlyos helyzetekben szolgáljanak neki világossággal. Mutassák meg neki a kivezető utat. Gyűjtsanak neki fátylát, hogy áttekinthesse az egész utat a kezdettől a kibontakozásig. Ha a nagy emberek világító fátylakkal állnak a habozó nemzet előtt, ha bevilágítanak a homályos utak minden rejtékébe, ha nem tűrik a félrevezetést, az elhomályosítást, a zavarcsinálást és elkergetik a közélet teréről azokat, akik fátylagyújtás helyett még a biztonsági mécsesek apró lángjait is elfújják, csak hogy az addigi félhomály helyett teljes sötétség és bizonytalanság uralkodjék: akkor a nemzet is tisztán lát, mint a király és a nemzet is szilárdan megállhat a tisztán felismert biztos uton, mint a király. Mig ellenben, ha a nemzet nagyjai fátylagyújtás helyett újabb rébuszok elé állítják a nemzetet s ha a kérdés tisztázása helyett maguk a nagyok is érthetetlenekké válnak a nemzet előtt: akkor ez csak növeli a bajt s a nemzet hátrágyba kerül a másik egyenrangú tényezővel, a koronával szemben.

Ime Tisza István mai beszéde alkalmából egyszerre aktuális lett három nagyja a nemzetnek. Három olyan férfiú, aki külön-külön esatásban áll, de egy szempontból hasonló: abból a szempontból ugyanis, hogy a nemzet őket pártállásukra való tekintet nélkül nagyjai közé állította és fogadta. A véletlen úgy hozta, hogy ez a három férfiú nemcsak a közérdeklődésben, hanem Tisza István mai beszédében is egymás mellé került. Az egyik: maga Tisza István, aki ma beszélt. A másik: Justh Gyula, aki tegnap beszélt. És a harmadik: gróf Apponyi Albert, aki talán ebben a pillanatban ül hajón, hogy átkeljen a nagy vizen, az újvilágba. Nagyova érdekes tehát ezen a három nagy

emberen megmérni, hogy a nemzet és a helyzet megvilágítása, a kivezető utak megjelölése szempontjából miként feleltek meg a hozzájuk fűződő várakozásoknak.

Itt van első sorban gróf Tisza István. Azt, ugye, legalább is illetlenség volna feltenni egy ilyen kaliberű politikusról, hogy pusztán szereplési vágyból szólalt fel egy olyan vitában, melyet ő és pártja máris túlhoszsunak tartanak. Az se valószínű, hogy az egyszeri ember keserűségével állt volna a szerinte obstruálók közé, azt mondván, mint az egyszeri ember a jégeső idején: „Ha te levered a vetésemet, verem én is, hadd lássuk, uramisten, mire meggyünk ketten!” Az a gróf Tisza István, aki nagyon jól tudja, hogy az ő beszéde, mint az olaj a mécseset, újabb lánggra fogja lobbantani az esetleg már haldokló vitát: bizonyára nem szólalt volna fel, ha azt nem gondolja, hogy beszédével szolgálatot tesz vagy a nemzetnek, vagy a királynak, vagy pártjának, vagy legalább is a kormánynak. Azt kellene tehát hinni, hogy gróf Tisza Istvánnak nagyon is nagy oka volt ilyen körülmények között a felszólalásra. S mégis mit látunk. Beszéde után zavartan néz körül mindenki, mert senki sem tudja bizonyosan, hogy mit akart Tisza. Kinek vagy minek akart használni? Kinek vagy minek akart ártani? A királyt akarta meggyőzni a készfizetések felvételének halaszthatatlan szükségéről? Vagy a nemzetet akarta meggyőzni, hogy a közös bankot a készfizetések nélkül is el kell fogadni? A zavar a beszéd után nagyobb, mint volt előtte. Mert ha a munkapártnak akart használni, miért tapsolt neki az ellenzék? Ha az ellenzéknek akart szolgálatot tenni, miért tüntetett mellette a többség? Ha a kormánynak akart használni, miért hallgatta leforrázva a munkapárt? Ha a munkapártnak akart használni, miért érezte maga is szükségét, hogy szavait, melyek ellentéteket engedtek sejteni, folytonosan kimagyarozza? Egy fényes elmének különös megvilágítása volt ez a beszéd s aki hallgatta, kábultan néz körül, merre kevesebbet tud, mint azelőtt és sürűbb homályban tapogatódzik, mint a Tisza-fátyla felbogása előtt. Hát ki tud e beszéd világánál elindulni?

De objektívek akarunk lenni minden irányban. Hiszen azt akarjuk éppen felpanaszolni, hogy nagyjainkat valami végzet sodorja, mikor nagyobb világosság helyett csak sürűbb homályt tudnak terjeszteni. Itt van tehát másodiknak Justh Gyula, aki hosszú és jogosult várakozás után tegnap beszélt. Senkitől több joggal nem várhatott a nemzet

világosságot, mint tőle, akinek vállán nyugszik az egész bekövetkezett rendszerváltozás politikai és erkölcsi felelőssége. Justh Gyuláról csak a legalacsonyabb lélek állíthatja, hogy a helyzetet önzésből vagy túltengő ambícióból borította volna fel. Lehetett volna ő minden, de csak önzetlen, jó hazafi akart lenni. Hála a magyarok isteneknek, hogy van a nemzetnek ilyen fia is. De ha aztán az ilyen kiváló férfiú a bekövetkezett változások után megszólal, akkor minden szava egy-egy fátyla legyen, mely visszafelé is, előre is világít a nemzetnek. Hát vajjon gyultak-e Justh Gyula beszédében ilyen világító fátylak? Öszinte lájdalommal mondjuk, hogy: nem. Justh Gyula nem tért ki arra, hogy miért akarta a nemzetet olyan irányban vezetni, ahogyan vezette. Arról pedig, hogy a mai helyzetből hol van a kivezető ut, egyáltalán nem szolgált felvilágosítással. Hogy az önálló bankot most is követeli, mint a koalíció idejében, ez szép következtetés, ritka férfiúi jellemesség, de nem kivezető ut a nemzet számára, mert hiszen Justh Gyula pártja is jól tudja, hogy most az önálló bankot semmiképpen se lehet megcsinálni. Hát talán a határozati javaslatba foglalt bizalmatlansági indítványt vegyük a világító fátylának? Jó isten, hiszen azt, hogy Justh Gyula és vele mi annyian, nem viseltetünk bizalommal a kormány iránt, e határozati javaslat előtt is tudta a nemzet. Az utat, a kivezető utat kellene megvilágítani a nemzet számára és ebből a szempontból, lájdalommal kell megállapítanunk, ez a nagy emberünk se gyújtott fátylát a homályban botorkálók számára.

Gróf Apponyi Albert e nagyok között is első. És ámbár speciális álláspontja szerint talán legkevésbé lett volna rá kötelezve, ő már a vita kezdetén megpróbálta a helyzet megvilágítását. S az a bölcs mérséklet, mely az ő szavaiból kicsendült, talán a legjobb és legokosabb utmutatás lehetett volna a parlament és az egész nemzet számára. De a fatális véletlent kell átkoznunk, hogy a nemzet ennek a leginkább világító fátylának fényét sem használhatta sokáig. Nagyon jól tudjuk, hogy Apponyi nem privát passzióból és nem hűségéből vállalkozott a fáradságos amerikai utra. Legjobb meggyőződése szerint a nemzeti ügy szolgálatában teszi ezt az utat is. De ha a mai napon gróf Tisza István, mondjuk, hogy egy távollévővel szemben udvariatlanul, arra hivatkozott, hogy a nemzet aligha fogja komolyan elhíhetni az alkotmánynak olyan veszedelemben forgását, ha ugyanaz az Apponyi, aki e veszedelem-

re rámutat, mégis nyugodtan Amerikába megy világbékét hirdetni: akkor az az érzésünk támad, hogy a nemzet szempontjából Apponyinak nem kellett volna ezt a zicczert adnia. Apponyi, ezt a nemzet kénytelen lesz Tisza szavai után elismerni, nem most megy először Amerikába s nem olyan helyre megy, ahol a magyar névnek még becsületet kell szereznie. Apponyi ezt elvégezte már évekkel ezelőtt. És, sajnos, Amerikában annyi a magyar, hogy ott a magyarságot nem igen kell külön ismertetni. S ha Tisza udvariatlan figyelmeztetése eljut a nemzet fülébe, akkor az a fatális véletlen, hogy Apponyi éppen ilyenkor megy Amerikába, megint csak megtévesztheti a magyar publikumot. Hiába volt Apponyi gyönyörű világitó beszéde, mert a nemzet, mely legjobbjával szemben legszigorubb, maga sem lesz hajlandó veszedelemnek minősíteni azt, amit ismerve és megvilágítva, Apponyi mégis el tudott utazni.

S most kérdezzük: ha legjobbjaink és legnagyobbjaink felszólalásai nem tudják megmutatni a kivezető utat, lehet-e a nemzet felvilágosításáról beszélni? Beszél Tisza és kevesebbet tudunk, mint azelőtt. Beszél Justh és ma is csak azt tudjuk, hogy a külön bankot akarja és nem bizik a kormányban. Apponyi pedig, ha rá is mutatott, hogy nem a közös bank szabadalmának meghosszabbításában, hanem az ötödik szakaszba rejtett alkotmányértésben van a legnagyobb veszedelem, ennek elhárítását másokra bízta. A tájékozatlan nemzet fáklyákat vár nagyjaitól és mécsvilágot kap. A király szerencsésebb helyzetben van, mint a nemzet. A királynak csak egyformán beszélnek, a nemzet minden beszéd után kevésbé tudja, hogy merre menjen, mit csináljon. Legfőbb ideje volna, hogy olyan területre érjünk, ahol a nemzet világosan lát.

Vissza a vivmánypolitikához!

Írta: dr. Kmety Károly.

Budapest, február 1.

A kormányelnök és a többség hangadói ismételt hangoztatták, hogy szakítani kell a vivmánypolitikával, nem szabad bolygatni tovább a közös ügyek terén fennálló tényleges állapotokat, elérkezett már ideje a közjogi kérdések napirendről levételének. Ezt a nagylelkű álláspontot könnyebb deklarálni, semmint megtartani. A tények ereje nagyobb a miniszterek és pártvezetők elhatározásánál. A mi közösügyi tényleges állapotaink a sérelmi és vivmánypolitikát saját mivoltuknál fogva és a nemzeti életöztönnél fogva inaugurálják.

Ime, hogy egy példára utaljunk, a katonai büntetőperrendtartás égetően sürgős szabályozása elhozta magával a magyar államnelyv arányos térfoglalásának kérdését, s vivmánypolitikára készíti e ponton a kormányt is, mely ha a teljes kudarcot itt el nem fogadja, akkor már is vivmánypolitikát csinál.

A horribilis vér- és pénzáldozatok, melyek a szárazföldi és tengeri közös hadsereg számára részben már most, jobb részben pedig a közel jövőben követeltetnek, elemi erővel fogják magukkal hozni a közös hadügyekben fennálló sértő helyzetek átalakítását, tehát felidéznek a magyar nemzeti vivmányok politikájához való, szinte kényszerű visszatérést. Kitérni nem lehet, mert az osztrák fél és a vezető katonai körök makacs elzárkózása a törvényes jog s a megváltozott helyzetek postulatumai előli, újból reánk csktrojálják a vivmánypolitika önvédelmi küzdelmét.

Lehet azt mondani, hogy a közelmúltban sok oktalanság és ballépés történt a vivmánypolitikában, lehet súlyos vádakot emelni a koalíció következetlenségei ellen, de a vivmánypolitikától nem szabadulhat meg a mi politikai életünk.

De őrizzen is attól a magyarság Nem-

tője, hogy sikerüljön a vivmánypolitikával való szakítás. Ha ez sikerülne, az a nemzet életenergiájának végzetes megcsappanását jelezné.

Szépen hangozhatnak és különösen szép muzsikaszó az a Lajthántuliak számára, hogy nagyon elhibázta ez a nemzet a helyes utat azzal, hogy századokon át sérelmi politikát üzött, hogy gravamenjei orvoslását sürgette folyton, aheiyett, hogy adó- és vérbeli subsidiumokat ellenérték követelése nélkül, lelkessedéssei ajánlott volna fel azért, hogy teljesen összeforrjon a kölcsönös bizalomban a nemzet és dinasztia.

Ezeknek a gránosos uj aulikusoknak csak a történelem lapjait tárjuk fel; ha abban olvasni tudnak, megérthetik, hogy a mi sérelmi politikánk nélkül, s az annak sulvt kölcsönző subsidium-megtagadási és passzív ellenállási jog nélkül és időnkénti szabadságharcok nélkül csak hirünk maradt volna fel a mai korra. A gravaminális politika egyedüli volt, mely nemzetül fenmaradásunkat biztosította. Az aulikus-labancz politika négy század alatt tiszta csztrák tartomány csinált volna a négy folyó mentén. Csak gravaminális politikának sikerült időnként tágitani a fojtogató idegen kézsorítást, ezzel sikerült éltető levegőt kierőszakolni a fölibünk keredett erőhatalmaktól.

A vivmánypolitika 1867 után, hogy ugy mondjuk, természetes és törvényes jogutódja annak a régi és valósággal áldott emicükü gravaminális politikának, mely igaz, hogy sokfélekép meddőségre kárhoztatott minket, de meddővé és sikertelenné tette a nemzetünlé életfája elleni hatalmasan és majdnem szakadatlanul működő erőket is.

Deák Ferencz műve a szerző akarata szerint sem zárópontja a vivmánypolitikának, de sőt éppen ennek támpontjait megerősíteni és kereteit helyesen megállapítani volt annak lényegi rendeltetése.

A hatvanhetes magyar politikának teljes ellentéte a mozdulatlanságig ortodox hatvanhetesség. Ez a modern aulikus-labancz irányzat. Deáknak megértői és követői nem

A barátom kartársá.

Írta: Zsoldos László.

(Utányomás tilos.)

Ezt az esetet egy kishivatalnok barátom mesélte el egy ködös őszi délután.

Tudod, van nekem egy kartársam, aki nagyon különös ember. Nemcsak azért, mivel a természete meg az eszejárása különös, hanem azért is különös, mert embernek, nem pedig, teszem azt, majomnak született.

Hogy mi jogosít fel ilyen hányiveti nyilatkozatra? Pajtás, hallgass meg türelmesen, és — az iktatókönyvre mondom! — igazat fogsz adni nekem. Fül leszel? Jó. Én meg nyelv leszek.

Nohát, ez a Perján Periklesz (tudniillik, ez a neve a derék kartársnak), ugyanabba a kávéházba jár feketézni, amelyikbe én. Rend szerint egy asztalnál üldögélünk, és háromtól hatig végigolvassuk az összes napi- és hetilapokat, többnyire anélkül, hogy a kölcsönös üdvözlésen kívül egyetlen egy szót szólnánk egymáshoz.

A minap azonban, ugy látszik, más planéta jött a menyboltozatra, mert az én Periklesz barátom az estilapot, amit épp szorgalmasan böngészett, egyszerre csak lecsapja a kis, kerek márványasztalra, és halálsápadtan így szól hozzám:

— Rettenetes! Oh, oh, oh, ez csakugyan rettenetes!

— Mi és mért rettenetes? — tekintetem rá kíváncsian, hogy ime, megszólalt a n. elvetlen oroszlan, akarom mondani segédiktató helyettes.

Perján egyéb fölvilágosítás helyett me-reven bökte a mutatóujját az ujságpapirosra.

— Nézze, — dadogta, — olvassa!

— Ezt a „Halálozás“! — hajlottam előzékenyen a lap fölé.

S mivel némán és kétségbeesetten ígnt bölintott, hamar átfutottam a rövid gyász-hirecskét, amely szolt eképpen:

„Háromzdy János Lipót földbirtokos ma ötvenhatéves korában Kisabócson elhunyt. Háromszázezer koronányi vagyonát jótékony célra hagyta.“

Tünődve pillantottam a segédiktató-helyettesre.

— Ettől van olyan rosszul, barátom? — kérdeztem némi rosszmájúsággal. — Bizonyosan a nagybátyja volt az öreg, mi? És kitagadta magát?

Szomszédom fájdalmasan rázta a fejét.

— Nema, n—nem! N—n—nem a nagybátyám volt! Sokkal több! a — s ennéi a szónál megcsuklott a hangja, — a prezump-tív apám volt a megboldogult!

Meghökkenve néztem Perjánra. Prezump-tív trónörökös, az tudom, hogy micsoda.

Hanem prezump-tív apa! No, ilyen csodabogárról még soha életemben nem halottam.

Kartársam alkalmasint észrevehette valamit az arckifejezésemben, mert végképp szakítván a megszokott hallgatásával, magyarulól foglaltta:

— Ugy-e, bámul, kedves barátom? Ugyebár, nem tudja elképzelni, hogy miféle csodabogár lehet az a prezump-tív apa, holott egy embernek többnyire csak egy édesapja szokott lenni?

— Megvallom... — vetettem közbe kissé tartózkodón.

— Ne valljon meg semmit. Én megvallok mindent.

S nekikönyökölvén az asztalkának, siri hangon füzte tovább a szót:

— Tudnia kell, hogy megboldogult édesanyám, született Füzesdy Adél, férjhezmenete előtt leány volt. Kérem, ne nevessem, mert magához vágom ezt a vizespoharat. Na jó. Fiatal s kiváltképen csinos leányknál bevett szokás, hogy udvarlók vannak. Az én megboldogult édesanyám sem volt kivétel lány korában e szokás alól, s mi türes-tagadás benne, bizony ő neki is udvaroltak szegénykének. Hogy mért nevezem az édesanyámat szegénykének, amikor udvaroltak neki? Lássá, most önkéntelenül is fején találta a szöveget. Megboldogult édesanyám ugyanis lány korában, mint aféle fiatal süldő, nem tudta még valódi értékük szerint mérlegelni az emberek egyéni értékét, hanem ahelyett a

kapcsolhatják ki a vívmánypolitikát, de kell, hogy azt fokozott erővel folytassák, mert bizonyos az, hogy a hatvanhetes törvény ígérését, a paritásos dualizmust valóvá váltani, csak ernyedetlen vívmánypolitikával, a tényleges állapotok elleni szívós küzdéssel lehet. Amit a hatvanhetes alap fejlesztésének, amit a hatvanhetes alap nemzeti tartalommal való kitöltésének, vagy még egyszerűbben a hatvanhetes törvény teljes végrehajtásának neve alatt értenek, ahhoz csak vívmánypolitikával, a do ut des politikájával juthatunk el.

Soha nem volt időpont, melyben annyira kárhözvágó lett volna a vívmánypolitikával való szakítást hirdetni, vagy épp keresztülvinni, mint ma, amikor hosszas válságos küzdelmek feltárták a nemzet szeméi előtt, hogy a tényleges állapotok a közös ügyek egész vonalán súlyosan sértik a paritásos dualizmust és amikor rengeteg pénz- és vérbeli subsidiumért jönnek a nemzethez azok a faktorok, kiktől függ, hogy Deák Ferencz törvénye a szerző igazi akarata szerint élő alósággá alakuljon. Emlékezve a történelem épp idézett tanúságaira, mikor többet adunk, több levegőt biztosítunk a magyar nemzeti lét számára és helyezük valahára a közös intézményeknek is tetejébe a magyar államot.

Balga politika volna mindent adni pusztán jó reménység fejében, s majd azután alázatosan várni, hogy kapunk e jótét helyébe jót.

Súlyos hiba a kilenczes bizottság programjának kikapcsolása és elhalasztása és a véderőreform keresztülvétele utánra, esúpan azért, hogy eikerüljük azok rágalmaát, kik zsarolásnak mondják, ha azt követeljük is, aminél sokkal több megillet. Avagy talán megnyugodjunk abban is, hogy haditengerészetünk, melyet sok száz millióval nagy flottává fejlesztenének, továbbra is tisztán osztrák haderő jellegével bírjon, mely ignorálja azt, hogy egyik fentartó állama a magyar királyság. Bizunk benne, hogy nem csak az ellenzék ébersége, hanem a többség felébredő okossága is ellene szegül a vív-

szíve sugallatára hallgatva, férjhezment a megboldogult igazi édesapámhoz, vagyis Perján Achilleshez, aki olyan szegény volt, mint a templom egere, s az ő kedvéért könnyelműn kikosarazta Hámozdy János Lipót, aki akkor ugyan még nem volt gazdag földbirtokos, hanem csak igen szegény, de rendkívül élelmes gazdatiszt.

— No, és? — úrtattam, miután a segédiktatóhelyettes egy lélegzetvétellel elhallgatott.

— No, és ez lett az én szerencsétlenségem! — tört ki Perikleszből a szemrehányás. — Mert, ha szegény, megboldogult anyám akkor gyerekeinek nem a megboldogult igazi édesapámnak nyújtja oda a kezét, hanem Hámozdy János Lipótnak, akkor, drága barátom, én ma gazdag ember lehetnék. No, — toldta utána magyarázó kézmozdulatai bőködve meg az előtte fekvő ujságot. — No, mert akkor én nem az édesapám fia lettem volna, hanem Hámozdy János Lipóté, akitől most kerek háromszázezer koronát örökölhettem volna.

Most már idegesen kezdtem fészkelődni a széken:

— Mit mond maga, édes Perján ur? Hogy nem az apjának a fia lett volna?

— Hát természetesen! — rándított egyet indulatosan a vállán. — Mert akkor nem az apám lett volna az ura a megboldogult édesanyámnak, hanem ez a Hámozdy János Lipót ur, akinek, ha az anyám nem követi el

mánypolitikáról való lemondásnak, de főleg bizunk abban, amire elég tanúságot szolgáltat történetünk, hogy a nagy Ausztria és az összbírodalom rajongói odaát gondoskodni fognak továbbra is arról, hogy ne szakíthassunk a mi helyzetünkből még mindig vas-kényszerűséggel következő vívmánypolitikával. Bizunk abban, hogy a nemzeti életerő folyton erősödő és sikeresebb vívmánypolitikát kényszerít a közel jövőben a munkapártra is és pusztában elhangzik azok szava, kik szeretnének letérni a történet újjmutatása szerint való vívmánypolitikáról, s kik ma tán még komolyan hiszik, hogy a nemzet követendő őket a teljes lemondás, a lelkes behódolás, a néma megadás útjára.

Még mindig a bank.

— Tisza beszéde és az ellenzék. —

A politika eseményei.

Budapest, február 1.

A bank-javaslat általános tárgyalása negyedik betébe lépett s minden jel szerint legalább még két-három hétig eltart, a záróbeszédet is ideszámítva. A főbb beszédek közül még hátra van Lukács László pénzügyminiszteré, Désy Zoltán volt pénzügyi államtitkáré, báró Bánffy Dezsőé és Holló Lajosé. De ezeken kívül is még tizenöt-husz szónok áll a függetlenségi pártok rendelkezésére. A vita anyagának különben ma újabb tápot adott gróf Tisza István nyilatkozata, s bizonyára Lukács fejtegetései is nagy visszhangot fognak kelteni. Ma híre járt annak, hogy február közepe után a kormány félbeszakítja a bank-vitát s letárgyalatja az ujonczjavaslatokat, de a munkapárt köreiből ezt a verziót megezáfolták. Hogy a kormány milyen lépésre szánja el magát, az attól függ, milyen mérveket fog ölteni a bank-javaslat részletes tárgyalása. Egyelőre tisztán várakozó álláspont van.

Politikai híreink itt következnek:

Lukács László felszólalása.

Mint félhivatalosan jelentik, Lukács László pénzügyminiszter, ha még mindig nem

azt a meggondatlanságot, hogy az apámhoz megy férjhez, igazság szerint az apámuak kellett volna lennie!

Akaratlanul is összecsaptam a kezemet: — Szent isten! — kiáltottam, úgy hogy a hangos szóra az egész kávéház odanézett és egyszerre három pinczér is szaladt az asztalunkhoz, — szent isten, maga nem tudja, Perján ur, hogy most micsoda borzasztó dolgot mondott!

Periklesz rám meresztette a szemét.

— Micsodát? — kérdezte visszafojtott lélegzettel.

— Hát csak azt, kedves barátom, hogy ha magának igazság szerint ez a Hámozdy János Lipót kellene, hogy az apja legyen, nem pedig a megboldogult édesapja, akkor... — Nos akkor? — kapott a szavamba Perján és kidüllesztette a szemét.

— Nos, akkor maga, édes barátom, tulajdonképpen törvénytelen gyerek, mert...

Nem fejezhettem be a beszédet. Perján Periklesz a szavamba vágott:

— Ugy, kedves kartárs, e szerint maga azt mondja, hogy én törvénytelen gyerek vagyok?

Dühösen végigmért és méltatlankodva kezdett el esőrpölni a vizespoharon a kis kávéskanállal:

— Fizetek!

... És azóta nem ülünk többet közös asztalnál a kávéházban.

egészen kielégítő egészségi állapota megengedi, pénteken vagy szombaton fog a bankjavaslatról folyó vitában szót emelni.

A horvátok Budapesten.

A magyar országgyűlésre delegált horvát képviselők egy része ma délelőtt a Vadászúrt-szállóban konferenciát tartott. Az értekezleten a képviselőházban felolvasandó deklarációt vitatták meg, amely a horvátok álláspontját körvonalazza az aktuális politikai kérdésekben. Az értekezleten dr. Tomasics horvát bán és Chavrak Levin bánhelyettes is részt vett. A tanácskozás délelőtt tizenegy óráig tartott. A horvát-szerb koalícióhoz tartozó képviselők az értekezleten nem jelentek meg. Azok ez alkalommal nem is jöttek fel Budapestre, mert hír szerint ragaszkodnak ahhoz, hogy a horvát országgyűlésen történt lemondásuk folytán, mandátumuk amugy is megszűnt. A horvát képviselők jelzett nyilatkozatukat csak a képviselők által tényleg megtörtént igazolásuk után fogják a Házban megtenni.

A gyűlés résztvevőit, a tárgyalás megszakítása után dr. Tomasics horvát bán átvezette a miniszterelnöki palotába, hogy bemutassa őket gróf Hédekváry Károly miniszterelnöknek. A tisztelgés a miniszterelnökségi palota fogadótermében folyt le.

Gróf Pejacsevich Tivadár magyar nyelven üdvözölte a miniszterelnököt és kijelentette, hogy a képviselők megjelentek nála elsősorban azért, hogy tiszteletüket tegyék és bemutatkozzanak, de azért is, hogy felhasználják az alkalmat, hogy ama kérésüknek adjanak kifejezést, hogy azokat a differenciákat, amelyek a múltban felmerültek, sikerülni fog elhárítani. Gróf Pejacsevich, aki azután horvátul folytatta beszédét, ismételtén amaz óhajának adott kifejezést, hogy sikerüljön a megértés útját megtalálni.

Gróf Hédekváry miniszterelnök megköszönte a képviselők megjelenését s magyar nyelven, majd pedig végzetül horvátul jelentette ki, hogy ő is biztos reménységeket táplál, hogy ama nézeteltéréseket, melyek az együttes működési a múltban megátolták, sikerülni fog a jövőben teljesen elsimítani, amivel teljesen el fogna járulni az utból azok az akadályok, amelyek az együttműködést eddig nem tették lehetővé. Ő nemcsak politikai szempontból, de Horvátország közgazdasági fejlődése szempontjából az egész vonalon ezüskésnek tartja a kölcsönös megértést: ez irányban óhajt működni és abban a reményben üdvözli a megjelenteket, hogy ennek a kölcsönös munkálkodásnak föltételeit biztosítani sikerülni is fog. A miniszterelnök beszédét a jelenlevők helyesléssel vették tudomásul.

Azután Tomasics bán egyenkint bemutatta a megjelent képviselőket, akikkel a miniszterelnök egy ideig elbeszélgetett.

A horvát képviselők a képviselőház elnökénél is fognak tisztelni, mielőtt az betegségeből felépülve, a Házban megjelenik.

A horvátok holnap délelőtt tizenegy órakor folytatják ma délelőtt félbeszakított tanácskozásukat, és határozni fognak a felett, hogy kiket jelöljenek a képviselői és főrendek közül a régiak helyében a delegációba. Együttal dönteni fognak a horvát jegyző személyét illetőleg is.

A munkapártban.

A nemzeti munkapárt országos körében ma este nagy számmal jöttek össze a párt tagjai, akik gróf Tisza Istvánt a nagy társalgóba való belépésekor lelkesen megjelenezték mai képviselőházi sikere alkalmából. Hét óra körül az országgyűlés horvátországi tagjai Tomasics bán, Chavrak bánhelyettes és gróf Pejacsevich Tivadár vezetésével udvariassági látogatást tettek a klubban. A bán egyébként bemutatta a horvát képviselőket Perczel Dezsőnek, a párt elnökének, akihez gróf Pejacsevich üdvözlő beszédet intézett, amelyet így végzett:

— Meg vagyunk győződve róla, hogy ti, akik lelkesen követitek gróf Khuen-Héderváry Károlyt, a Deák Ferencz által megjelölt uton fogtok haladni és ezen az uton meg fogjátok találni a módot arra, hogy a félreértések megszűnjenek, a jó testvéri viszony köztünk helyre álljon és szorosabbá válhasson a kötelék, amely a két nemzetet már nyolczszáz esztendeje fűzi egymáshoz. (Élénk éljen és taps.) Reméljük, hogy barátságosan meg

fogjátok szorítani a felétek nyújtott kezét. (Éljés.)

Perczel válaszában a többi közt ezeket mondta:

— Meg lehetek róla győződve, hogy megjelenteket testvéri, kollégialis jószíjjal fogadjuk, azt a kezét, amelyet felénk nyújtottatok, meleg baráti és testvéri érzülettel szorítjuk meg és rajta leszünk, hogy a félreértéseknek — melyekről mi is tudnánk fejezeteket mondani, ha azoknak korszakát fel akarnók idézni — elhárításához hozzájáruljunk.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, gróf Zichy János, gróf Serényi Béla és Hazai Samu miniszterek, továbbá gróf Tisza István és a pártnak még számos tagja élénk társalgásba boosátkoztak a horvát képviselőkkel.

A miniszterelnök főként Tomasics bánnal, Chavrak bánhelyettesével és gróf Pejacsevichessel beszélgetett. Az est folyamán Perczel, Tomasics bán és gróf Pejacsevich visszavonultak a miniszteri szobába és hosszabb ideig konferáltak.

A harezias reichsrathi alelnök.

Zazvorka Antonin, az osztrák képviselőház alelnöke ma délelőtt a képviselőházban járt, ahol Berzeviczy Albert elnökkel óhajtott tisztelegni. Minthogy a képviselőház elnöke gyöngékedése miatt nem volt a Házban, névjegytételle az elnöki irodában. Zazvorka a folyosón hosszasan beszélgetett Justh Gyulával és gróf Batthyány Tivadarral, majd egy újságrót fogadott, aki előtt érdekes nyilatkozatot tett gróf Aehrenthal külügyminiszter és Schönaich hadügyminiszter politikájáról.

— Örömmel olvastam — ugymond — a magyar lapoknak azt a véleményét, hogy Aehrenthal külügyi politikájával nincsenek megelégedve. Csakugyan itt volna már az ideje, hogy külügyi politikánkban változás álljon be. Sajnos, nemcsak külügyeinknek, de hadügyeinknek is fejtelten a vezetőségük. Ennek a két miniszternek eljárása az annexió kérdésében abszolút nem érdemelte meg se a politikusok, se a nép bizalmát, amelyet ők újból és újból kiaknáznak. Igazán nem irigylem a többségi pártokat, amelyek szó nélkül szavazzák meg a két közös miniszter újabb, még újabb követeléseit. A mostani delegáció plénumában különben föl fogok szólalni s a magyar politikusok e felszólalásomból részletesen megtudhatják, hogyan is áll hát a közös hadügyminisztérium és a külügyminisztérium? Legfőbb ideje, hogy a két közös minisztérium vezetésében változás történjék. Érthető, ha mi lépést akarunk tartani más államok hadi készülődéseivel, de azt a kérdést sem hagyhatni figyelmen kívül, bírják-e a monarchia két államának népei a retentív terheket viselni, ki tudják-e elégtetni az adófizetők Aehrenthalnak és Schönaichnak a hóbortjait. Minden egyes eszekekedetükénél csak azt a látszatot keltik, hogy a monarchia érdekeit védik, de a lényeggel nem törődnek. Nagy és apró dolgokból egyaránt kiderül — csak a Kolischer-kán esetére ezélezzak — hogy nálunk rossz szakácsok főzik a világtörténelmet. A Kolischer-ügyben, amelyet teljesen magamévá tettem, mutatta ki Aehrenthal, hogy mire képes. Nem tanácsolhatok egyebet a magyar politikusoknak; vigyázzanak erre a két urra!

Zazvorka később látogatást tett gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökénél és Návay Lajosnál, a képviselőház alelnökénél, délután pedig megjelent az Otthon-körben, hogy a magyar sajtó tagjaival érintkezésbe lépjen. A vendéget Rákosi Jenő főrendiházi tag elnök, Gelléri Mór kir. tanácsos, alelnök fogadták, akkikkel Zazvorka hosszasan beszélgetett.

A függetlenségi pártok.

A Kossuth-párt körében ma is, mint az utóbbi időben állandóan, igen sokan jártak fönn s főként Tisza képviselőházi beszédét tárgyalták, amely szerintük csak erősítette az ellenzék pozícióját, sőt bizonyára akcióra készíteti az Andrássy-csoportot is, amely — éppen ellentétben Tiszával — nem tulajdonítja „kifacsart sav esze-

járásának“ az ominózus ötödik szakasz elitélését.

A Justh-párt körhelyiségében nagy számmal egybegyűlt képviselők Tisza felszólalásáról beszélgettek és egyértelmű volt az a felfogás, hogy a bankjavaslat elleni harc teljes jogosultsága mellett gróf Tisza István is döntő érvet szolgáltatott azzal a kijelentésével, hogy a kormánynak a készfizetések felvételét biztosítania nem sikerült. Nagy elégtétel ez az ellenzék szónokok számára ama munkapárti képviselők felszólalása után, akik ellenkezőjét hirdették annak, amit gróf Tisza István tárgyilagosan megállapított. Különben a párt tagjai körében az érdeklődés a bankvita iránt csak fokozódik és újabban is többen jelentették be, hogy a bankjavaslat ellen felszólalni kívánnak. Holló Lajos, a párt alelnöke pénteken szólal fel és reflektálni fog gróf Tisza beszédére. Justh Gyula, a párt elnöke hosszasan időzött a klubban, ahol a párt volt főispán- és kültagjai sokan jöttek össze és Justhnak melegen gratuláltak tegnapi beszédéhez. Justh beszédének az országban is lelkes visszhangja támadt; a mai nap folyamán az ungvári és a hódmezővásárhelyi függetlenségi párt üdvözölte táviratilag.

A mezőgazdasági hitel.

Daranyi Ignác most nyújtotta be a Magyar Gazdaszövetség kérését az országgyűlés képviselőházának. A kérés abból indul ki, hogy a magyar mezőgazdaság elhanyagoltságát főleg a földbirtok meg nem felelő hitelviszonya okozza, majd azt kívánja, hogy az állam, amely eddig csupán a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Földhitelintézete és az Országos Központi Hitelszövetkezet révén hatott közre a földhitel olosóbbá tételére, használja föl a jegybank meghosszabbításának az alkalmát Magyarország javára a jelzáloghitel mérséklése érdekében is. Ausztriában minden tartományban meg van a maga altruista jelzálogbankja. Ezért dolgozik az osztrák gazda olosóbban, mint a magyar. A képviselőház elő terjesztett bankjavaslat semmit sem valósít meg a gazdák kívánásaiból. Az eladósodott magyar föld helyzetének a javítására előterbe állítja a kérés a felmondható terhek átfordítását fel nem mondható törlesztéses kölcsönökké, az életbiztosítás felkarolását és a járadéki birtokok megteremtését, hogy a kis tőkével bíró elemek is szerezhessenek földet. Sürgős szükség továbbá a kérés szerint a kisgazdák földcélú szövetkezeteinek felkarolása, amelyekkel a Gazdaszövetség máris eredményeket ért el. A kérés gerinczét annak az alapos kifejtése képezi, hogy hasonló tárgyalásoknál, különösen a külföldön, mindent arra törekedjenek, hogy a paritás a mezőgazdaság és a nemzeti munka egyéb ágazatai között helyreállítsák. Különben a Magyar Gazdaszövetség az OMGE hasonló tárgyú fölterjesztésében foglalt kívánalmakat a maga részéről pártolja és helyesli s abban a nézetben van, hogy azok megvalósítása nemcsak a gazdaszövetség, hanem általában a nemzet egészséges fejlődése érdekében kívánatos. Felhívandó volna tehát a pénzügyi és földművelésügyi miniszter, hogy amennyiben a gazdák jelzálogos és személyes hitelének olosóbbá tételét, az új tehermentesítés megindítását, a járadéklev megvonását, a bérletszövetkezetek létesítését és a kapcsolatos érdekek támogatását saját hatáskörükben lehetnek nem találják, tegyék meg mielőbb a szükséges előterjesztéseket a törvényhozásnak.

A románok akciója.

A román nemzetiségi párt ma délután a Vadaskürt-szállóban dr. Mihályi Tivadar elnökével és számos kültag részvétele mellett értekezletet tartott. Az értekezlet behatóan tárgyalta a párt szervezéséhez szóló jelentéseket és elhatározták, hogy a párt, valamint a párt-sajtó szervezését továbbra is a legszélesebb alapon fogják folytatni. A sajtóbizottság jelentést tett a legutóbb megtartott értekezlet újabb pártlapok létesítésére vonatkozó határozata végrehajtásáról. Ez értelemben a január elseje óta megjelenő „Poporul Român“ című hetilapot huszezer példányban küldik meg a választóknak. A párt nagy előkészületeket tesz a február 16-án, Aradon megtartandó népgyűlésre.

Budapest, február 1.

A képviselőház ülése. A képviselőház a holnapi ünnep miatt, pénteken tartja legközelebbi ülését, s folytatja a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalását.

Tisza a készfizetésről.

— Egy majdnem ellenzéki beszéd. —

A képviselőház ülése.

Budapest, február 1.

Ma végre megszólalt a munkapárt közlegény vezére, a készfizetés aradi apostola: gróf Tisza István. Erre a nagy érdekességű eseményre pártkülönbség nélkül összesereglettek a honatyák, maga a gyöngékedéséből fölépült pénzügyminiszter is nagy figyelemmel hallgatta Tisza fejtegetéseit. Tisza a szélsőjobb oldal első padsorából beszélt és — ami nála a legesodálatraméltóbb — tartózkodott minden agresszivitástól s igyekezett teljesen objektív maradni. Még a vele farkasszemet néző Justh Gyula sem panaszkodhatott. Sőt...

Eleinte Tisza nem sok szerencsével polemizált a Justh-párt vezérszónokával, a tudós Földes Bélával, aki kénytelen is volt tévedéseit közbekiáltás alakjában helyesbiteni. A volt miniszterelnök végre is kérőre fogta a dolgot s nagy derűtség közben jegyezte meg:

— Én egy évig hallgattam a nemzetgazdaságtant Földes tanár urnál és egyszer sem szóltam közbe, most viszonzásképpen ő legalább egy félórát engem is meghallgathatna.

Később azután már kevésbé volt panaszra oka az ellenzéknek. Ahogy Tisza lassanként belemelegedett a beszédébe, mindinkább a ki-sebbség malmára hajtotta a vizet. Valóságos filippikát mondott azok ellen, akik a készfizetések felvételének nagy fontosságát lebecsülték s ugyanilyen nyíltsággal mutatott rá a bankjavaslat legsajnálatosabb fogyatékoosságára, arra tudniillik, hogy éppen csak — a készfizetés elrendelése hiányzik belőle. Ezek a kijelentések az egész balmezönyön élénk tet-szére találtak s valósággal felvillanyozták a kedélyeket.

— Hiszen ez majdnem ellenzéki beszéd! — hangoztatták örömmel.

És tényleg csak majdnem volt ellenzéki, mert Tisza végezetül a hirhedt ötödik szakaszt vette védelmébe s tiltakozott az ellen, mintha ebben alkotmányselelem foglaltatnék. Igaz, hogy e felfogás mellett azt hozta föl legerősebb érvel, hogy gróf Apponyi Albert, aki közjogunk legfőbb őrzője, elindult amerikai körutjára. De a függetlenségi pártiak hamarosan megvizsgálták:

— Legyen nyugodt! Gondoskodunk róla, hogy Apponyinak legyen még alkalma visszaterése után szólni az ötödik szakaszhoz!

Tisza azzal fejezte be expektorációját, hogy a kompromisszum alapján létrejött javaslatot elfogadja, mert ő is helyesnek tartja, hogy nem ezen a ponton vetette föl a kormány hatalmi kérdést Ausztriával szemben, s amiatt is, mert, ha már nincs készfizetés, legalább a közös bank megmarad.

A munkapárt természetesen teljes odaadással tapsolt és éljenzett, s boldogan üdvözölte Tiszát. Maga Lukács László is gratulált neki. Ellenben a függetlenségi pártban kifogásolták, hogy, ha már Tisza olyan kevésbé kielégítőnek jellemzi a javaslatot, akkor ugyan minek szavazza meg. Ez a következetlenség volt a legkirívóbb szépséghibája Tisza nagy beszédének.

Az ülés elején a nemzetiségi Mihályi Tivadar és a Justh-párti Bikády Antal szólaltak föl a bankvitában. Az ülés végén pedig a munkapárti Simon Elemér interpellált a Rábaszabályozás dolgában, amire gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter megígérte,

hogy még fogja oltalmazni a magyar érdekeket Ausztriával szemben.

Részletes tudósításunk a következő:

Bejelentések.

Kabos Ferencz alelnök az ülést féltizenegy órákor megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy Czobor László és Bizony Ákos megválasztása óta harmincz nap eltelt. Mivel a választások ellen sem panasz, sem kérvény nem edatott le, nevezettek végre igazolt képviselőknek jelenti ki. Bemutatja a horvát országgyűlés elnökének átiratát, amelyben a magyar országgyűlésre delegált horvát képviselők névjegyzékét közli. A delegált képviselők megbízólevelei kiadatnak az állandó igazoló-bizottságnak.

Szujka Kálmán jegyző felolvassa az indítvány- és interpellációs-könyveket.

Az interpellációk előterjesztésére 2 órákor tér át a Ház.

Következik a bankszabadság meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalása.

A bank-vita.

Mihályi Tivadar a nemzetiségi képviselők nevében szólal föl azért, mert Baross János beszédében a nemzetiségi pénzüzetekkel foglalkozott, s azoknak olyan tendenciát tulajdonított, ami ellen álltakoznia kell. Baross felszólalása azt czélozta, hogy a nemzetiségi pénzüzeteket be kell szüntetni, mert ezek nemzetellenes czélokot szolgálnak. Ezt a vádat visszautasítja. Ezeket a pénzüzeteket a közgazdasági szükség hozta létre.

Kabos kéri, hogy a tárgynál maradjon.

Horváth Mihály: Az önálló magyar bankról beszéljen.

Mihályi Tivadar hangoztatja ezután, hogy a nemzetiségi bankkérdést tisztán gazdasági kérdésnek tekintik s szerinte az Osztrák-Magyar Bank a hitelügyeknek teljesen megfelel. A kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik, a javaslatot azonban elfogadják. (Derütség a baloldalon.)

Bikády Antal: A 67-iki kiegyezés béké helyett örökös háborúságot hozott a nyakunkra, melyből reánk semmiféle dícsőség nem háramlik, hanem arra vagyunk szerítva, hogy annak a keserű levét megigyük. Nem is a mi érdekünkben készült a kiegyezés, hanem az uralkodó család érdekében. A közös birodalom egységének egyik eszközül tekintik a közös bank intézményét is. És hogy a tulajdon most ezt a törvényjavaslatot támogatja, azt semmire sem közgazdasági okokból teszi, hanem tisztán abból az öns érdekéből, hogy a hatalmat továbbra is megtarthassa. A mostani képviselőválasztás előtt a kormánypart vezetőemberei, köztük gróf Tisza István képviselőtársam is, maguk megállapították és hirdették, hogy a közös bank mai szervezetében a magyar közgazdasági igényeket nem elégíti ki teljesen, és ha ezen szervezetben és működésében bizonyos javítások, czélszerűségi intézkedések nem hozhatók be, abban az esetbenök is, az önálló bank álláspontjára helyezkednek. Legkisebb kívánalomképpen éppen a készfizetések kötelezővé tételét igérték a nemzetnek. A legkevesebb, amit megvárhatnánk a kormányparttól, az az, hogy a választások előtti magatartása és mostani magatartása között meggyilvánuló különbségnek legalább elfogadható magyarázatát adja. E helyett az Osztrák-Magyar Bankot agyva-főbe dicsérik. Gróf Tisza István Aradon a mult napokban nem a valódi tényállásnak megfelelő tényállítással és abból folyólag helytelen következtetéssel akarja ezt a magyarázatot megadni. Mert egy vezér, amikor nyilatkozatot tesz, köteles azokat úgy megfogalmazni, hogy félreértés ne lehessen.

Gróf Tisza István: Elég világosan szoktam beszélni, talán nagyon is világosan!

Bikády Antal: A nemzet értelmezése ebben a tekintetben nem igazolja azt, hogy tiszta és világos volt az a nyilatkozat, mert Tisza István a választások előtt Aradon azt hangoztatta, hogy ha a készfizetéseket nem sikerül behozni, akkor az önálló bank álláspontjára helyezkedünk. Ezt mindenki így értelmezte. Ez a képviselőház nem az általános választói jog alapján gyűlt egybe és mégis azt látjuk, hogy a király ezt a képviselőházat ennek a kérdésnek elbírálására, illetőleg rendezésére már hivatottnak tekintti. Az önálló bank felállítását minden magyar embernek végeztetnie a közgazdaság terén s így a végeztel felé tennünk is kell legalább egy lépést. Ehelyett azonban visszafelé haladunk. Megjegyzem még, hogy a bankjavaslat 5. szakaszát is ellenzi, mert hiszen az rést ütne alkotmányunkon. A javaslatot nem fogadja el, hanem a maga részéről benyújt egy határozati javaslatot, amely a következőképpen hangzik: „A Ház utasítja a kormányt, miszerint a bankszabadságról még a javaslat tárgyalása alatt olyan törvényjavaslatot terjesztesse elő, amely világosan és határozottan kifejleszti a Ház utasítását, hogy a készfizetésre vonatkozó mostani

intézkedések csak ideiglenes természetűek, amelyeket a legrövidebb idő alatt a készfizetés felvétele követni fog.” (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után Návay Lajos alelnök újra megnyitja az ülést.

Gróf Tisza István beszéde.

Gróf Tisza István: Lehetőleg kerülni kívánok a jelen vitában minden a bankkérdéssel szoros összefüggésben nem álló politikai vonatkozást. Tulajdonképen két fődologgal állunk szemben. Az egyik a külön vagy közös bank kérdése és a másik a készfizetések felvételének kérdése. A dolog természetes rendjénél fogva először az elsővel, azzal a kérdéssel kívánok foglalkozni, vajjon az ország érdekében mi helyesebb: az Osztrák-Magyar Bank szabadságának meghosszabbítása, vagy külön bank felállítása és azután akarok áttérni a készfizetések kérdésére. Ismét és ismét volt alkalmam azon meggyőződésemet kifejezni, hogy a közös vagy külön bank kérdése tisztán czélszerűségi kérdés; először abból a szempontból, hogy a bank felállításának lehetőségét senki, komoly ember nem vonja kétségbe, mert legalább husz esztendő óta olyanok az ország közgazdasági viszonyai, hogy fel lehet állítani az önálló bankot. (Zaj a baloldalon.) A kérdés csak az, hogy az ország érdekében czélszerű-e a jelenlegi rendszer fenntartása, vagy az önálló bank felállítása? A gazdasági fejlődés a nemzeti fejlődésnek egyik eminens oldala, tehát politikai vonatkozással is bír. De azt azután, hogy a nemzeti függetlenségnek egyik alapfeltétele a gazdasági önállóság, csak bizonyos feltételek mellett, bizonyos vonatkozásokban vagyok hajlandó elfogadni. Ha azt értjük ezalatt a gazdasági önállóság alatt, hogy egy nemzet a maga gazdasági érdekei tekintetében, minden idegen érdektől menten, saját belátása és érdekei szerint rendelkezeshessék, akkor aláírom. De ezt biztosította számunkra az 1867. évi XII. t.-cz. A magyar nemzet önrendelkezési joga gazdasági téren feltétlenül biztosítva van és ha a magyar nemzet ezen önrendelkezési jogával akként él, hogy bizonyos kérdésekre nézve szerződészerű alapon kötött határidőre megállapodásokat létesít Ausztriával, ezzel, nézetem szerint, a saját gazdasági függetlenségét épp oly kevésbé áldozza fel, mint midőn kereskedelmi szerződéseket köt idegen államokkal, mert a függetlenség attributumai teljesen megóvatnak azáltal hogy ezekben a kérdésekben önként, szabad elhatározásával, saját érdekei szempontjából megy bele és pedig bizonyos időre, melynek leteltével a maga szabad rendelkezési joga minden tekintetben fenmarad. (Helyeslés jobbfelől.) Ha azonban Kossuth Ferencz úgy értelmezi a gazdasági önállóság kérdését, hogy nekünk minden más gazdasági területtel való kapcsolattól el kell zárkóznunk, hogy nekünk gazdasági intézményeinket el kell különítenünk más államok gazdasági intézményeitől, itt azt hiszem már téves utra megy t. képviselőtársam, mert ha a gazdasági elkülönülésben keressük a politika, a nemzeti függetlenség érdekét és szempontjait, erre én azt felelném, hogy a függetlenségi, a politikai hatalom, helyes és jogosult nemzeti, politikai érdek nem a gazdasági elkülönülést, hanem a gazdasági erőt kívánja meg és az a gazdasági berendezkedés fogja a politikai függetlenséget jobban szolgálni, mely a gazdasági erő fejlődését tudja biztosítani, mely a nemzeti jólétnek erősebb támogatást nyújt és a nemzet gazdasági fejlődését biztosabb alapokra helyezi. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha tehát nekünk sikerül bebizonyítanunk azt, hogy a magyar nemzet gazdasági fejlődésének a közös bank erősebb, biztosabb alapot nyújt a külön banknál, akkor, azt hiszem, nyert ügyünk van a függetlenségi szempontból is, mert a politikai függetlenséget akkor szolgáljuk helyesen, ha a nemzet gazdasági erejét fokozzuk. Igen nagy hibának tartom, hogy odaát politikai szempontokat kevernek a dologba. Igen nagy hibának, amelyvel határozottan látni szoknak közgazdaságunknak. Felhozzák t. képviselőtársaim azt a tagadhatatlan tény, hogy a 67-iki kiegyezés megállapításakor és a kiegyezés megkötését követő körülbelül egy évtizedi korszakban a 67-es alapon álló politikusainknak jelentékeny része is végeztel gyanánt a külön bank felállítását állította oda és csak átmenetinek tekintette azt az állapotot, amely az akkori osztrák nemzeti bank szabadságának meghosszabbításában kulminált. Erre vonatkozólag már figyelmeztetve lettek t. képviselőtársaim arra, — amit természetesen magam is aláírok — hogy hiszen ennek egyik oka határozottan az volt, hogy az akkori osztrák nemzeti bank valószínű ellensége volt a magyar államnak. Azóta azonban 40 esztendő folyt le némesak felettünk, de az egész világ felett és ugy a tudomány, mint a gyakorlat terén az a rendszer, amelyet a sok bankrendszernek nevezhetnénk, teljesen túlhaladott állaponttá vált s az egy jegybankrendszer mellett döntött, amely a maga egész erejét, egész befolyását átgondolt,

összhangzatos, koncentrált akcióban fordíthatja az önálló gazdasági terület érdekeinek szolgálatára. (Helyeslés jobbfelől.)

En ámulva látom, hogy azok a t. képviselőtársaim, és itt legyen szabad az én igen t. képviselőtársamat, Földes Bélát első sorban, nem sértek meg talán senkit t. képviselőtársaim közül, ha azt mondom, hogy a közgazdasági tudomány terén az önként soraiban bizonyára Földes Béla képviselőtársam a leghivatottabb reprezentans... (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.) Én ehhez az ovációhoz annyi szivesebben járulok hozzá, mert első nemzetgazdasági tanárom volt t. képviselőtársam. (Éljenzés.)

Hock János: Rosszul tanította!

Gróf Tisza István: Lehet, mert a konkluziók nem egészen ugyanazok, amikre jutottunk. (Derütség.) Denique t. képviselőtársam az egybankrendszernek bizonyos hátrányait emlegeti és utal arra, — először ami a tényeket illeti — hogy pl. Angliában is, csak a szorosan vett Angliának van meg az egy-jegybankja, ez eltérte maga mellett az ir külön-jegybankot, sőt a kis skót bankoknak is megmaradt a maga jegy kibocsátási joga. Ez igaz, az angolok nem szoktak forradalmilag eljárni és mikor beolvastották Irlandot és Skóciát, meghagyták az ottani bankoknak a jegy kibocsátási jogát, de abban azután nekem mindenki igazat fogadni, aki ismeri a viszonyokat, hogy bátran állíthatom, hogy az egész Nagy-Britanniára nézve azt a közgazdasági funkciót, amivel egy jegybank jár, az angol jegybank, a londoni jegybank, a Bank of England gyakorolja. Azt, hogy egy jegybankrendszer van, hogy egy rezerva-rendszer van, azt én még angol embertől kifogásképpen nem hallottam.

Földes Béla: 40 év óta hangoztatják ezt!

Gróf Tisza István: Én soha életemben nem hallottam komoly embertől azt az indítványt, hogy Anglia áttérjen a több-bankrendszerre.

Földes Béla: Nem arról van szó!

Gróf Tisza István: Következik azután a czélszerűségi kérdés. Hivatását a közös bank oldatja-e meg helyesebben, vagy külön magyar nemzeti bank? Hogy akár egy pénzüzetet, akár, tovább megyek, a törvényhozás is törvényt szabjon egy ország hiteléletének, az teljesen és tökéletesen lehetetlen. Egy ország hitellete törvényt szab önönmagának, ebbe a természetes gazdasági folyamatba igenis bele lehet szólni, czélszerű vagy czélszerűtlen intézmények által, lehet ezt a természetes folyamatot előmozdítani vagy hátráltatni, de a gazdasági természetes erők kifejlődésének folyamata olyan, amelyben sem bank, sem kormány, sem törvényhozás hatalmi szóval törvényt nem csinálhat, és irányt nem szabhat. Hanem igenis, mi a hivatása a jegybanknak? Az, hogy ellássa egy ország pénzforgalmi szükségletét, ellássa ugy, hogy gondoskodjék az általa kibocsátott jegyek teljes értékéről és bármikor ércpénzre való beválthatóságáról. És tegye ezt lehetőleg olyan eljárás mellett, hogy lehetőleg állandó, konszolidált hitelviszonyokat, lehetőleg olcsó kamatlatat biztosítson annak az országnak. Eppen ezért én azt tartom, hogy a bank a maga egész erejét erre a funkcióra kell, hogy koncentrálja. Ez az ő igazi hivatása és nézetem szerint nem járunk helyes uton, ha a bank erejéből valamit más czélok számára foglalunk el, mint ezen valódi hivatás teljesítésére. Hogy a bankszerű hitelnyújtás megtörténjék, ennek szabályozására való a kamatlat. A kamatlat-politika, hogy kell irányulnia, hogy a kerület, amelynek passzív saldoja van, megkapja a külföldtől azt a tőkét bankhitelzés útján, amelyre szüksége van a passzív saldo kiegyenlítésére. És itt jutunk el, hogy megértsük egy jegybank végtelen nagy fontosságát a kamatlat-politika szempontjából, mert mentől nagyobb erővel rendelkezik, mentől nagyobb pozícióval és hitellel rendelkezik egy jegybank, annál alacsonyabb kamatlatra lesz szüksége, hogy magához vonja a külföldi pénzt, amelyre szükség van. De menjünk tovább. Mentől nagyobb és gazdagabb területre támaszkodik egy jegybank és az a terület, amelyre támaszkodik, mentől gazdagabb a különböző termelési és kiviteli ágakban és mentől tökegazdagabb, annál ritkábban kerül az a terület abba a helyzetbe, hogy nagy passzív saldo kiegyenlítése végett a külföld hitellezéséhez kell fordulnia.

Es ha Földes Béla t. képviselőtársam azt kérdezi, hogy meddig lesz közös bank, ugyanezt fogjuk mi mondani 1917-ben is, 1927-ben is, 1937-ben is (Zaj balfelől.), hát erre azt felelem, hogy ki fog akkor élni, ki nem, azt nem tudom, de ha élni fogok, biztosíthatom önöket róla, hogy ha a dolgok úgy fognak állni, hogy az ország hitelviszonyaira nézve ez kedvező, ezt fogom mondani 17-ben, 27-ben, és ha még mint aggyastán életben leszek, 37-ben is. (Helyeslés jobbfelől.) Hogy állunk mi a készfizetések kérdésében? Engedje meg báró Madarassy-Beck Gyula, hogy beszédének a készfizetésekre vonat-

közö részével foglalkozom. Mindenekelőtt örömmel konstatalem azt, amiben a kérdésben is egyetérték. Teljesen egyetérték t. barátommal abban, hogy itt nincsen érdekellentét Ausztria és Magyarország között. Miért kell nekünk a készízetés? Azért kell a készízetés, hogy amelllett — azt hisszük — kedvezőbb kamatláviszonyok közé juthatunk és a külföldi tőke számára hozzáférhetőbbé tesszük magunkat. Ha ebben csalódunk, akkor természetesen nekünk sem használ a készízetés, ha ebbe igazunk van, akkor használ nemcsak nekünk, de Ausztriának is.

De hát lássuk, igazunk van-e nekünk, akiknek évtizedek óta — hiszen egészen jól esett halanom, amikor Justh Gyula t. képviselőtársam ezeltől tizenöt vagy tizennyolc évvel írt könyvecskéből felolvasott, az embernek úgy jól esik látni deresedő fejjel, hogy legalább az én téves nézetem szerint, akkor sem írtam egészen boldogokat, — mondom, akiknek évtizedek óta törekvésünk a készízetések felvétele, lássuk, hogy nekünk van-e igazunk, vagy Beck Gyula t. barátomnak, aki azt mondja, hogy hiszen megvan mindaz, amit a készízetésünktől várunk; a mi pénzlábunk állandósága biztosítva van; valamit nem lehet jobban megcsinálni, mint egészen jól és ennek folytán a külföld sem mondhat ehhez semmi mást, mint hogy elfogadja az egészen jó megoldást. Azt hiszem, t. barátom nagy tévedésben van és ha t. barátom erről meg akar győződni, én azt indítványozom, hogy legyen kegyes felvetni azt az eszmét német, francia és angol körökben, hogy ha ez a megoldás olyan jó, fogadják el ők is magukra nézve, szüntessék be a készízetést, az angol bank, a német bank majd fenn fogja tartani a pénz állandóságát is, akkor egészen jól meg van csinálva (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) és azután nézze meg t. barátom, hogy mit fognak erre felelni azok az angol, német, vagy francia szakértők. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Beesületes pénz, egészséges pénz csak egy van: mely élő valóság.

Széll Kálmán: Kézpénz!

Gróf Tisza István: . . . egészséges pénz az, hogy ha a forgalomban nincs más, mint az az arany vagy ezüst, szóval az a nemes ércz, amit a törvény pénz jellegével ruházott föl és olyan bankjegy, amely megtartja a maga eredeti jellegét. Vajon olyan egészen közönyös dolognak tekintse azt éppen Beck Gyula t. barátom, hogy Magyarország kénytelen oly pénzintézetek kibocsátásához folyamodni, amelyeknél, ha szigorúan ítélünk a dologban, a kibocsátott passzívák nem kongruensek az intézetnek rendelkezésére álló aktívakkal, mert különböző valutákra szólnak. Vajon nem jelentékeny kérdés-e ez, amely magában véve is nagyon szükségessé tenné, hogy a készízetések helyreállításával komolyan foglalkozzunk? (Igaz! Ugy van!) Az én t. barátom arra hivatkozik, hogy hiszen minden szép, de azóta történt valami a világon, t. i. az Osztrák-Magyar Bank produkált egy unikumot, produkálta azt az unikumot, hogy helyreállította a valuta teljes értékét, mielőtt a készízetések felvételének volna, helyreállította maga helyes üzleti politikájával. Én azt hiszem, hogy itt t. barátom optikai csalódásban van. Történt unikum, de ez az unikum nem az, hogy a bank ezt helyreállította, mert hisz utóvégre nem állíthatta volna helyre, ezzel semmitsem vonok le abból a jogos elismerésből és dícséretből, amelyet a bank maga előrelátó, helyes, nagyszabású eljárásával kiérdemelt, hisz lehetetlen a bank sem tehát, a bank is csak azért állította helyre, mert oda fejlődtek a természetes gazdasági viszonyok, hogy helyreállított valutáknak teljes értéke. (Ugy van! Ugy van!) Éz a bank ezt helyesen felhasználta és a maga pozíciójának és az ország hitelviszonyainak konsolidálásával alkalmazta. De az unikum nem abban rejlik, hogy itt van egy államterület, van két szövetségben lévő állam, amely a készízetések kötelezettségét még akkor sem állítja helyre, amikor már egy évtized óta helyreállt a tulajdonképeni közgazdasági fejlődésnek természetes alakulata folytán. (Hosszantartó zajos helyeslés és taps a Ház minden oldalán.) Az unikum abban áll, hogy itt van egy gazdasági terület, amely a kötelező készízetéseket még nem állította helyre, habár ennek minden gazdasági előfeltétele annyira megvan, hogy már egy évtized óta sikerül a banknak spontán a maga elhatározásából fentartani bankjegyének teljes értékét. És hogy ez miért van így? Ennek kétségtelenül nem reális, komoly tárgyi okokban, de az Ausztriában a kérdés iránt mutatkozó ellenszenvben kell a magyarázatát keresni. Rámutattak t. képviselőtársaim, nem emlékszem már, hogy melyik, arra a kétségtelen tényre, hogy ugyanez az ellenszenv mutatkozott már a valuta-rendezés egész kérdésének felvetésekor, hogy Ausztriának teljesen indokolatlan ellenszenvét kellett Magyarországnak már akkor legyőznie és hogy lépésről-lépésre kinosan vergődve tudunk csak ebben a kérdésben előrehaladni és hogy ma sem vagyunk teljesen a célnál, azért, mert érthetetlen eszköz-

nyósággal ütközünk bele újra meg újra, ugyanabba a megmagyarázhatatlan ellenszenvbe.

Lovász Márton: Helyt kell állani mellette!
Gróf Tisza István: Kétségtelenül szerepet játszik ebben a kérdésben bizonyos osztrák köröknek az a szerencsétlen tendenciája is, hogy már nem tudnak abból a szerencsétlen, bornirt felfogásból kiemelkedni, hogy eo ipso káros Ausztriára nézve az, ami haszonnal jár miránk nézve. (Élénk helyeslés a jobboldalon) Nem mindenki gondolkozik így. Hiszen az osztrák kiválóságai közt is nagyon sokan vannak, a legkiválóbbak, akik a készízetések felvételének hívei közé sorolhatók. Én ebből azt látom, hogy Ausztria szinte magyarosodik, mert Ausztriában ugyanaz a féltékenység kezd mutatkozni bizonyos népszerű frázisok, izgatások terrorizmusával szemben, amelyvel fájdalom, Magyarország annyiszor találkozunk. (Hosszantartó, élénk helyeslés és taps a jobboldalon.)

Horváth Gyula: Sok pénzbe kerül Magyarország! Jól meg kell fizetni! (Nagy zaj a baloldalon.) Kérem, ilyeneket ne állítsanak! Ne gyanúsítsanak! (Nagy zaj. Elnök csenget.) Tessék a szónokot figyelmeztetni! Nem tisztességes eszköz! (Nagy zaj a jobb- és baloldalon. Felkiáltások jobbfelől: Micsoda beszéd az!)

Elnök: Horváth Gyula képviselő urat rendutasítom. (Folytonos zaj és közbeszólások.)

Justh Gyula: Kár olyan nagyon mutogatni az öklöket! Azt nem látja az elnök! (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Justh Gyula: Egy fiatal ember itt az öklét mutogatja! (Folytonos zaj.)

Gróf Tisza István: Azt én nem láttam, mert hátul nincs szemem, de azt hiszem, minden erősebb gesztusba kár olyan nagyon beleakadni. (Zaj a baloldalon.) Mondom, kétségtelen, hogy Ausztriában ma a közhangulat annyira ellene fordult a készízetések felvételének, hogy a magyar kormány tárgyalása közben az osztrák kormány legerősebb ellenzésével találta magát szemben. (Zaj belfelől.) Ez az ellenzés indította a magyar kormányt arra, hogy ne vigye végletekig ezt a kérdést, hanem egyezzen bele egy kompromisszumba. Ennek a kompromisszumnak előnye, hogy a bank formaszere kötelezettséget vállal a két állammal szemben a bankjegyek teljes értékének feutartására. Ez mindenestre lépés előre. De határozottan lépést látok előre abban a tényben is, hogy a készízetés felvételének iniciálása az Osztrák-Magyar Bank kezébe tétetett le. T. képviselőtársaim eöben a kérdésben óriási veszedelmet, az alkotmányunk óriási sérelmét látják. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Természetesen, ahol alkotmányselemlről van szó, ott szónoki hűv és ékeszszólás tekintetében senkinek versenyezhet gróf Apponyi Albert t. barátommal. Apponyi Albert t. barátomat sokkal nagyobb hazafinak ismerem, semhogy abban az esetben, hogy ha itt olyan valami kontemplálnak, ami alkotmányunkat legerősebb támaszaitól fosztja meg s azt alappalban felfogatná, ő akkor nem maradna itt, hogy a végetekig küzdjön ezen veszedelem ellen. (Zajos ellentmondások és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Itt lesz! Akkorra itt lesz! Zaj belfelől. Halljuk! Halljuk!) És abból a tényből (Halljuk! Halljuk!), hogy az én t. barátom elment Amerikába a világbéke mellett szónokolni . . . (Mozgás a szélsőbaloldalon. Derültség jobbfelől.)

Förster Aurél: Ez nem járja!

Gróf Tisza István: . . . megnyugvással következtethető, hogy az a veszedelem, amely a mi alkotmányunkat fenyegeti, az ő szemében sem lehet valami olyan nagyon borzasztó.

Zlinszky István: Fontos nemzeti missziót teljesít!

Förster Aurél: Az is baj, ha itt van, az is baj, ha elmegy!

Holló Lajos: Majd még válaszol erre az 5. szakaszról. (Zaj.)

Gróf Tisza István: Az 5. szakaszban nem törvényalkotásról van szó, hanem arról, hogy háztartozat hozzák-e vagy sem. A kérdés meritumát elintézte már a parlament a jelen törvény elfogadásával. Megvalloem, nem is vagyok képes belátni, hogy így, törvényalkotás útján hogyan lehessen alkotmányértést elkövetni. A t. képviselőtársaimnak eemmi kifogásuk nem lett volna az ellen, hogy a készízetések megkezdésének elhatározása teljes korlátlanúsággal a kormányra bízassék; ha a törvényhozás ezen jogát a kormányra bizza, az időpontot a kormány határozza meg. Most mi történik? Az, hogy megadatik a jog a kormánynak egy korlátozással azzal, hogy köteles bejelenteni a törvényhozásnak és módot nyújtani az országgyűlés mindkét házában arra, hogy a kormányt ennek a jogának gyakorlásában megakadályozza. A nagyobb, a korlátlan felhatalmazás nem alkotmányellenes és a szűkebb, a korlátozott, a törvényhozás revíziójához kötött felhatalmazás alkotmányértés? Reasszumálók és levonom a konkluziót. A készízetések felvételét biztosítanunk nem sikerült, meg kellett előgednünk egy kompromisszummal. (Moz-

gás a bal- és szélsőbaloldalon), amely lényegesen előbbreviszi ugyan az ügyet, de nem megoldás, nem teljes megoldás abban az értelemben, melyet mindnyájan óhajtottunk volna. A kérdés az, mi helyesebb: elfogadni ezen kompromisszumot vagy ebben a kérdésben előre állítani a dolgot, hatalmi kérdést csinálni belőle és megütközni Ausztriával? (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha a kormány padján ülő barátaim abban a meggyőződésben voltak, hogy az adott viszonyok között az ország érdekében helyesebben járnak el, ha nem vetik fel a hatalmi kérdést, ha szárazon tartják a puskaport más kérdések számára (Derültség és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) és ebben a kérdésben a kompromisszumnak az elfogadására határozottak el magukat, én azon bizalmi viszonyról fogva is, melyben vagyok velük szemben, ezt elfogadom s ebből az egyes képviselőre eső felelősséget magamra veszem. (Éljenzés a jobboldalon és a közpén.) Hogy hátrány, hogy baj, hogy kár, hogy nem sikerült ezt az ügyet végre teljesen befejeznünk, azt sohasem vonom kétségbe, azt elhomályosítani, elmagyarázni, vagy kiséleíteni nem szándéksom. De ha ez kár, ha ez baj, ha ez veszteség az országra nézve, erre a kárra, erre a bajra, erre a veszteségre nem akarok ráduplázni azzal, hogy a közös bank előnyeitől is megfoszszam az országot. (Helyeslés.) A magam részéről teljes megnyugvással fogadom el a kormány javaslatát. (Élénk helyeslés, éljenzés, taps jobbról. Szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggesztem.

Szünet után.

Földes Béla személyes kérdésben szólalt fel és azt fejtegette, hogy gróf Tisza István nagyon sok irányban félreértette szavait.

Gróf Tisza István szintén ilyen ezimen beszélt és felolvasa Földes beszédének két passzusát, annak igazolására, hogy helyesen idézett.

Elnök a napirendre tett előterjesztést. Holnap nincsen ülés és pénteken folytatják a bankvitát.

Majd az interpellációkra tértek át.

Simon Elemér azt panaszolja, hogy egy osztrák érdekeltség elvezeti a Laita vizét, a bécsújhelyi—bécsi kanális öblítésére és a bécsújhelyi elektromotor hajtására. Kérdést intéz a földművelési kormányhoz, hajlandó-e a dolgot segíteni.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ideiglenes választ ad csupán, kijelentvén, hogy a magyar érdeket meg fogja védeni és az erre vonatkozó tárgyalásokat megsürgeti.

A többi interpelláló nem volt jelen. Az ülés délután 3 órakor ért véget.

Budapest, február 1.

A számszék elnöksége. Mint ismételtén megírtuk s egy a képviselőházban bejelentett interpelláció is érinti a dolgot, hogy Thuróczy Vilmos, az állami számvéviszék újonnan kinevezett elnöke még mindig nem foglalta el az állami számvéviszék elnöki állását. Illetékes helyről most azt közlik, hogy ennek oka csupán abban van, hogy Thuróczynak még mindig nem volt alkalm a hivatalos eskü letételére s erre valószínűleg csak most, a király küszöbön álló budapesti tartózkodása alatt fog alkalm nyíltni. Ennek dacára is Thuróczy már ismételtén fennjárt az állami számvéviszéken, tájékozódott az ügyek állása felől és teljesen megismerkedett a hivatal ügykezelésével.

Botrány a szerajevói szaborban. Szerajevóból táviratozzák: A tartománygyűlésen ma botrányos jelenetek játszódtak le, mert a szerbek minden erővel megakadályozni akarták az ülést megtartását. Amidőn az elnök a postatakarékpénztár szervezésére vonatkozó törvényjavaslat utolsó szakaszát szavazásra bocsátotta, a szerbek megrohanták az elnöki emelvényt. Az ülést félbe kellett szakítani. Szünet után azonban, a szerbek távollétében, a javaslat harmadik olvasását zavartalanul megéjtették.

A sürün megtelt Ház mai ülésének napirendjén mint első pont a postatakarékpénztár törvényjavaslatnak utolsó pontja, illetőleg Mazzi és Strskics határozati javaslati feletti szavazás szerepelt. Njezics szerb a házszabályokhoz kért szót, mindazonáltal hosszasan fejtegeti egy a részletes vita során tett indítványát, ami ellen a horvátok és muzulmánok tiltakoznak és a szó megvonását követelik, azt kiáltva, hogy obstrukciós beszédet akar mondani. A szerbek közben elhagyták helyeiket és a terem elő részében az elnöki emel-

vény mögött csoportosultak, ahol szakadatlan zajjal zavarták az ülés menetét. Később Njetics elhagyta a termet, majd a többi szerbek is követik. A teremben maradtak a horvátok, az Udruga-párt, a muzulmánok és néhány virilista. Srskics a határozatképeség megállapítását kéri. A képviselők megszámolása után Bagasics elnök konstatálja, hogy 45 képviselő jelen lévén, a ház határozatképes. A szerb képviselők a terem előtt irtózatossággal zajban törnek ki, folyton beordítanak a terembe, ahonnan visszakiáltanak és így percekig tart a fülsiketítő zaj. Sunaries azt kiáltja a szerbek felé: Már nem létezik hegemonia. Srskics az elnök törvénytelen eljárása ellen tiltakozik. Mint-hogy a ház nem határozatképes, kijelenti, hogy lemond az előadói tisztről és szintén elhagyja a termet, amit a szerbek élénk tetszéssel fogadnak. Sunaries, mint előadói helyettes elfoglalja az előadói széket és az egyre növekvő zajban a gyorsiróknak diktálva kijelenti, hogy a bizottsági iudítványt visszavonja és Mazzi indítványát ajánlja elfogadásra. Abban a pillanatban, amikor a szavazást megkezdik, a szerbek visszarahannak a terembe. Kocic, Njetics, Bosics, Vasili, Grgics és mások felrohannak az elnöki emelvényre, öklükkel az asztalt verik és megfenyegetik az elnököt, ki elhagyja a termet és az ülést felfüggeszti.

A teremben és a folyosón az izgalom még mindig nem esillapodott le. Az ülés újból megújítása után az elnök elrendeli a postatakarékpénztári törvény harmadik olvasását. Srskics az összes szerbek nevében tiltakozik az elnök alkotmányértő eljárása ellen és kijelenti, hogy a szerbek a mai ülésen létrejött határozatokat érvényteleneknek tekintik. Mandics elnök azt feleli, hogy az elnökség úgy magyarázza a statutum 36. szakaszát, hogy csak a betöltött mandátumokat kell számbavenni. Hat mandátum üresedésben van, tehát a tartománygyűlésnek 86 tagja van. A megszámolás során bebizonyult, hogy az elnökkel együtt 44 képviselő van jelen, a Ház tehát határozatképes volt. Viharos tetszés a horvátok és muzulmánok padjain. A szerbek hevesen tiltakoznak és újból lármázni kezdenek, majd kivonulnak a teremből, mire a harmadik olvasást befejezik és a postatakarékpénztári törvényt egyhangú határozattal emelik. Egy az elnökséghez intézett kérdés alakjában Sunaries ismétli tegnapi nyilatkozatát, hogy a pénzügyi bizottság legutóbbi üléséről nem vettek fel jegyzőkönyvet. Kéri az elnököt annak megállapítására, hogy ki mondott a tegnapi ülésen igazat, ő, Sunaries, avagy Sola elnök, aki az ellenkezőjét állította, mint ő. Az elnök konstatálja, hogy a kérdéses ülésekről nincs jegyzőkönyv. (Viharos tetszés, amelyet a terembe visszatérő szerbek zajongása elnyom.) Mandics elnök ezután az ülést berekeszti. A szerbek Mandics elnök, a horvátok és a muzulmánok ellen pfujkiáltásokat használnak és azt kiáltják: *Az erdőbe valók vagytok!* Ujabb nagy zaj támadt, amely csak lassankint esendesedik el, mialatt a képviselők eltávoznak.

A török-bolgár vámháború. Szófiából jelentik: A váradi és dewnaji lisztkereskedők és lisztszállítók tegnapi gyűlésükön egyhangúlag határozatot hoztak, amelyben támogatásukat ígérik a kormánynak a vámháborúban és azt kéri, hogy mérsékelt tarifákat szedő bolgár gőzhajózási szolgálatot szervezzenek Alexandria felé, hogy Egyiptomban új piacokat teremthessenek. Megjegyzendő, hogy a bolgár törökországi kivitel leglényegesebb cikkeit közé tartozik a liszt. A konstantinápolyi Tanács szerint a kormány elhatározta, hogy a kamarának törvényjavaslatot nyújt be, amely ki fogja mondani, hogy amennyiben Bulgária a felemelt általános vámtarifákat alkalmazza, a bolgár árukat 100 százalékos vámmal fogja sújtani.

Nemzetközi váltójogi konferencia. Berlinből jelentik: A birodalmi pénzügyminisztériumban tanácskozás kezdődött, amelyen résztvesznek a kereskedelmi és iparkamarák kiküldöttei. A konferencián a nemzetközi váltójogi egységes szabályozásáról van szó világszerte. Brüsszelben ősszel fog összejúlni a nemzetközi váltójogi konferencia és a mostani tanácskozás annak előkészítése a nemzeti pénzügyi kormány részéről.

Tanácskoznak a delegációk.

— Mindent megszavaznak. —

Dolgoznak az osztrákok

Budapest, február 1.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma folytatta és úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a tengerészeti költségvetést. A munkapárti delegátusok mindent megszavaztak. A sok milliót minden ellenszolgáltatás nélkül ajánlják meg Montecuccolinak, aki az eddig elért eredmények után teljes reménnyel tekint a delegációk további működésére.

Az osztrák delegáció ma Aehrenthalnak tőmjénezett, letárgyalva a külügyi bizottságban a külügyi költségvetést. Plenáris ülése is volt ma az osztrák delegációnak, amelyen a vasutügyi miniszterre kinevezett Glombinski helyébe Kozlowskit választották meg alelnökké.

A magyar delegáció külügyi albizottsága szombaton délután öt órakor tartja első ülését. Minthogy gróf Aehrenthal külügyminiszter expozéját a bizottság tagjai már megkapták, az ülésen nyomban megindul a külügyi vita, amely valószínűleg csak a hétfői ülésen fog befejezést nyerni.

A delegációk üléseiről tudósításunk a következő:

I.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután öt órakor báró Daniél Ernő elnöklésével ülést tartott, amelyen a hadsereg tengerészeti költségvetését tárgyalták.

Nagy Ferencz elismeri, hogy a haditengerészet reformja óriási terheket ró a nemzetre, de figyelembe kell venni a reformok szükségességét is. A szükségesség kérdésében nem csupán egyetlen szempont lehet irányadó, hanem valamennyi egyéb szempont mellett figyelembe kell venni a hatalmak közt kétségkívül fennálló versengést is a haditengerészet fejlesztésében. Ezen utóbbi szempont elől kitérni nem lehet, mert különben eddigi inferioritásunk még fokozódik és eddigi kiadásaink is kárba vesznek. Ha tengerészetünk vezetősége ezen újabb áldozatokat feltétlenül szükségesnek tartják, nekünk az elől kitérni nem lehet és lelkiismeretünk megnyugtatására elégnék kell elfogadnunk ezen kijelentéseket. A felelősség sokkal kisebb reánk nézve, ha az áldozatot a tengerészeti vezetőség kijelentései alapján vállaljuk, mintha azt megtagadjuk a tengerészeti vezetőségnek előterjesztésével szemben. Ezért, bármennyire fáj is az áldozat elvállalása, kénytelen azt megszavazni, mert azzal vádolhatnának bennünket, hogy nem helyeztük tengerészetünket az elkerülhetetlenül szükséges harcoképes állapotba. E nagy áldozatokkal szemben azonban természetesen az ipari rekompenczióhoz ragaszkodnunk kell. Megengedi, hogy nem kényelmes dolog a tengerészet vezetőségének a kompenzációját a kvótát mindig szemelőtt tartani, de ez az országra nézve elengedhetetlen. Hogy a magyar közvélemény nem lelkesedik túlságosan a haditengerészetért, annak oka, hogy az a magyarságra nézve idegenebb a közös hadseregnél is, amely sokkal több olyan dologgal rendelkezik, a mi a magyarság szívéhez közel áll. Jóformán az összes tengerészeti intézmények Ausztriában vannak, míg nekünk csak a tengerészeti akadémia jutott Fiuméban. Miért vannak a tengerészeti arzenál és az azzal kapcsolatos felszerelések egyedül csak Polóban és miért ne lehetne a munkálatok egy részének végzésére nálunk is létesíteni egy nagyobb szerű javító dokkot? Ajánlja e célra a buccari öblöt, amelynek megerősítése a tengerészet érdekében is állana és a magyar rokonszenvvel is találkozónék. A költségvetést általánosságban elfogadja.

Szüllő Géza: Két főmomentum ragadta meg figyelmét. Az egyik az, hogy a flottát fejleszteni akarják, a másik, hogy ezen törekvésben nem veszik számba a nemzet teherviselő képességét. Nem kételkedik a tengerészeti vezetőség jószándékában, de úgy látja, hogy az nem veszi figyelembe azt a körülményt, hogy most tulajdonképpen a tapogatózás korszakát éljük. A hadihajók terén sehol a világon nincsenek most megállapodott végleges típusok s kérdés, nem volna-e jobb kissé lassabb tempóban haladni és megvárni a nagyobb nemzetek kísérletezéseinek eredményét, amely kísérletekre a magyar nemzet anyagi erejét nem találja elegendőnek. A tengerészeti parancsnok nem felelős faktor, hanem csak egy, a hadsereget képviselő szerv;

a kormányzatunk felelős, és ha az elvállalja az újabb beruházásokat, ő is belenyugszik, de kijelenti, hogy csak akkor járulhat azokhoz, hogyha nem pusztán elvesztéséget, hanem az állami élet és az ipar fejlesztését is jelenti. A magyar ipar és mezőgazdaság fokozott támogatását kívánja. Egy Dreadnought építését nem tartja elegendőnek, mert a páncél és ágyúk költségét levonva, aligha kapjuk meg a kvóta szerint bennünket illető részese-dést. A tengerészeti parancsnok a háborút állította oda, mint a legtokéletesebb eshetőséget. De szülő szerint van valami, ami még sokkal több veszteséget okozhat és ez az, hogyha a tengerészet vezetősége eljátszsa a nemzet szimpátiáit, amittől óva int, a költségvetést általánosságban elfogadja.

Elnök: Minthogy szólásra senkisémet jelentkezett, az általános tárgyalást befejezettnek nyilvánítja.

Rosenberg Gyula előadó: Chorin Ferenczrel polemizál, aki azt mondja, hogy nekünk csak partvédelmi feladataink vannak, amihez nem kell okvetlenül flotta. Hiszen a történet nem ismer arra példát, hogy partot, kikötőt pusztán a szárazföldről és flotta nélkül sikeresen lehetett volna megvédeni. De mégha így volna is, az erődítvények modern felépítése sokkal többbe kerülne az előtünk fekvő flotta-fejlesztési tervnél. Chorin Ferencznek a 7. címűnél állítolag felszabaduló 20 millió koronára vonatkozó megjegyzéseire azt mondja, hogy az a 20 millió tulajdonképpen nem szabadul fel, hanem a tartalékba helyezendő hajók pótlására fog fordíthatni, sőt ennél nagyobb összegekre lesz szükség e célból. Szólv is átérzi, hogy a tengerészet vezetőjének előterjesztésében nagy áldozatok kívánatnak, de miután ezek a bizottság szempontjából szükségesek, azokat elfogadásra ajánlja. Miként Szüllő Géza, szólv is elengedhetetlen föltételnek tartja azt, hogy ezen költségek a magyar ipar részére visszatérüljenek, nem kételkedik abban, hogy meg lehet találni ennek a módját és éppen ez okból javasolja egy szűkebb bizottság kiküldését. Gróf Batthyány Tivadar határozati javaslatát nem fogadja el.

Chorin Ferencz: Az előadó fejtegetéseivel szemben megjegyzi, hogy ő beszédében felhozott adataival nem azt akarta állítani, hogy csak várak kell a partokat megvédeni, mert elismeri, hogy a flottára van szükség, csak nem szabad túlozni annak fontosságát. Szólv a kívánt költségek megszavazását attól tette függővé, hogy a hetedik címmel felszabaduló összegek a most megszavazandó Dreadnought-ok költségeinek törlesztésére fordíthatassanak. Miután a tengerészeti költségvetés hatodik címében fel van véve az az összeg, mely a flotta karbantartására szükséges, és 11 millió 300,000 K-ra rug, miután a miniszterelnök kijelentette, hogy magát csak azzal a programmal azonosítja, és csak arra nézve vállal alkotmányos felelősséget, amelyre a költségek most fognak megszavaztatni, ha további hajókat nem akarnak építeni, 1913-ig föltétlenül felszabadul a hetedik címbe felvett 20 millió korona s ez a négy Dreadnought építési költségére fordítható. Ezzel a flottaprogram 1916-ig kontingentáltatnék. Kijelenti, hogy az általános tárgyalásnál elfoglalt álláspontja nem akadályozza őt abban, hogy a részletes budgetet elfogadja.

Gróf Batthyány Tivadar: A maga részéről is a legnagyobb elismeréssel kell nyilatkoznia a haditengerészeti tisztikar és legénység kitűnő kvalitásairól, de ha van intézmény, amely a magyar nemzettel teljesen távol áll, az mindenesetre a haditengerészet. A magyar érzés, de sőt még a közjogi közösség érzése is ott egészen ismeretlen fogalom. Kaiser és Oesterreich, de Kaiser und König vagy Oesterreich und Ungarn, ez csak a hivatalos okmányokon található ott, de a haditengerészet a magyar nemzettel semmiféle közösséget nem érez. És innen van az, hogy magyar ember ott állandóan nem tud megmaradni. A miniszterelnök nyilatkozatából azt látja, hogy az állambiztartásban minden téren szigorú módon megtakarításokat akarnak tenni, hogy azután ezen az uton nyerjenek fedezetet a véderő költségeire. Egy másik megdöbbentő momentum a miniszterelnök nyilatkozatában az, hogy hiteloperációkkal akarják a nemzetet megterhelni. Szólv szerint ezen az uton lehet egy pár esztendőig segíteni, de állandóan hitelt igénybe venni e célra, annyit jelentene, mint az országot tönkretenni.

Mezőssy Béla kijelenti, hogy az előadó félreértette az ő felszólalását, de viszont hangsúlyoznia kell azt is, hogy ő is félreértette az előadó ur szavait, amelyekről tegnap meleg szavakban dicséretileg szólt. Ő úgy fogta fel az előadó urnak előterjesztését, hogy az egy tilalomfa akar lenni a hadvezetőségre nézve a további nagy kiadások megállítása tekintetében. Ma ennek ellenkezőjét tapasztalta. Azt vette ugyanis ki az előadó ur szavaiból, mintha mindaz a költség, amit eddig a hadi tengerészetre fordítottunk, az csak kidobott pénz volt és a mostani költségeket azért kell megszavazni, hogy egy harcoképes flottánk lé-

gyen, ami nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy később esetleg még nagyobb összegeket is meg kelljen szavazni. Szó a tegnapi napon annak a felfogásának adott kifejezést, hogy mindig inferiorus helyzetben leszünk Olaszországgal szemben. Ma is az a meggyőződés, hogy bármennyire fejlesszük is flottánkat, Olaszországgal szemben flotta tekintetében mindig inferiorus helyzetben leszünk, épp úgy, amint Olaszország alatta fog állani mindenkor Ausztria-Magyarország szárazföldi hadseregének.

Ezzel a flottafejlesztési programmal úgy vagyunk és különösen úgy van a külföld, mint ahogy tíz évvel ezelőtt Németország flottafejlesztési tervével. Senki se hitte volna akkor, hogy a német haditengerészet nagyarányú fejlesztése hova fog vezetni. Ma mi is azt állítjuk, hogy egész fejlesztésünknek más célja nincs, minthogy védekezni akarunk, meg akarjuk védeni a magunk tengerpartjait, csak hogy a külföld ezt úgy fogja fel, hogy mi itt agresszív célokat követünk a Földközi tengeren felmerülhető nagyobb szabású tengeri kérdések tekintetében. Abszurd dolognak tartja tehát, hogy csak azért, hogy két-három, vagy husz százalékkal kisebb legyen az inferioritás más államok tengeri flottájával szemben, az ország ilyen horribilis költségekbe menjen bele, amelyeknek a végét nem láthatja senki. Azt is mondotta t. előadó ur, hogy morális bátorság kell ahhoz, hogy ezeket a költségeket meg ne szavazzuk. Szó az hiszi, hogy előadónak a morális bátorsága bizonyára még nagyobb, amikor a magyar nép szegénységének és teherviselési képességének tudatában mégis hajlandó ezeket a nagy költségeket megszavazni. Attól tart, hogy ezeknek a nagy költségeknek a megszavazása esetén a magyar állam háztartásában legszükségesebb kiadások hosszú időn keresztül keveserőket fogják veszíteni és éppen azért nem fogadhatja el a javaslatot.

Rosenberg Gyula előadó: Csak két megjegyzést kíván tenni. Nem próféta és nem tudhatja, hogy 1915. vagy 1916-ban mi fog történni, nem tudja, hogy milyen parlamenti többség, milyen delegacionális többség lesz abban az időben és hogy az akkori kormány milyen álláspontot fog képviselni. Egyet tud, azt, hogy amit a bizottság most meg fog szavazni, az nem involvál magában semmiféle további programot, nem tartalmazza a haditengerészetnek további fejlesztését, mint csak azt, ami most a bizottság előtt fekszik.

Elnök: Az általános tárgyalást befejeztünk jelenti ki. A bizottság ezután általánosságban elfogadja az előterjesztést, **Rosenberg Gyula** előadónak javaslatával együtt, amely a tengerészeti építkezéseknél, berendezéseknél, felszereléseknél stb. Magyarország részesedési kvótájára vonatkozik és ezzel szemben gróf **Batthyány Tivadar** és **Mezősény Béla** határozati javaslatát elvetik. Tekintettel az osztrák delegációnak legközelebbi tengerészeti albizottsági üléseire, az elnök a legközelebbi bizottsági ülést akkor fogja összehívni, ha a kiküldött szűkebb bizottság, amelynek tagjai gróf **Batthyány Tivadar**, **Chorin Ferencz**, **Maylaender Mihály**, **Nagy Ferencz** és **Rosenberg Gyula**, jelentését bemutatja.

II.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegációnak ma is mozgalmas napja volt. Délelőtt a külügyi bizottság tartott ülést, délután pedig plenáris ülés volt. Ezt megelőzőleg a közös miniszterek a pártok vezéreivel tanácskozást tartottak, amelyen megállapították a delegációk további munkarendjét.

A külügyi bizottság ülése.

Az osztrák delegáció külügyi bizottsága ma délelőtt folytatta és befejezte a külügyminisztérium költségvetésének tárgyalását. A mai tanácskozásban is résztvett **Bienert** miniszterelnök.

Bacquehem márkai polemizált az ellenzéki szónokokkal, aztán rátértek a részletes tárgyalásra.

Báró Gautsch teljes elismeréssel adózván az osztrák-magyar konzuli karnak, rámutat a dél-amerikai államok, különösen Uruguay egyre növekedő fontosságára a monarchia külkereskedelme szempontjából. Kívánja, hogy Montevideóban legyen tényleges képviselője a monarchiának.

Gróf **Aehrenthal** külügyminiszter köszönetet mond **Gautsch**nak azért, hogy mint arra legilletékesebb személyiség, oly érdekesen fejtegette a konzuláris akadémia történeti fejlődését. **Gautsch** felhívására érdemét illetőleg biztosíthatja azt, hogy a külügyi hivatal a legnagyobb figyelemmel kíséri a monarchiának a délamerikai köztársaságokkal való viszonyait és amennyiben rajta áll, e viszonyokat ápolni fogja. A montevideói konzulátus átalakítását már felvette programjába és a legközelebbi költségvetésben gondoskodni fog e kívánság teljesítéséről.

Erre a bizottság a részleteiben is változatlanul megszavazta a költségvetést. **Sukop** javaslatát, mely

a vatikáni nagykövetség megszüntetését célozza, elvetették. Sokup másik indítványát, hogy az amerikai kongresszus ajánlatára bizottságot küldjenek ki a fegyverkezés korlátozása céljából, elfogadták. **Kozłowski** azzal a módosításával, mely szerint a delegáció a külügyminiszter nyilatkozatait tudomásul veszi és a közös kormányhoz azt a felszólítást intézi, hogy ragadjon meg minden eszközt, amelyek e nagy cél elérését előmozdítani alkalmasak.

Gróf **Aehrenthal** a mult ülészekabban hozott határozatra válaszolva, kijelenti, hogy a szerajevói Balkán-intézet fejlesztését már régebben tervbe vette és a szubvenziót emelte. A kivándorlásra vonatkozó határozatra azt válaszolja, hogy a miniszterium mindinkább kiterjeszti a konzulátusok hálózatát a kivándorlók védelme szempontjából fontos országokban. Az idei költségvetésben gondoskodás történt a buenos-ayresi és a sant-franciskói konzulátusoknak hivatasos képviselőtől való átalakításáról és Baselben, Dortmundban, Magdeburgban szintén hivatasos konzulátusokat állítanak föl. Évek óta csak olyan irodatisztereket alkalmaznak a konzulátusokban, akik a monarchiában használatos nyelvek közül legalább két nyelvet értenek. A kivándorlási statisztikát mind a két államban összeállítják és fedolgozzák és ha e téren reformra van szükség, annak kezdeményezése a két állam kormányát illeti meg, amelyek a delegációnak erről a határozatról értesítettek.

A miniszter választott tudomásul vették.

Gessman delegátus végül köszönetet mond az előadónak, mire az ülés véget ért.

A munkaprogram.

A külügyi bizottság tanácskozásának befejeztével az egyes osztrák pártok vezérei dr. **Baernreither** elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen a közös miniszterek és báró **Bienert** osztrák miniszterelnök is részt vettek. Az értekezleten az osztrák delegáció további munkaprogramját állapították meg. Erre nézve a következő megállapodások jöttek létre: Ezen a héten pénteken, szombaton, vasárnap és végül a jövő héten hétfőn a hadügyi bizottság a haditengerészeti költségvetést tárgyalja. Ezután a jövő hét folyamán a delegáció nem tart több ülést, mert a delegátusokat Bécsbe szöktetik a Reichsrát ülései. Február 13-án a hadügyi bizottság ismét megkezdí tanácskozásait, amelyeket előreláthatólag február 18.—20-ika közt fog befejezni. Február 20-án a pénzügyi bizottság kezd meg a munkáját, amelynek befejeztével 22-ikén a plenáris ülésre kerül a sor. A hadseregszállításokra kiküldött bizottság e hónap 16-án ül össze. Ennek ülésén báró **Widmann** osztrák földművelésügyi miniszter és **Ertl** osztályfőnök is részt vesznek. A hadügyi bizottság ülésén pedig osztrák részről dr. **Meyer** pénzügyminiszter lesz jelen, aki már valószínűleg a tengerészeti költségvetés tárgyalásáig Budapestre érkezik.

Plenáris ülés.

Az osztrák delegáció ma délután 3 órakor dr. **Baernreither** elnöklésével plenáris ülést tartott, amelynek tárgya a Glöbinski kinevezésével megüresült alelnöki állás betöltése volt. Az ülésen a közös minisztereken kívül részt vett báró **Bienert** osztrák miniszterelnök is.

Alelnökké az összes beadott szavazatokkal dr. **Kozłowski**t választották meg, aki meleg szavakkal köszönte meg a megválasztást.

Tresie két interpellációt jelent be. Egyiket a hadügyminiszterhez intézi **Pisancic** közöhadsergebeli százados ügyében. A századost egy ellene emelt vádmíatt a katonai bíróság elítélte, míg a zágárai polgári bíróság a vádat, mint alaptalanul visszautasította. Szó az ítélet alapján elégtételt kér a meghurcolt százados részére. Másik interpellációját a külügyminiszterhez intézi, akit megkérde, hogy micsoda kártalanításban óhajtja részesíteni a Florio-családot az Orideó kereskedelmi hajónak a törökök által történt kirablásából kifelőlag?

Elnök ezután az ülést berekeszti azzal, hogy a legközelebbi ülés idejét írásban fogja tudatni a delegátusokkal.

KÜLFÖLD.

Osztrák Szahara-expedíció. Bécsből jelentik: Az osztrák Szahara expedíció, amelyen **Artbauer Czézár Ottó**, a híres afrikai kutató vezetése alatt **Kraft** Emil főhadnagy és **Storch** zoologus is részt vesznek, április végén Tripolisz városából Afrika belsejébe indulnak; de addig is még számos nehézséget kell leküzdeniök. Egyes, az utóbbi időkben támadt diplomáciai nehézségek talán alkalmasak lesznek arra, hogy az expedíciónak, amely eddig fel nem kutatott területeket szándékozik bejárni, lefolyására kihatással legyenek, mindazonáltal bi-

zonyára sikerülni fog tulajdonképeni feladatuk, amelyre vállalkoztak. Az osztrák Szahara-expedíciónak az útja mindenekelőtt Tripoliszból a tuniszi-tripoliszi náton levő Ghadameszig vezet, innen Rhátba, azután Mursukba, amely utóbbi kiindulási pontja lesz a Szahara felé való további utnak. Az expedíció további lefolyása, amely legalább 3 évet fog igénybe venni, még nincs megállapítva és valószínűleg csak Mursukban fognak erre nézve dönteni. Valószínűleg felkeresik a Kufra-oázisokat, ahonnan Szudán felé indulnak. Az expedíciónak tisztán tudományos céljai vannak, költségei 50.000 koronára vannak előirányozva. Az az aggodalom, amelyet olasz részről táplálnak az iránt, hogy az Artbauer-expedíció a Tripolisz belsejébe való kommerziális előnyomulást jelent, épp oly alaptalan, mint sok más aggodalom, amelyeknek leküzdése még sok nehézségbe ütközik. A király az expedíció céljaira 2000 koronát, **Rainer** főherceg 500 koronát, az osztrák közoktatásügyi miniszterium 3000 koronát adományoztak. Ezeket kívül ismert egyéniségek tekintélyes összegeket utaltak át. Alsó-Ausztria és Bécs közsegítanácsa szintén hozzájárulnak az expedíció költségeihez néhány ezer koronával.

Az orosz-francia szövetség vége. Párisból jelentik: **Brun** tábornok hadügyminiszter, a „Le Journal” egyik munkatársa előtt a következő szenzációs kijelentést tette:

— Az orosz-francia szövetség tényleg nem áll fenn többé, az orosz hadsereg frontját egészen megváltoztatták és hiábavaló volna e fölött illúziókban ringatni magunkat. Az orosz hadseregnek nem az a missziója többé, hogy a nyugati határt megvédelmezze; esetleges ellenfele bizonyára nem Németország.

De la Haye képviselő ebben az ügyben interpellációt fog intézni **Pichon** külügyminiszterhez.

A kormányt érthetően kínosan érintette a **Le Journal**ban megjelent interjú, amelynek során **Brun** tábornok hadügyminiszter kijelentette, hogy az orosz-francia szövetség többé nem létezik és Oroszország megváltoztatta frontját. Az idézett **Donan** tábornokot is megszólaltatta, aki azt mondta, hogy Oroszország a nyugati határon eltért a kis erődítések rendszerétől, mert eszégbában sincs többé, hogy hadseregét valaha is Németország ellen vezesse. Megjegyzendő, hogy a **Journal** **Donan** tábornokot a hadiiskola volt igazgatójának tünteti fel, holott nem volt az, hanem csak tanárként működött és már évek előtt kilépett a szolgálattól. Egyébként **Donan** tábornok a royalista párt egyik leglelkesebb tagja. Hivatalos részről az interview-hoz azt jegyzik meg, hogy már csak azért is lehetetlen a dolog, mert Oroszország ilyen fontos katonai intézkedést nem tehetett a francia kormány előzetes értesítése nélkül.

Donan tábornok a hírlapírónak a következőket mondta: Semmiesetre sem tartom lehetetlennek, hogy Oroszország elállott a kis nyugati erődítmények rendszerétől, stratégiai szempontból sokkal előnyösebb a határon egy-két erődöt fentartani. Az én meggyőződésem szerint Oroszország egyáltalán nem gondol arra, hogy hadseregét Németország ellen használja. Mindenesetre nagy hiba az orosz vezérkar részéről, hogy az egész ezári birodalom területére dekretálta a hadi készenlétet és nekünk számolnunk kell azzal a körülménnyel, hogy esetleg háborunkban Németország ellen a saját erőnkre lennünk utalva. Ez az a szomorú eredménye annak, hogy diplomáciánk engedte magát megfélemlíteni.

Delahaye képviselő egyébként közölte egy párisi lap tudósítójával, hogy a hadügyminiszter, a kivel ez ügyben beszélt, a következőket jelentette ki: „Igen, az oroszok tényleg így járnak el, de cselekvésükben szabadok, épp úgy, mint mi. A hadügyminiszternek eme szavai a szóban lévő képviselőre azt a benyomást teszik, hogy a francia és az orosz hadsereg esetleges együttműködése immár a multé.

Uj flottakikötő Angliában. Londonból jelentik: A **Great Eastern** vasúttársaság közgyűlésén **Hamilton** lord, az igazgatótanács elnöke közölte, hogy az admirális arról gondoskodik, hogy **Harvich** kikötőjét rendkívül erős flottabázissá fejlessze ki. Szó az értesülés szerint elhatározták, hogy a kikötő parancsnokává egy ellentengernyőt neveznek ki. Valószínű, hogy nyárig 9000 tonge rész fog ott állomásozni.

Az angol parlament megnyitása. Londonból jelentik: A parlament tegnap délután ülést tartott. Minthogy az elnapolás óta általános választások voltak, előbb bizonyos formalitásokat kell elintézni, mielőtt a király személyesen megnyitná az ülésszakot. Meg kell választani az elnököt és az alsóház tagjainak esküt kell tenni. Az elnökválasztás előtt *Ginnel* független nacionalista a ház irónikus nevetése közben panaszt emelt amiatt, hogy pártját az elnök és helyettese kizárja a vitában való megfelelő részvételtől. E tiltakozást nem vették komolyan és *Lowther* egyhangulag elnökévé választották. Az alsóház tagjai ma a szokot czerimóniával, megválasztott elnökük vezetésével a lordok házába mentek, hogy ott tudomásul vegyék a királyi lejegyzés megadását a speaker kinevezéséhez. A felsőház korlátja előtt állva, *Lowther* a történelmi formulával megerősítette az alsóházi tagok előjogainak sérthetlenségét és egyúttal ünnepélyes kifejezést adott azon óhajának, hogy a Ház hibáit mindenkor az övéinek tekintsék. Ezután az elnök, aki közben felvette a diszruhát, visszatért az alsóházba és letette az esküt. Az aktív és a volt miniszterek, majd az alsóház többi tagjai követték példáját. A csütörtöki ülés végéig az eskütétel czerimóniája be lesz fejezve és a ház üléseit hétfőig, február 6-ig el fogja foglalni.

Az irredentista dráma és Ausztria érzékenysége. Romából jelentik: A „Trento e Triest” politikai egyesület flórenczi osztálya, Flórencz város prefektusától engedélyt kért arra, hogy *Rovetta* „Romanticismo” című politikai drámáját az egyik színházban előadathassák. A flórenczi prefektus ezt a kérelmet elutasította és kijelentette, hogy az olasz belügyminiszter határozott utasítására minden olyan nyilatkozatot, vagy érzelmenyilvánítást, amely *Ausztria érzékenységét csak a legcsekélyebb mértékben is séríthetné, a legerélyesebben meg kell akadályozni.*

Törökország próbamegmozdítása. Szalonikiből érkező jelentés szerint, márczius 16-ától 28-áig összesen 600,000 embert fognak behívni, hogy résztvegyenek azokon a hadgyakorlatokon, melyeket a török vezérkar ebben az időben rendez. A csapatok meg fogják szállani a határokat. A szükséges előkészületeket már most megteszik. A hadgyakorlatoknak az a célja, hogy bemutassa a török hadsereg mozgósítási képességét és kézzelfoghatólag bebizonyítsa, hogy Törökország szükség esetén tizenégy nap alatt hatszáz ezer embert képes harcalképes állapotba helyezni.

TÁVIRATOK.

A jemeni veszedelem.

Konstantinápoly, február 1. A „Koleridge” nevű bérelt angol hajó csapatokkal Jemenbe indult a legközelebbi hétén öt török szállítóhajó fogja követni. Eddig csak két zászlóalj indult el Jemenbe. Két cirikálón kívül a tengerészeti miniszterium Jemen partjaira több ágyunaszádot, valamint ujonnan vásárolt több kisebb járművet fog kiküldeni, úgy hogy az ottani partokat körülbelül tizenöt hadihajó fogja blokádnál tartani.

Lemondó királyok.

Belgrád, február 1. A „Tribuna” mai száma azt a szenzációs hírt közli, hogy *Peter* király és *Nikita* király már legközelebb *le fognak mondani a trónról.* Itteni illetékes helyen azt állítják, hogy mind a két híresztelés nem egyéb kalandos mesénél.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		febr. 1.	jan. 31.	jan. 30.
Buza	helyben	99 $\frac{1}{4}$	98 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{1}{8}$
	májusra	102 $\frac{1}{4}$	104 $\frac{3}{8}$	101 $\frac{1}{2}$
	júliusra	100 $\frac{3}{8}$	100 $\frac{1}{8}$	100
Tengeri májusra		58	57 $\frac{1}{2}$	57 $\frac{1}{2}$
Chicago.				
Buza	májusra	96 $\frac{3}{8}$	96	95 $\frac{3}{4}$
Tengeri márcziusra		46	45 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{4}$

Newyork, február 1. Gyapot Newyorkban, helyben 14.95 (14.95). Gyapot márcziusra 14.63 (14.70). Gyapot májusra 14.82 (14.80). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{1}{2}$ (14 $\frac{1}{2}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsír Western steam 10.15 (10.30). Zsír Rehe és Brothers 10.50 (10.60).

Chicago, február 1. Zsír márcziusra — (9.82). Zsír májusra 9.72 (9.80). Szalonna short clear 10.56 (10.62). Sertéshus májusra 19.12 (19.30).

A kivasalt nyomor.

88

Vannak öngyilkosok, akiket nem tudok sajnálni, akik, hogy ha a döntő, szomorú perez előtt a revolver agyát szorongatva bucsuznának tőlem, köny nélkül, szomorú kézfogással engedném őket a megsemmisülésbe hanyatló utjukra. Azok az öngyilkosok, akik körül már amugy is teljesen összeomlott az élet, emberfölötti erők: halál, betegség és egyéb más szerencsétlenségek szétromboltak mindent, amiért értékes lett volna nekik a jövő. Ezeknek az öngyilkosoknak legfeljebb a sorsukat lehet sajnálni, magát az öngyilkosságukat nem, mert a lelke mélyén az ember érteni tudja őket; van élet, amelyik minden öröm gyújtó ellobbanása után olyan értéktelen, mint egy üres gyufaskatulya, magam is eldobnám, érzem tehát, hogy szegény szenvedő megtört és összeroppant embertársam sem tehetett egyebet. Vannak azonban olyan öngyilkosságok, amelyek lázítják és felforraltják az ember véréit; ime példaképen egy: Ma föbelötte magát a börgarnituras, parkettes hivatalos szobájában egy előkelő miniszteri tisztviselő. Fiatal, erős, egészséges ember, már is ugynevezett karriér volt a háta mögött és karriér volt előtte is. Családi életében boldog volt, lázasan akarta, követelte volna magának a boldogságot, meghatódott levelekben bucsuzott el azoktól, akik szerették, akiket szeretett, de verőfényes élet delelő órájában halni kellett, nem volt más mentsége, mint a pisztoly fekete öble: — miért? Mindnyájunk szégyene leírni az okot: pénzért tette, piszkos, aljas pénzért, ami hiányzott neki, amit nem bírt megkeresni, ami nélkül folytonos hajsza, lemondás, önmagát megalázó kunyorálás volt az élete. Mindene, ami igazi boldogságot ad, egészség, fiatalság, ambíció, szerelem, családi élet rendben volt, csak éppen azzal a kutya pénzzel volt baj, néha öt forinttal, néha tíz forinttal, máskor száz forinttal. „Most nincs, kedves barátom, majd a jövő elsején!” — „Hiszen az egész tíz forint, nagyságos ur!” — „Sajnálom, legközelebb! Lakbérés hónap!” — „Hát azt hiszi, nagyságos ur, hogy a mérsáros nem fizet lakbért!” És így tovább, rettenetes, sok sűrű túsúrás, vastagbőrű ember nevet rajta, a tühegye nem ér elevenig, érzékeny embernek azonban folytonos lelki tortúra és kinszenvedés, amitől nincs sem éjjel, sem nappal, sem pihenés. Ennek a miniszteri tisztviselőnek ezért kellett meghalnia, az életében már nem volt sem nyugalom, sem becsület, a halálával újra megszerezhetette mindezt: az élete biztosítva volt öngyilkosság esetére is, a biztosítási összeg elegendő volt arra, hogy kifizessék vele a család minden adóságát, az özvegynek életfogytiglan jár a nyugdíj, ha módot nem is ad, nyújt némi egzisztenciát. Tuláságon csábító alkalom egy revolvergolyóval tenni pontot minden végére; elkeseredett, agyonhajszolt embernek szomorú alkalom vérével fizetni mindenkinek, akiket valami megillet, mindenkinek, akik már gyanakodó ellenséges szemmel kísérték.

És eldördült a revolver...

Általánosítani nem mindig igazságos dolog, most azonban általánosítsunk, mert joggal tehetjük. Vajjon hány hivatalos bürokráciában őrzik az irásztal fiókjában a revolvert? Ez a tisztviselő, aki tipikus példája

a kivasalt, a keményített gallérban járó előkelő nyomornak, már miniszteri titkár volt; hogyan élnek ugyanebben a büroban a segédtitkárok, fogalmazók és segédfogalmazók? Vagy ne bántsuk a minisztériumot, aki ide kerül, annak rendszerint van valami vagyona, vagy legalább jómódu családtól kapott házi segítsége, de a többi hivatal sok szürke tisztviselője?

Pár hét előtt, amikor divat volt a irágaság ügyével foglalkozni, tudós emberek megállapították, hogy a drágulás a közgazdasági élet fejlődésével járó természetes folyamata, melyet nem lehet visszatartani, egyetlen ellenszere a jövedelmek hasonló arányu fokozása. A szabad foglalkozású pénzkeresők, mesteremberek, munkások, kereskedők élnek is a tudományosan megadott engedelemmel a drágulás önmagát dagasztja. Közülük azonban ott reked a fixfizetési latájnerek szomorú csoportja, a gyámoltalan tehetetlenek sok ezre, mit tegyenek ezek szembe a „természetes folyamat”-tal.

A gyászos végű miniszteri titkár már megoldotta maga számára a problémát. Így azonban csak egyes emberek problémáit lehet megoldani. A szociális problémákat nem oldja meg a revolvergolyó.

A reakció a tanári testületben.

Professzorok a szabadgondolkodók ellen.

Budapest, február 1.

A Magyarországi Tanítók Szabadegyesületének felfüggesztése jogosan felháborított mindenkit, aki szeretné Magyarországon a közoktatást magas színvonalon látni, vagy buzgón hozzá akarna járulni ahoz, hogy közoktatásunk magas színvonalra emeltessék. Azok a professzorok, akik ennek a Szabadegyesületnek tagjai voltak, megértették a korszak hívó és intó szavát. Nem titkolták, hogy igenis töreksznek a reakciós irányokat kiküszöbölni az iskolából és az az igyekezetük, hogy olyan ifjakat neveljenek az életnek, akik felvilágosultak és teljesen érettek tovább folytatni a harcot a reakció sötétsége ellen.

De magában a tanári testületben vannak reakciós elemek (nem csekély számban), akik a maguk részéről ragaszkodnak az összes maradisághoz és reakciós irányzatokhoz. Ezek az elemek ujjongtak akkor, amikor a Szabadegyesületet a kultuskormány felfüggesztette. Jellemző, hogy a magyar professzori testületben foglalnak helyet éppen azok, akiknek hivatásuk volna az agyvelőbe világosságot vinni, a sötétséget kiküszöbölni és közel vinni az ifjúságot a felvilágosodás forrásaihoz.

Ezek a reakciós elemek tartották ma gyűlést a Szent István-Társulat dísztermében. A Katolikus Középiskolai Tanáregyesület tartotta ott ma délelőtt kilenc órákor harmadik közgyűlést. Sajnos, elég sokan voltak; az ország minden részéből a katolikus professzorok is összesereglettek és megjelentek. S miután a reakció dominált a közgyűlésen, senkit sem lep meg, hogy ott még denuncziáltak is a szabadgondolkodó professzorokat, mondván, hogy a szabadkőművesség szolgálatában állnak és „romboló” munkát végeznek. Határozati javaslatot fogadtak el, melynek értelmében a kultuszminiszterhez memorandumot intéznek és kérni fogják, hogy a szabadgondolkodó tanárok ellen járjon el. A kultuskormányt, mely amugy is szaturálva van reakcióval, valósággal felszólítják ezzel a kémrendszer inaugurálására s nem is lehetetlen hogy ennek a szégyenletes felszólításnak a kultuskormány engedni fog. Valóban, a szabadgondolkodó tanárok nagy összetartására van szükség, hogy e veszedelmes áramlattal szemben megállják a helyüket. Szerencsére a szabadgondolkodás maga ad erőt és kitartást a professzoroknak.

A gyűlésről az alábbi tudósításban számolunk be:

Az einöki emelvényen *Kohl* Medárd püspök a hercegprimás képviselőjében, *Mázy* Engelbert főigazgató, a Kath. Tanár Egyesület elnöke, *Jurkovich* Emil alelnök és *Erödy* Béla főigazgató, a kultuszminiszter képviselői foglaltak helyet.

A megjelent képviselők üdvözlésével nyitotta meg *Mázy* Engelbert elnök a közgyűlést, majd visszatekintett az egyesület három évi múltjára és azt méltatta. Hangoztatta a kiegyenlítés munkáját, amelyben sem az evangélium igazságainak, sem a szabad elhalványulniok, sem a kultúra eredményeinek és áldásainak megfogytakozniok. Majd a vallásoktatás fontos nemzeti hiávtásáról beszélt, élesen elítélve a különböző irányú bomlasztó nemzetközi törekvéseket, melynek az a célja, hogy megmértelyezzék iskoláink nemzeti szellemét. Ezek ellen a legerősebb szervezkedésre hívja fel az összes felekezetek tanárságát. Hangoztatta a felekezeti béke fontosságát. Majd így folytatta:

— A felekezeti különbségekből keletkezett kérdést nem a vallásoktatás eltörlésével kell elfojtani, hanem el kell érni azt, hogy a vallást szabadon lehessen hirdetni. Ezt a türelmességet egymás iránt kell kivívni. Valamelyik vallás majd magához édesgeti a többit. Hogy melyik, annak jóslásába nem akar becsátkozni, de valószínűleg az, amely a legtöbb jót gyakorolja, amelyben a hit mellett szeretet is van, amely harezol minden rossz és gonosz ellen.

Ezután *Péché* Aladár tett indítványt az iránt, hogy a közgyűlés *Mázy* Engelberttel szemben a tanári kongresszus alkalmával elhangzott támadások ellensúlyozásaként bizalmát nyilvánítsa. A közgyűlés az indítványt egyhangulag nagy éljenzéssel fogadta el.

Utána *Rakovszky* Pál az egyesület folyóiratának szerkesztősége iránt fejezte ki bizalmát azokkal a támadásokkal szemben, amelyek őt érték és kérte a közgyűlést, hogy ehhez járuljon hozzá. A közgyűlés ezt az indítványt is magáévá tette.

Az első előadó *Miklóssy* István volt, aki „Veszedelemes tünetek iskoláinkban” címmel tartott előadást. Szerinte a legutóbbi évek óta a magyar közéletet merőben új, idegenszerű és nem a magyar nép lelkéből, sem történeti hagyományainkból nem fakadó szellem igyekszik meghódítani. Ez ellen a szellem ellen kell azoknak a tanároknak, akik a keresztény magyar közéletben számottevő egyesületet alkottak, küzdeni. Az előadás további folyamán részletesen ismerteti a *szabadkőműves lapokban a közoktatás kérdéséről megjelent cikkeket*, a szabadkőművesek ez irányban hozott határozatait, állásfoglalásait és a *Magyarországi Tanítók Szabadegyesületének működéséről és felfüggesztéséről kapcsolatos eseményeket. Felemlíti végül azt, hogy a magyar tanárság 40—50 tagja is részt vesz ezekben a munkákban.* Ezek a titokban szervezett tanárok azon munkálkodnak, hogy az iskolai tanítás folyamán bent az iskolában nemzeti történetünk tanulságait és tanításait, mint hazugságokat állítsák a magyar ifjúság elé. Felhívja a katolikus tanárságot, hogy ezekkel az eszmékkel szemben fejezze ki tiltakozását.

Előadása végén több pontból álló határozati javaslatot terjesztett elő; melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott s kimondotta, hogy háromtagú bizottságot küld ki egy, a kultuszminiszterhez intézendő memorandum szerkesztésére, melyben kérni fogják a középiskola nemzeti szellemének megvédelmezését az egyre szaporodó szabadgondolkodó tanárok „romboló” aknamunkája ellen.

EGYHÁZAK.

— (Támadás Miksa herceg ellen.) A sokat emlegetett *Loisson* páter, akit az egyházi hatóságok már évek előtt megtagadtak, a berlini lapokban levelet tett közzé, amelyben éles szavakkal ostorozta *Miksa* szász hercegnak gyors meghódolását. Mint Rómából jelentik, *Miksa* herceget ez a levél nagyon megbotránkoztatta és felelt is *Loisson*nak. Hozzá intézett levele így kezdődik:

— Válaszom rövid lesz. Errare humanum est, sed perseverare diabolicum. Ne felejtse el, hogy a sir szélén áll és jusson eszébe, hogy nemokára meg fog jelenni Istennek ítélőszéke előtt. Még van ideje, hogy gondolkozzék és büneit megbánja és a miatt a sok bosszúság miatt, amelyet a világnak negyven év óta okozott, bocsánatot kérjen és hogy megvezekéljen azért, hogy a szentegyházról elpártoit és az Isten által önmek adományozott tehetséggel annyira visszaélt. Fogadja kívánságomat, hogy

megtérjen és fogadja egyuttal legmélyebb sajnálatom kifejezését.

— (Püspökválasztás a tiszai ev. egyházkerületben.) A tiszai ev. egyházkerületben most folyó püspökválasztásnál az iglói és késmárki lyceum, a késmárki, jászénvai, németlipesei, szepesbélai, alsókubini, ózdi és lestini evangélikus egyházközösségek *Geduly* Henrik egyházkerületi főjegyzőre adták szavazataikat. A leibiezi egyház *Gyürky* Pál főesperesre, a sajóvédei pedig *Terray* Gyula főesperesre szavazott. Az utolsó szavazógyűlések február 5-én lesznek.

Pórujárt rabló.

— A toprongyos lakásnéző.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, február 1.

Egy a büntettek terén gyakorlott notárius gonosztevő ma rajtavesszett. Rosszul kombinálta ki a tervét s mielőtt vakmerő merényletét végrehajthatta volna, lefogták és rendőrnek adták át.

A vakmerő merénylet a *Szerecsen-utca* 33. számú ház első emeletén, a 14. számú lakásban történt. A lakásnak *Kreuzer* Imre mészáros a bérlője, aki feleségével lakik a háromszobás lakásban. A mészáros és felesége egész délelőtt mészárszéjükben szoktak tartózkodni s ilyenkor a lakás *Nickhels* Anna eselédre van bízva, aki már több, mint egy éve szolgál *Kreuzer*éknél. A lakásból a házaspár egy utcai szobát állandóan albérlébe ad ki s ők maguk csak két szobát laknak. Most a szobának már napok óta nincsen bérlője s a ház kapuján egy kis czédula hirdeti, hogy a szoba azonnal kiadó.

Ma délelőtt is *Nickhels* Anna, a eseléd volt otthon a lakásban egyedül és a konyhában foglalatokodott. Tizenegy óra tájban egy munkáskülső férfi nyitott be és a kiadó szoba felől kérdősködött. A eseléd végignézett a szegényes külső emberen s kijelentette, hogy a szoba drága s nem szegény embernek való.

— Nem is nekem kell, hanem a gazdának, aki az *Andrássy-uton* lakik. Azért csak mutassa meg, hogy megnézhessem.

A leány erre bevezette az idegent a kiadó szobába. Ott az ismeretlen körülüszte, majd a lakás gazdája felől kérdősködött. Amikor megtudta, hogy a gazda s felesége ilyenkor az üzletükben vannak, azzal távozott, hogy beszél a megbízójával és egy félóra múlva visszatér a válaszszal.

Féltékeny felé csakugyan újból megjelent s azzal kezdte a beszédet, hogy gazdájának megfelelően mindenképen a lakás, csak az a baj, hogy nincsen irásztal a szobában.

— Nincs talán valamelyik másik szobában irásztal, amit át lehetne oda állítani? — kérdezte a leánytól.

— De igen, — felelte a eseléd s be is vezette az idegent az egyik belső szobába, hogy az irásztalt megmutassa.

Alig értek be a szobába, az idegen rávetette magát *Nickhels* Annára, letépette a földre, fojtogatni kezdte, majd valami kemény tárggyal többször fejbe verte, úgy hogy a leány feje több helyen beszakadt s arcát előntötte a vér. Az erős parasztleány azonban összeszedte minden erejét és nagy erőfeszítéssel kiszabadult a férfi kezei alól s futni akart a konyha felé. Az idegen azonban újból elkapta, letépette a földre és mellére térdelve, egyik öklét rátapasztotta a lány szájára, hogy ne tudjon sikítani, másik kezével pedig a zsebébe nyult s revolverét akarta elővenni. A leány kétségbeesetten viaskodott, hogy kiszabadítsa magát veszedelem helyzetéből és mielőtt támadója elővehette volna revolverét, sikerült neki a férfit ledöknj magáról s kifutni a folyosóra.

Az idegen meg akart szökni, de a eselédleány, bár fejből patakzott a vér, utána rohant a támadónak s a kapuban utolérte, belekapaszkodott és addig cibálta, míg a kiáltozására előrohantó emberek oda nem értek és le nem fogták a menekült. Csakhamar rendőr is került elő, aki a merénylőt bevitte a hatodik kerületi kapitányságra, ahol dr. *Kisteleky* Imre rendőrfogalmazó elő vezették. A

kapitányságra vitték *Nickhels* Anna eselédleány is, akinek ott kötözte be a fején szenvedett súlyos sebeket az ügyeletes rendőrorvos.

A rendőrségen megállapították, hogy a vakmerő merénylő *Krausz* András budapesti születésű, 30 éves szerelőmunkás. A merénylő rovt multu, veszedelmes tolvaj, akit a detektívek nagyon jól ismernek. Most úgy látszik, az volt a terve, hogy néhány magára hagyott lakást kifosszon.

Megmotozásakor hatlövetű töltött revolvert és több hosszú, erős zsineget találtak nála, amelylyel, úgy látszik, a eselédet akarta megkötni. A rendőrség letartóztatta a rabló-merénylőt.

A rendőrségen *Krausz* jól ismert egyénisége a sokszor rovtmultuak körében foglal helyet. Megindult tehát az érdeklődés nyomozás alakjában, hogy miből és hogyan élt az utóbbi időben *Krausz* Sándor.

A detektívek első sorban a *Szív-utca* 40. sz. alá látogattak el. Híres hely ez, a rovt multu albérlők és ágyrajárók tanyája. *Becskay* Lajosné, *Krausz* Sándor mostohaanyja jó pénzért albérlőket tart, tekintettel a lakásdrágaságra. Veszedelemes gonosztevők, gyülelévész nép tanyázik állandóan *Becskay*né hajlékában. A rendőrség rendszeres razzliákat rendez ott és mindig eredménynyel. Rovt multu, kitiltott alakok akadnak horogra *Becskay*né lakói között, aki egyébként magánóráiban kofa. Amikor ma délután a detektívek ottjártak, *Becskay*né elmondta, hogy kidobta a mostoha fiát *Krausz*ot, miután henylt, nem dolgozott és folyton veszekedett az albérlőkkel, úgy hogy *Becskay*né egzisztenciáját veszély fenyegette.

A további nyomozás esinos jellemvonásokkal egészítette ki *Krausz* Sándor életrajzi adatait. Ezek szerint: mostohaanyjától a *Rózsa-utca* 54. számú házba költözött. Albérlője lett *Róth* János házmasternek. Alig fészkelte be magát, egy szép napon kijelentette, hogy elhossa a feleségét is. *Róth* nem emelt ez ellen kifogást és *Krausz* megjelent egy nővel, akit felesége gyanánt mutatott be a háziaknak. Később kiderült *Krausz* gázsága. A felesége nem volt a felesége, hanem egy szegény gyárileány, aki napi egykorona negyven fillérért dolgozott egy budai kékfestő gyárban.

A szegény leányt *Krausz* a kezei közé kapartotta és aljas módon kihasználta. Nem elég, hogy a naphosszat dolgozó nő gyári keresetét elszedte, este szép ruhát adott rá és az agyonhajszolt nőt kiverte az utcára. Kényszerítette, hogy férfakkal kössön ismeretséget. A párisi *Alfonz* alak lesben állott az utca másik oldalán és ellenőrizte áldozatát. Mikor pedig a férfaktól visszatért, elvette tőle a pénzt.

*Róth*ék elmondták, hogy tele volt pénzzel, noha *Krausz* sohasem dolgozott. Valószínű, hogy betörésből és lopásból tartotta fenn magát. Néhány hónap előtt *Róth*ék megelégték *Krausz* henyé és felháborító életét és kitették álfeleségével együtt a lakásból. Hogy azóta hol lakott *Krausz*, nem tudják, mert nem volt bejelentett lakása.

Mikor a rendőrségen vallatásra fogták, mesével állott elő, csak hogy enyhítse a rablótámadásért reá szabandó büntetést. Azt mondta, hogy azért ment fel a lakásba, mert a butorozott szobát a barátja számára akarta kibérelni. Mikor aztán *Nikolics* Emma eselédleával egyedül találta magát, szerelmi ajánlatot tett neki. A nő ellenkezett, mire letépette. És tagadta, hogy rabolni akart volna.

A rendőrségen nem hitték el a mesét már azért sem, mert *Nikolics* Emma eseléd a negyvenharmadik évét tapossa és nem alkalmas médium arra, hogy olyan kitarott *Donzsuanban*, mint *Krausz*, illetlen vágyat gerjeszzen. A letartóztatott rablót holnap kísérik át az ügyészség fogházába.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Párisi élet.

— Saját levelezőnkől. —

Páris, január 30.

Offenbach híres operetteje, a nálunk odahaza is egykor népszerű „Párisi élet” teljesen elavult. Nem az az élet zajlik most a szajnaparti Babel-ben, mint az, amelyet Meilhac és Halevy olyan szellemes ironiával festett a nagy Jacques partitúrája alá. Milyen limonádénak tűnik ma fel az a pikantéria, amit akkoriban mámorító pezsgőként szűr-estünk. Milyen ártatlan az Offenbach „szilaj” kán-kán-ja, a mai kabarék apache-tánczához képest.

És az a szédületes párisi élet, amelynek forgatagában a hiszékeny és mulatni vágyó Gondre-court báró elmerült, milyen kisvárosiasan nyárspolgári a mai Páris utcái és társadalmi élete mellett! A kis Gabrielle, kegyűvarrónő (vajjon van-e ma még ilyen?) kétségkívül elkésznék a megrendeléssel, ha a Rue de Rivoliból a Place de la Concorde-on át akarna menni. A délutáni órákban ötven-czernél több automobil — nem tuzozom e számot, inkább egy pár ezerrel kevesebbet mondok — ro-bog több sorosan, kilométerek hosszában a Bois de Boulogne felé és onnan vissza. Türelemmel kell várakozni a gyalogjáróknak, míg a rendőr a betjárt föl nem emeli, hogy a kocsiöveg megálljon és az összecsoportosult várakozók átme-hessenek az utca tulsó oldalára.

Hihetetlen népszerűsége emelkedett az auto. Mintha ingyen adnák és mintha az „üzeme” sem-mibe sem kerülne. Az igazi parisienne inkább kolostorba menne, ha saját Mercedes-e nem lenne. Mert hát a mostani „entravée” szoknyákban lehet-telen a gyalogjárás. Okvetlenül kell autojának lenni, hogy a különböző utait megtehesse. A Rue de la Paix valamelyik nagy szabócégnél a leg-ujabb toilettjét kiválasztani, vagy felpróbálni, az-után egy előkelő hotelbe afternoon tea-ra bekuk-kanni s mielőtt a dimer-hez és a színházhoz átöl-töznek, egy pár látogatást is kell tenni.

Az előtt beérték egy délutáni látogatással, de az automobile olyan gyorsan szállit egyik város-részből a másikba! Miért ne néznie be több ismer-őshöz is egymásután. Hiszen elég, ha a házi-asszonyok bon jour-t mond, az urak bókjait nyugtázza és új toilett-jével a barátókat puk-kasztja. Mehet egy házzal, a legközelebbi „aprés midi”-re, tovább.

De még azért Párisban is vannak auto-tlan hölgyek. Ezek is lépést akarnak tartani a többiek-kel. S hogy el ne maradjanak, nincs más mód, mint a földalatti villamosra, a Métropolitaine-ro ülni, amely egész Páris minden irányban aláaknázza. A Place de l'Etoile alatt épen úgy eltévedhet az ide-gen, mint a római katakombákban. Csak az a sze-renose, hogy a „metro” fényesen ki van világítva. És milyen vad száguldással jönnek-mennek a „metro” vonatai. Örült tolongással száll ki, száll be a közönség, aztán — pillanatnyi várakozás után — becsapódnak az ajtók és a következő pillanatban már eltűnt az egyik vonat s nyomban érkezik a másik.

Mindenki siet. Seskí sem ér rá nyugodtan sé-tálni, kedvére ácsorogni. A párisi badaud-k eltűn-tek, s csupa amerikai selfmademan támadt helyet-tük. Nemesak az utca képe mutatja ezt az ürüle-tes vad hajszát, hanem a szalonok is. Hol van a régi jó idők kedélyes és szellemes szalonélete! Amikor a napi eseményekről, színházi premierek-ről, politikai kérdésekről eszmecsere-t folytattak a kandalló közelébe tölt öblös zsölyékben ülve. Dehogyan most idő leülni! Szó sincs róla, hogy egyetlen mondatot befejezhetnének... csupa összefüggés-ten feccelés. Fél kérdésre fertály a felelet. Hiszen már arra sem marad idő, hogy a szavakat tisztessé-gesen kimondják: azokat is ketté harapják. Így tá-madt a métropolitaine-ből — a métró, a taxa-métró-ból — taxi, az automobile-ból — auto.

Nagyon megváltozott Páris. A különböző an-gol és amerikai sportok idegen szokásokkal szatu-rálták ezt a konzervatívnek és a sovinizmusában az idegen behatások ellen csökönnyösen elzárkózó Páris-t. A mai eleganciához tartozik az angol

nyelv tudása és a társalgásnak angol szavakkal való fölresztése. Hiszen a már említett „Afternoon teas”-kat is Amerikából és Angliából plántálták át. Tíz év előtt ki hallott még Párisban a four o'clocks-okról?

Egy sereg angol miss lett francia arisztokra-ták nejevé, s ezek meghonosították a hazai teát, s ma már tout Paris, délután fél öt és fél hat kö-zött teát szűrösi és sandwich-t majszol hozzá.

Az elegáns új hotelekben a Crillon, az Elysée Palace, a Ritz, a Majestic és a miliomosok többi karavaszeralja előtt egész auto-táborok álldogá-lnak olyankor, a kapuban a lakások csoportosan ácsorognak, odabenn pedig szól a zene és zsong a díszes társaság tereferéje.

Egy másik angol vívmány a bridge. Ez a leg-dívtosabb kártyajáték, melynek a párisiak szenved-élyesen hódolnak. Minden szabad időt ennek szent-elik. Megtörténik, hogy a szindarabok felvonás-közeit is bridge-zéssel töltik a páholyokban. Örült összegek esznek át a játéknál egyik közből a má-sikba. Míg az egyik hölgy a fényes Redfern-toilet-te-ek borsos számláit a kártyanyereségükből fede-zik, mások kénytelenek ékszereiket „ma tante”-hoz — ez a zálogházak titkos neve — vinni, hogy tovább próbálhasson szerencsét.

Kárpótlás

koronáért.

A portugálok exkirálya havonként 660 font sterling kárpótlást kap a köztársasági kormánytól.

A kiküldött: Felsőleges uram, újra ajánlom, ke-gyeskedjék elfogadni proposziómat.

A király (büszkén): Soha. A kormány nekem nem kínálhat semmit. Én a portugálok föl-kent királya vagyok... Uralkodó isten kegyelméből...

A kiküldött: A dolgok azonban úgy fordul-tak, hogy fölséged és a trón egymástól bizonyos tisztes távolságban kénytelenek élni...

A király: Az nem jelent semmit... Őseim urai voltak ennek az országnak és ura vagyok én is, ha akármit csinálnak is bizonyos elemek.

A kiküldött: Megbizásom van, hogy nagy anyagi kárpótlást ajánljak föl fölségednek.

A király (fölháborodva): Pénzt a királynak? Pénzt nekem, hogy adjam el őseim trónját, dicső elődeim tündöklő koronáját?

A kiküldött: Bátorodom megjegyezni, hogy eladásra nincsen szükség, mert fölséged dicső ősei-nek aranytrónja anélkül is... Hiszen méltóztatik tudni...

A király (göggösen): A trón az enyém, ma most bárki is tartja rajta a kezét. Dicső őseim, megfordulnának márványsirjaikban és királyi vé-re-m minden csöppje föllázadna, ha én rongyos pénzért, hitvány aranyért, mondjuk havi ezer font sterlingért...

A kiküldött: Mondjuk havi ötszáz font ster-lingért...

A király: ... eladnám ősi jussomat. Inkább választom az örök számkivetést, inkább választom a halált, de jogaimból nem engedek. Pirul-nék magam előtt, ha szánalmas pénzért, mondjuk havi nyolcszáz font sterlingért...

A kiküldött: Havi hatszáz font sterlingért...

A király: ... elismerem, hogy nem én vagyok a portugálok ura.

A kiküldött: Méltóztatnék meggondolni felsé-ges uram...

A király: Soha... Legyek földönfutó, legyek utolsó koldus, aki az utcáson szerzi élelmét, de havi hétszáz font sterlinggel nem szurják ki a szememet...

A kiküldött: Pedig havi hatszázötven font sterlinggel szép életet lehet kezdeni. Fölséged fiatal, erős s az élet oly gyönyörű...

A király (sötéten): Nem, uram, az élet csuf és én szomorú arezzal hordom a bus keresztet. Soha, érti, soha nem fogok megalkudni a mostoha viszonyokkal. Őseim koronája, elődeim trónja...

A kiküldött: Havi hatszázhatvan...

A király: A mult egész dicsősége, ah *ova tünt és először, másodsor, senki se ad többet, har-madszor: elfogadom a hatszázhatvan koronát, de előre apuskám, minden hó elsején és ha nem fizet-tek, pörlök... Őseim trónja, dicső apám koronája... richtig, erről jut eszembe száz korona Vorschust apuskám, mert sürgös szükségem van a dohányra... Éljen a haza...!

Ray.

Adósságok miatt a halálba.

— Öngyilkos máv. titkár. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 1.

Alig néhány hete, hogy a halálba ment Szent-miklóssy Béla miniszteri tisztviselő, ma egy kollé-gája vetett véget életének. Délben egy órakor re-volverlövés zaja verte fel a kereskedelemügyi mi-niszterium csöndjét. A megrémült tisztviselők, szolgák a harmadik emelet tizenhatodik számú szo-bája felé siettek.

A harmadik emeletről, ahol a vasuti osztály dolgozik, Tormay Géza miniszteri titkár rémulten sietett le az első emeleten levő elnöki osztályba, a hol beszaladt Hollán Sándor államvasuti igazgató, miniszteri tanácsoshoz és elcsönek vitte meg a hirt:

— Hosszu József államvasuti titkár agyon-lötte magát!

A miniszteri tanácsos rögtön az öngyilkos tisztviselő hivatalához sietett Tormay titkárral és azonnal intézkedett, hogy a rendőrségnek bejelent-sék az öngyilkosságot és Hosszu József családját kíméletesen értesítsék.

Az öngyilkosság a mult hetekben történt Szent-miklóssy tragédia színhelyével szomszédos épület-részben történt. A harmadik emeleten a vasuti ügyosztályban dolgozott Hosszu József, a kereske-delmi miniszteriumhoz beosztott magyar államvas-uti titkár.

Ma reggel kilencz órakor pontosan megjelent hivatalában és délig dolgozott, négy aktát ponto-san elintézt, akkor lement a miniszterium mel-lett levő trafikba, hogy bélyeget vásároljon.

Aztán visszament a miniszteriumba. Félegy órakor aktákkal Halász miniszteri tanácsost ke-reste, akinek nyugodtan referált és az aktákat átadta. Majd visszatért a szobájába, de előbb Józsi szolgájának meghagyta, hogy nem jöhet be hozzá senki.

Belülről magára zárta az ajtót s a következő pillantban revolverlövés dördült el. A szolga ré-multra sietett oda, de az ajtót zárva találta. Jó negyedóra telt, míg az udvar felől be tudtak ha-tolni a szobába. Hosszu József a karosszékéből kiha-jolva ült, hatalmas vérző sebbel a halántékán. Mel-lette hevert a Browning-revolver. Már halott volt.

Az öngyilkos iróasztalán több levelet találtak. Egyet Neumann Károly miniszteri tanácsos, a má-sikat Hollán Sándor miniszteri tanácsos címére. Neumannhoz* intézett levél egy egész teleirt iv, olyan mint egy kérvény. Egyes sorok vörös és kék czeruzával voltak aláhuzva.

Leküzdhetetlen bajaim miatt lettem öngyilkos — írja levelében. — Sógorom Andor József, fő-gimnáziumi tanárhoz hordár utján levelet küld-tem, amelyben a történetekről előre értesítettem. Ő rövidesen meg fog érkezni. A történetekről szegény feleségemnek leendő közlést kérem rábizni. Ő ér-tesitse családom többi tagjait is. Nem tehettem másképp... A vasuti pragmatika 124. szakasza ér-telmében kérem, hogy a családomnak adják ki há-rom hónapi fizetésemet.

Ugyanebben a levélben elmondja az öngyilkos, hogy öngyilkosság esetére is biztosítva volt nagyobb összeggel, amiből adósságai rendezhetők. Másképp nem tudta volna családját megmenteni az anyagi romlástól.

A másik levél sógorának Andor József taná-nak szól.

A gondokkal nem bírok — írja ebben a ha-

lára elszánt ember. — Megörülök. Meghalok. Tudósítsd kiméletesen szegény Valériám.

Felesége, családi nevén Rimmer Valéria, bécsi leány. A harmadik levél a rendőrségnek szól. Ebben mai dátummal bejelenti az öngyilkosságot, kéri, hogy az ügyét kiméletesen kezeljék és ne boncolják föl. A negyedik levelet édesanyjához, özvegy Hosszu Istvánnak intézte. Meghatottan bucsuzik tőle, bocsánatot kér a neki okozott fájdalomért.

Az öngyilkos előkelő családból származott. Apja Hosszu István, az állami számvéviszék néhai alelnöke volt, nagybátyja Hosszu Vazul, az éppen most súlyosan beteg lugosi görög katolikus püspök. Hosszu József néhány évvel ezelőtt nagyobb vagyont örökölt, amelyet mint vállalkozó szellem, egy szövetkezetbe fektetett. Korona Takarékpénztár m. sz. néven új bankot alapított Budán, de a szövetkezet rövidesen tönkrement. Itt uszott el egész vagyona, ezenfelül elviselhetetlen adósságok maradtak rá. Az öngyilkosságra már több mint fél éve készült. Neumann tanácsoshoz intézett levele a múlt évi augusztus huszonhatodikán kelt.

Hosszu József családja az Attila-utca 23. számú ház harmadik emeletén lakik. Négyoszobás lakásuk van, ezeröttszáz korona a bére. Hosszu tizenöt év előtt vette nőül Rimmer Valériát, akivel zavaratlan boldogságban élt. Két gyermekük van: a harmadik gimnáziumba járó Géza és a negyedik elemista Gyula. A boldogtalan asszonynak sógora, Andor József tanár vitte meg a lesújtó hírt. Hosszuné éles sikoltással elájult, összesett. A rendőrség részéről Gál fogalmazó megjelent a minisztériumban, de miután kétségtelenül megállapította az öngyilkosságot, dolga nem akadt. Az öngyilkost hirtelen szerzett fakoporsóban vitték el a minisztériumból.

UJDONSÁGOK.

Tudósok és rendjelek.

* * *

Idéznünk kell Heinének egy mondatát, mely a nagy poétának szívéből fakadt: „Spuckt in dem Stein der alte Glaubenswahn“ (A kőben a régi vallási téboly kísért-e). Már az ő idejében a felvilágosult elmék megütözték azon, hogy az embereket a felekezet szerint különböztették meg és nem egyéni értékük szerint. És lám, még a mai korban sem tudott megszabadulni ettől a tébolytól az emberiség.

Aktuálisá teszi az idézetet egy különös esemény (ha ugyan annak mondható), mely azt a látszatot kelti, mintha a kőben mégsem kísértene a régi vallási téboly. Történt ugyanis, hogy a spanyol király Ehrlich Pált, a 606. preparatum feltalálóját a legnagyobb rendjellel tüntette ki, amelyet Spanyolországban egyáltalában osztogatnak. A kitüntetés a professzor véletlenségből azon a napon kapta, amikor a német császár a maga születésnapja alkalmából egy sereg érdemrendet osztogatott ki ismert és kevésbé ismert embereknek, de Ehrlich professzort kihagyták a kitüntetésűk lajstromából.

Akarmilyen erősen halad is a modernség felé Spanyolország mostanában, a spanyol királyra mégsem lehet ráfogni, hogy minden konzervativizmust elutasított magától a szó ultramontan értelmében. Neveltetése papokra volt bízva, akik az egyház iránt való hűségét és ragaszkodást, valamint a vakhívet úgy beléplántálták, mint ahogyan a katonákba beleplántálják a szubordináció gondolatát. Nehéz túsát vivott önmagával, mikor miniszterelnöke Canalejas liberális törvényeket alkotott s arról volt szó, hogy a király kinek a pártjára álljon? Az egyházra-e, mely tüzzel-vassal küzdött és küzd ma is a modernizmus ellen? Vagy Canalejas pártjára-e, ki merészen szembe fordult az elavult rendszernek? Igaz, hogy Canalejas maradt fölül. De a király bizonyára államférfiúi belátását követte és a szükségnek

engedett s nem szíve sugalatára hallgatott.

S most mégis a legnagyobb ordót adományozta a tudós Ehrlich Pálnak, aki tudvalevően szemita származású és ma is zsidó felekezethez tartozik. Ez a rendjeladományozás úgy tünteti fel a dolgot, mintha Spanyolországban mégsem kísértene a kőben oly nagy a régi vallási téboly.

És éppen a német császár születése napján, amikor sok embernek juttatott nagy és kis rendjeleket a császár, de Ehrlichnek nem. Ami viszont arra enged következtetni, hogy Németországban igenis kísért még a kőben a régi vallási téboly. Mert ugyanaz az ok, amelyet a spanyol király semmibe sem vett, mérvado volt Németországban Ehrlich mellőzésére.

Nem lehet eldönteni, különösen ilyen távolságból, hogy a német császár a saját iniciatívájából mellőzte-e Ehrlich professzort, mert történetesen „ama törzshöz“ tartozik, vagy pedig tanácsadóinak javaslatára történt-e a mellőzés? De ez teljesen irrelevans is. A spanyolok saját magukat, a saját felfogásukat tisztelték meg, amikor Ehrlich a legnagyobb kitüntetésben részesítették és a németek a maguk felfogására vetettek homályt, amikor Ehrlichet ama bizonyos okból mellőzték.

Mert ami Ehrlich Pált illeti, őt a spanyol legnagyobb rendjel nem emeli magasabbra, mint amilyen magasán áll és a német mellőzés nem szállítja le egy századrésznyi fokra sem arról a piederstől, amelyre saját zsenialitása emelte. Ehrlich Pál marad mindenképpen, aki lehetővé tette, hogy elmuljon egy nagy, súlyos átok az emberiségről, mely régóta nyomja. S ha száz, vagy ezer szobrot állítanak neki, akkor sem rója le kellőképpen a háláját az emberiség, melylyel Ehrlichnek tartozik.

S általában a kitüntetések, melyekben igen nagy tudósokat részesítenek, csak azoknak válik díszére, akik a kitüntetések adományozzák, nem maguknak a tudósoknak. Mit adhatnak császárok és királyok olyan kaliberű embereknek, amilyenek az Ehrlich Pálak? Kitüntetések. És mit adnak az ilyen stili szellemek az emberiségnek? Világosságot, tudást, enyhülést, gyógyulást, utegyengítést a haladásra, új ösztökélést a további buvárlatokra.

Tessék ezekkel a hideg rendjelek értékét összemérni. A rendjel az egyén kabátját díszíti. A tudós buvár munkája az emberiség ügyét viszi győzelemre. A rendjel a hűségét szolgálja, esetleg ki is elégíti. A szellemi munka nagy eredményei az emberiség egyetemét szolgálja. A rendjel külsőség és fényes lim-lomnál nem egyéb. A buvárlati eredmény lényeg, mely valamennyiünk üdvére válik.

Nem hisszük, hogy Ehrlich nagyobbnak érzi magát azzal, hogy zsidó létére megkapta a legnagyobb spanyol rendjelet. És nem hisszük, hogy kisebbnek érezze magát azért, hogy Németországban nem kapott rendjelet. Valóban: a tudós értékét tudományának mérvé és dimenziója határozza meg és az a munka, melyet életében teljesített. És nem császárok, vagy királyok jelölik meg számára azt a díszhelyet, amelyet a tudomány birodalmában elfoglal.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, február 2. — Róm. kath.: Gyertyasz. B. A. — Prot.: Brigitta. — Görög-orosz: január 20. Eutim apt. — Zsidó: Seb. 4. — A nap két reggel 7 óra 28 perczkor, nyugszik délután 5 órakor. — A hold két reggel 9 óra 16 perczkor, nyugszik este 8 óra 28 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület háziipari kiállítása a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 10—12-ig és 24—ig. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráthi Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Iparművészeti Múzeum a vele kapcsolatos japán kiállítással és Leonardo da Vinci szobrával. Nyitva 9—1-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Egyetemi Könyvtár 9—6 óráig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—12-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Kéve kiállítása a Nemzeti

Szalomban. Nyitva 9—1-ig. — Poór Bertalan gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—1-ig. Belépődíj 60 fillér. — Palmic Charles képiállítása a Művészettudományi (Váci-utca 9.) Nyitva 10—1-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A király a Muegyetemi Diakotthonnak.** A belügyminiszter a főpolgármester útján értesítette a Muegyetemi Segélyegylet elnökségét, hogy a király az egyesület által létesítendő Muegyetemi Diakotthon alapja javára a Kir. József-Muegyetem zárkóleteteli ünnepe alkalmából magánpénztárából 1000 (egyezer) koronát adományozott.

— **Görgey Arthur állapota.** Görgey Arthur tábornok egészségi állapotában a mai nappal sem állott be lényeges változás. Az agg tábornok az éjszaka egy részét nyugtalanul töltötte s csak későn tudott elaludni. Dél előtt tíz óra tájban kelt fel. Betegsége olyan természetű, hogy rövid időn belül orvosai nem bíznak teljes felépülésében. A dél előtt folyamán közéletünk számos előkelősége érdeklődött Görgey hogyléte iránt.

— **A német császár és Rodin.** Rodint, a legnagyobb francia szobrászt előterjesztették a német császárnak azon külföldiek között, akiknek „pour le mérite“ rendjelet kellene adományozni. A „Nationalzeitung“ mai értesülése szerint azonban a császár Rodin kitüntetését visszautasította. Hogy mi az oka ennek a visszautasításnak, azt nem tudják, de valószínű, hogy kettős oka is van. Első sorban Rodin körülbelül husz esztendeje már disze és harciosa minden modern művészi iránynak, amelyeket tudvalevőleg a császár nem tulságosan szeret és pártfogol. Azonkívül politikai nézeteiben meggyőződésel és nyíltan szocialista. Ez a két tulajdonsága valószínűleg az, ami nem szimpatikus a német császárnak, s amiért nevét a listáról törölte.

— **A beteg házelnök.** Berzeviczy Albertnek, a képviselőház elnökének állapotában némi javulás állott be. Minthogy azonban láza és köhögése egyre tart, háziarvosa, dr. Kuzmik Pál tanácsára egy-két napig még ágyban marad. Remélhető azonban, hogy szombaton már ismét megjelenhetik a képviselőházban.

— **Február 1.** A mai napon zord házmesterek vonultak végig a pesti házak szűk folyosóin és ridegen kopogtattak be a különböző lakásokba. A kis és nagylakásokban az undor egy nemével fogadták a háziur kiküldöttjét, akinek a kezében piszkos fekete táska vgyorgott a szegény lakóra és sirva nyujtották át neki a keszerveken megkeresett, a ravaszul kölcsönvett, vagy furfangosan ösezsalt pénzeket. Az apróbb és nagyobb gyűrött bankók egykedvűen tüntek el a házmester táskájában és a kitünő férfiú éppen ilyen egykedvűen értesítette a lakót, hogy a háziur véleménye szerint eddig csaknem ingyen lakott és vegye tudomásul, hogy eddigi házbérént négy száz koronával fölemelték. Ha kifogása van, az alagutpénztár bármely időben elfogadja a panaszt és Budpesten tizenötezer ember családját, aki boldogan adna ezer koronával többet, ezért a pompás lakásért, ezért hát jó lesz, ha mielőbb kilátogat valami kültelekre és lefoglal magának egy kutyafőst. Ez ugyanis igen alkalmas lakás az olyan emberek számára, akik nem ismerik el a háziur zsigerelési jogát. A legtöbb ember persze belenyugszik a változhatatlanba és boldog, hogy egy pár ezáz koronával megválhatta magát. Hiszen van olyan is, akinek indokolás nélkül fölmondanak, sőt némi szerény emlékül később a butorait is visszatartják. Azok azután már egyenesen a sors kegyeltjei, akik hanyag mozdulattal tudják átnyujtani a házbért és minden szót külön kiélvezve tudják megizenni a háziurnak, hogy egye meg a fene öt apróbbra a máknál és tartsa meg a piszkos odút, hogy legyen hol kibuzni utolsó napjait, amelyeknek minél gyorsabb eléréését nem kívánja senki, de adja isten, hogy ugy legyen. Haj, de kevés ember van, aki ma ezt az örömet megszerezhetette magának: a legtöbb a fogát csikorgatta és hallgatott. A házmester pedig vitte a pénzt és zordan esörtetett végig a gangon, lakásról-lakásra...

— **Ujságkiadók Otthona.** Az Andrássy-ut 11. sz. alatt levő Ujságkiadók Otthonának fényesen berendezett helyiségeit ma avatták fel. Az ünnepélyes megnyitás, amely iránt értsai az érdeklődés, a hónap közepe táján lesz.

— Az angol király rágalmazója. A közönség érdeklődése mellett ma kezdtek meg Alwerstone lord főbíró elnökletével a londoni törvényszék a *Milnes* Ede ellen indított per tárgyalását. A vádra a párisi *Libre Parole* cikke adott okot, melynek tárgya az az évek óta elterjedt hír, hogy György király, mint ifjú tengerésztiszt Maltában morgantikus házasságot kötött. A királyt az Attorney-general és a Solicitor-general képviselték. A vádlott oldalán két fogházor ült. Védelmét önmaga kívánta ellátni és első sorban is a múlt év december havában nála talált magánlevelek visszaadását kívánta, amit azonban a bíró megtagadott. Ezután a király beidéztesét kérte, utalva arra, hogy minden vádlottat megillet az a jog, hogy vádlójával a törvényszék előtt szembesítsék. A bíró e kívánságot szintén megtagadta.

A tárgyaláson *Churchill* miniszter is jelen volt. A közzétett *Ruphus* Isaac főügyész látja el. Elsősorban felolvasták a rágalmazó cikkeket, ami hosszú időt veit igénybe. Az inkriminált cikk a következő: „Megszentelt bigámia.“

1890-ben az a férfi, aki jelenleg Anglia király, Maltán törvényes s az egyház által is megáldott frigyét kötött *Seymour* angol tengernagy leányával. Ebből a házasságból gyermekek származtak. A házasságkötés idején a jelenlegi király látyja volt a trónörökös, de később meghalt és a mostani király lett a trón törvényes várományosa. És most élénk társul a monarchia erkölestelensége a legvisszataszítóbb és a legszörnyűbb bestialitás képében. — Hogy György trónörökös majdnem egyenrangú hitvest ültessen maga mellé a trónra, alávaló módon faképnél hagyta törvényes feleségét. 1893-ban gyűlöletes házasságot kötött *Teck* hercegnő leányával. Mivel a nevezett *György* nem vált el első nejtől, a világ szemében és az egyház törvényei szerint első felesége még most igazi felesége volt, sőt ha ma életben van, még most is az, tehát György a bigámia bűnét követte el az anglikán egyház főpapjainak czinkos segítségével. — A mi legkeresztényebb királyunk és hitünk védője tehát több feleséget tart, mint a mohamedán szultán, még pedig az angol egyház áldásával. *Seymour* tengernagy leánya az egyház és a világi törvények értelmében jogszerű királynője Angliának, legidősebb gyermek pedig a jogos trónörökös. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság *Milnes*st bűnösnek mondotta ki és egy évi fogságra ítélte. *Sir Ruphus* Isaac, Attorney-general, utóélethezatal után kifejtette, hogy a király felhatalmazta arra, hogy nyilvánosan jelentse ki, hogy eskies a királynéval kötött házasságot. A bírósági tárgyaláson megjelent volna, hogy megfelelő tanúságot tegyen, azonban a korona jogi tanácsadója azon nézetének adott kifejezést, hogy ez ellenkező az alkotmánynyal.

— Királyunk és egy amerikai írónő. Bécsben érdekes kihallgatást tartott a király. Ma délelőtti kihallgatáson fogadta *Miss Batheler* amerikai írónőt. A kihallgatás tíz perczig tartott. Az amerikai írónőt a kihallgatás után a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a király kedvességéről és szeretetreméltóságáról s azt mondta, hogy igazuk van azoknak, akik a királyt Európa legelső zsenifülemének mondják. Az írónő elbűvölte a király érzését, friss hangja és barátságos tekintete, fellépése és egész megjelenése oly friss, mintha az évek nyomtalanul tünnek volna el mellette. A király arról a könyvről is beszélt, amelyről *Miss Batheler* legközelebb a királyról és Ausztriáról és Magyarországról fog írni. Azt mondta, hogy nagyon örül, hogy ilyen könyv angol nyelven jelenik meg és azt a reményét fejezte ki, hogy ez a könyv is hozzá fog járulni Ausztria és Magyarország és Amerika jó viszonyának megerősítéséhez.

— Véres sztrájk. Barcelonából jelentik nekünk: Sztrájkoló és dolgozni akaró vasúti munkások között tegnap délután összestücskés volt, amelyben revolvergolyóktól mind a két részen sokan megsebesültek. Katonáságot kellett kirendelni és a sztrájkolókat közül több embert letartóztattak. Közben felrobbant egy bomba, amely olomgolyókkal és vasdarabokkal volt megtöltve, de emberéletben nem esett kár.

— Baksis és kultura. A jó balkáni és napkeleti atyafiakról tartják, hogy ott baksis azaz borralalozás nélkül tapodtat se léphet az utas ember; mert baksissal ébrednek, baksissal fekiúsznak a keleti bölesek. Magyarország nem hiába Kelet kapuja, a borralalozást kiterjesztett telhetetlen kézfejeket, feneketlen mélységű embermarkokat itt is uton-utfélen orrunk elé dugják. A szárnyas és baksis után repdeső tenyerek inkább illenek a magyar nemzeti czimerpaizs két oldalára, mint azok az ártatlan puczer angyalkák. Itt a pecezér, aki kedves kutyádat hurokra fogja, az adóhajtó, aki az utolsó párnát kidobolja a fejed alól, minden el- és elnemképzhető alakja, alakja Árpád apánk elfajzott nemzetének, bölesőtől — korporsóig baksisban s baksisra utazik. De, ne csodáljuk és ne háborogjunk efelett, hiszen az állam maga jár „jó példával“ a baksisvadász terén. Ott vannak az államilag fentartott, nagy költségvetéssel fejlesztett különféle nevezetű muzeumaink. Baksis nélkül még azokba a termekbe sem juthat be ember, ha véletlenül érdeklődik az ugynevezett nemzeti- és világkultura kiucseházaí iránt. Vasárnap és ünnepi napokon még hagyján! Akkor nyitva állanak a „csarnokok“. De ha hétköznapokon tévelyedik ki az ember, mondjuk egy vidéki atyafi, vagy külföldi utas nagyobb társasággal és például — mondjuk — a Szépművészeti Muzeum minden gyűjteményére kíváncsi, fejenként a hivatalosan megállapított korona díjjal számítva is szép összeget fizethet el, amiért a hétköznapokon elzárt egyéb osztályok iránt is érdeklődni mer. Persze, emellett még nem hivatalosan is megbaksisolják az érdeklődő embert. Pedig, mikor a kulturérzék, izlés, a köztudás fejlesztéséről van szó, legalább az államnak, az államilag fentartott intézményeknek nem volna szabad baksis-kulesos závarokat kovácsolni. Az év minden napján reggeltől estig tárva-nyitva kellene tartani az ilyen kulturális intézményeket, közkincseink tárházait. Mint a napsugár, ahogy betódul, berarog a nyitott ablakon, a muzeumok, a könyvesházak zárt kapuin is ily örömmel, ily szívesen és baksisolás nélkül kellene fogadni bármely érdeklődőt. Hagynánk a sekrestyéseknek a perselyt, hol penészes boltívek alatt a sötétség borong és sötét hagyományok kísértének.

— Az oláhság etnografiai estélye. Temesváron a városi Vigadóban tünetésszámba vehető érdekes estélyt tartott tegnap a délvidéki oláhság. Ha egyebet nem, de összetartást tanulhat a magyarság az oláh testvérektől. A színpompás estélyen frakkba és szmokingba öltözött férfisereg között oláh népviseletben ékeskedtek a bánati oláh intelligencia legszebb hölgyei. Emitt egy fehér selyemruhács nő, egy hosszú inges népviseletű ur mellett ül, amott egy kékszemű, merészen hajlott orru, fehér arcú oláh szépség erdélyi kosztumban, aranybrokát betétes ruhában, alul szükre szabott, testhez simuló szoknyában várakozik; azt hihélné az ember, hogy a legujabb divat meghódította a népviseletet is. Mindenféle színű és jellegű oláh népviselet volt látható a temesvári oláh ifúság ugynevezett etnografiai estélyén. A délvidéki oláh intelligencia felhasználja ezt az alkalmat s tömegesen gyűlt fel Temesvárra, Arad, Lugos, Versecz, Karánsebes városok és a környék szállította az estély résztvevőit. Ilyen jelmezestély különben még nem volt Temesváron. Az estély műsora abból állt, hogy bemutatták a magyarországi oláhság fanezeit. Minden vidéken más népviselet divik s minden vidéken más táncot jár az oláh. Ezeket a táncokat, ezeket a népviseleteket mutatták be.

— Idegen rendjelek. A király megengedte, hogy *Zmajanovic* Gábor verseczi gör. kel. szecsb megyéspüspök a szász Albrecht-rend I. oszt. esillagos középkeresztjé, *Báthi Báthly* László lévai prépost-plébános a bolgár nemzeti érdemrend lovagkeresztjét, dr. *Haizel* Kálmán garamszentbenedeki esperes-plébános a bolgár Szent Sándor-rend koronás tiszti keresztjét, dr. *Margán* Vladimír varadai községi jegyző a szász Albrecht-rend II. o. lovagkeresztjét, báró *Radvánszky* Albert pusztavarsányi lakos a porosz Johannita-lovagrend jelvényét és *Schönberg* Artur magyar állampolgár, a müncheni német muzeumnál alkalmazott mérnök a porosz IV. oszt. korona-rendet elfogadják és viselik.

— Budapest és Bécs. Bécsből jelentik nekünk: Neumayer polgármester újságírókkal beszélgetve a községi polgári klubnak arról a határozatáról, a melylyel leszavazta az indítványt, hogy Bécs városa báljára hívják meg a budapesti polgármestereket, a következőket mondta:

— A polgári klubnak erről a határozatról nem vagyok hajlandó nyilatkozni. Egy nagyon sajnálatraméltó indiszkréczió történt, mikor ezt a határozatot nyilvánosságra hozták. Én nem akarom az indiszkrécziót tetézni.

— Az osztrák diáksztrájk. A krakói egyetemi tanács a közoktatásügyi kormányra bizta annak eldöntését, vajjon az előadásokat még ebben a hónapban újra megkezdjék-e vagy pedig berekeszszék a félévet, amelyet a hallgatók ily módon elvesztenének. A liberális diákok nagyon izgatottak, mert az egyetemi tanács további megtorlástól félnek. A mai délelőtti különben nyugodtan folyt le. — *Lemberg*ből jelentik: Az egyetemi hallgatók ma délelőtti műegyetemen és az orvostudományi egyetemen megakadályozták az előadásokat. Ha a tüntetés hamarosan nem szűnik meg, az egyetemet be fogják zárni.

*Lemberg*ből jelentik nekünk: Az egyetemi hallgatók ma, mikor az egyetem épületébe mentek, kénytelenek voltak a kapunál indexükkel igazolni magukat, a kapu alatt pedig az egyetemi titkár és a pedellus vizsgálta meg az index alapján, vajjon az illető hallgatónak abban az időben volt-e órájuk. Az előadások egyébként nagyon kevés hallgató előtt mentek végbe. A theologiai fakultáson egyáltalán nem tartottak előadásokat, mindössze egy óra volt s akkor is baj történt. Valamelyik sztrájkoló bűzbombákat dobott s nagy lett a bűdösség, de kinyitották az ablakokat s azután többé nem zavarták az előadást. Délben az egyetem épülete előtt többször volt összejútközés sztrájkoló és klerikális diákok között. Az egyetem egy melléképülete előtt egy gyalogszázad vonult el és a sztrájkoló diákok izgatóságukban mindjárt elhatározták, hogy táviratban fognak tiltakozni a közoktatási miniszternél a katonai karhatalom igénybevétele ellen. A klinikákon a sztrájkoló nem zavarták az előadásokat, nehogy a betegetek felizgassák. Az egyetemi tanács elhatározta, hogy tekintettel a diákság egy részének magatartására, a baeckerstrassei orvosi intézetekben a gyakorlatokat egyszőre becsünetik, nehogy a drága berendezési tárgyakat és preparátumokat megrongálás veszélyének tegye ki. A többi intézetben, valamint a klinikán és az egyetemi épületeben az előadások zavartalanul tovább folynak.

— Fraknoi püspök a magyar kulturáért. A magyar katolikus főpapi karnak *Fraknoi* Vilmos az egyik legértékesebb tagja. Mint tudós, mint a tudományok és szépművészet legáldozatkészebb pártfogója, örök érdemeit szerzett nemzetünk történetében *Fraknoi* Vilmos czimzetes püspök, aki most legutóbb is nagyjelentőségű írásos előterjesztést tett a katolikus püspöki karnak, melyben arra kéri, eszközöljön ki a királytól olyan legfelsőbb elhatározást, hogy a neki adományozott szentjohi apátság jövedelmei ezenal állandóan az egyházi tudományosság és művészet czéljaira, első sorban az általa létesített római történeti intézet és magyar művészeti czéljaira fordíttassanak. Ha javaslatának elfogadása az illetékes tényszerű részéről biztosítva lesz, *Fraknoi* lemond az apátság 40 ezer koronát kitevő jövedelméről, a javadalomban szerzett magántulajdonát tevő élő és holt felszerelést, ugyszintén az apátsági szőlővel határos szőlőterületeket, mintegy 120 ezer korona értékben, a javadalomnak ajándékozva, a 348 ezer frankra becsült római épületeket a püspöki kar rendelkezésére bocsátja. A római intézetek és rokonzélok javára pénzalap létesítése végett 400 ezer korona névértékű földhitelintézeti záloglevelet ad át, 25.000 koronát meghaladó kanonoki javadalomát az alap javára engedi át és mindezzel szemben kéri, biztosítsák részére a szentjohi apátság jövedelméből 20 ezer korona, százezer koronás adományának 4 százalékos kamatjával szabadon rendelkezessék élethossziglan.

Fraknoi Vilmos egy hírlapíró előtt elmondotta azt is, hogy a püspöki kar több tagja és maga gróf *Zichy* János kultuszminiszter is örömmel fogadta a tervet, de ha bármely okból mégsem kerülhetne kivételre, áruba boesátja a római épületeket és a befolyó összeget, továbbá százezer korona alapítványt és hagyatékát három részre osztva, az Akadémia, a Szent István-társulat és a létesítendő Székesegyház-művészeti Tanács rendelkezésére bocsátja, nagyváradi kanonoki jövedelmeit pedig élethossziglan a Szent István-Társulatnak ajánlja föl.

— Öngyilkos aggastyán. Szegedről jelentik: *Udvardi* János 82 éves gazdálkodó ma a kutba ugrott és ott meghalt. Az aggastyán régóta betegeskedett és ez kergette a halálba.

— **A halottváros rémségei.** A pestis elremitően terjed Mandzsuriában. Karbinból azt jelentik, hogy Fusiában kínai városnegyed valóságos halottvárossá vált. Az összes kereskedők és hivatalnokok sietve menekülnek. Minthogy a tömeges halálozások miatt nem lehet az összes holttesteket azonnal eltemetni, spekuláns emberek üzletet csinálnak abból, hogy külön e célra létesített rakarakban pénzért beraktározzák a holttesteket addig, amíg rokonai azokat eltemethetik. Az orosz-kínai bank összes alkalmazottait nagy összegekre biztosította, hogy meg ne szökjenek. Az orosz és japán sajtó erőlesen sürgeti, hogy a kínai kormányt nemzetközi beavatkozással kényszerítsék arra, hogy égettesse el a pestisfészkeket és tegyen meg minden más szükséges intézkedést a vész terjedése ellen. — Párisból jelentik nekünk: A Newyork Herald Karbinba küldött tudósítója jelenti: A városok és falvak Karbinból 200 kínai mértföld területben meg vannak fertőzve. Sok helység egészen kihalt, a lakosság északra menekült és elhúrozta a pestist. A kínai nép a japánokat okolja a járványért s azt hiszi, hogy a japánok megmérgezték a kutakat, hogy kiirtsák a kínaiakat. Több mint ezer holttest temetetlenül hever Fudjadjanban s kutyák rágódnak rajtuk. Tegnap reggel egész utcákat felgyújtottak a hatóság rendelkezése, pedig az egész városrészt fel kellene perzselni. A pestisbetegeket eltilkolták, mert attól félnek a kínaiak, hogy beviszik őket a fertőző barakkokba s ott biztos halál vár rájuk, éjszakánként idején aztán a holttesteket az utcára dobják.

— **A földi paradicsom öntözése.** A régi regék szerint valahol az Eufrátes- és Tigris-folyók között volt a földi paradicsom. A buja östermőföld azonban kimerült, kitikkadt és elsoványodott az ezredévek folyamán, úgy hogy most a hajdani földi paradicsomban a termelést csak öntözésekkel, képesek virágzásban tartani. Többféle tervet fölvetettek már ez óriási mű megvalósításához és végre, mint Londonból jelentik, az ismert John Jackson nagyvállalkozó szerződést kötött a kormánnyal, hogy elvállalja az Eufrátes szabályozását és Mesopotámia mesterséges öntözését. Ez a munka a technika nagy csodája lesz. Az Eufrát völgyét a terv szerint olyan hatalmas zsilipekkel fogják ármentesíteni, aminők a világon még sohasem voltak s ezekkel örökre megmentik a völgyet egy a perzselő szárazságoktól, mint az árvizektől. Harminczhat átjárója lesz a zsilipeknek s ezeken át fogják megdagasztani magát a csatornát, amely olyan mély lesz, hogy a legnagyobb hajók is járhatnak rajta.

— **Beállott a tél.** Most már országosan, sőt Európásterle beállott a tél. Pétervárról jelentik, hogy egész Déloroszországban és különösen a Fekete-tenger mellékén nagy hóviharak dühöngenek. A vasúti forgalom megszűnt. Nikolajewsk el van zárva a világtól, hajók sem érhetik el, mert messze befagyott a tenger és a jégtörők elakadtak. Odesszával is megszűnt a hajóforgalom. A Nikolajewsk és Chersen közt közlekedő személyvonat a hóban elakadt. Berlnből is igazi muszkatelet jelentenek. Svájc hó alatt van és dermesztően hideg az időjárás. Napok óta a fagypontra alatti husz fokot mutat a hőmérő. Davosban és Grundwaldban tegnap este olyan alaku hópikkelyek hullottak, mint az északi sarkon.

— **Csökken a kivándorlás.** Fiuméből a „Carmania“ Cunard-hajó január 31-én 660 kivándorlóval indult el Newyorkba. Newyorkból Fiuméba jövet a „Carmania“ 287 visszavándorlót hozott vissza. A jelentések szerint a kivándorlás Fiumén át, valamint az északi kikötőkön át is csökkenőfélben van.

— **Házasság.** Dr. farsádi Sándor Gábor csik szeredai ügyvéd, január 26-án vezette oltárhoz Gyergyótölgyesen Waitssuk Irénkét, Waitssuk József nagybirtokos és takarékpénztári elnök leányát.

Göttmann Boldizsár Kecskelegyet eljegyezte Hannig Jolánkát Hercegfalváról.

Joannovic Sándor, Temes megye és Temesvár város főispánja és neje Judit leánya február 6-án esküszik örök hűséget dr. Bakos Géza tartalékos huszárhadnagy, pestmegyei földbirtokosnak a budapesti Kálvin-téri templomban.

Fazekas Ágoston, Pestmegye alispánja ma este tartotta eljegyzését özvegy Fazekas Kálmáné urhölgygel Budapesten.

— **Az isaszegi vasúti szerencsétlenség.** Az Isaszeg mellett történt vasúti szerencsétlenségről hivatalosan jelentik Gödöllőről: Dereano vizsgálóbíró Gödöllőről ma délután megjelent a helyszínen és megállapította, hogy a szerencsétlenségért a vasúti személyzetet nem terheli felelősség, mert az mulasztást nem követett el. Ismeretes az Isaszeg és Pécel között fennálló mintegy 120 fokos kanyarulat. A személyvonat mozdonyvezetője e kanyarulatnál annál kevésbé láthatta az ellenkező irányból robogó gyorsított személyvonatot, mert vele szemközt egy tehervonat haladt és így nem állott módjában, hogy a vonat megállításával a szerencsétlenséget megakadályozza. Megállapították, hogy a mozdonyvezető a szerencsétlenség színhelyétől mintegy 200 méternyi távolságban ellenőrzéssel kezdett adni és a szerencsétlenség színhelyétől 118 méterre meg is állott a vonat. A szerencsétlenül járt munkások holttesteit Gödöllőre szállították és azoknak felboncolása iránt a hatóság intézkedett.

— **Rákóczi emlékeztetése.** Az ungmegyei Sálánk község képviselőtestülete elhatározta, hogy II. Rákóczi Ferenc sálánki gyűlésének 200-ik évfordulóját február 19-én kégyeletesen megünnepli és a nevezetes napon a középületeket nemzeti lobogókkal díszíti, a képviselőtestület díszgyűlést tart és az összes iskolákban emlékművelőket rendeznek.

— **Oláh, szász és magyar ügyvédek.** Az oláhok a szászok körásával együtt szokták tele kurjognatni a világot a barbár magyarok zsarnokoskodásaival. Pedig a legtöbbször ezek a „szegény elnyomott nemzetiségek“ provokálják az éhietlen magyart. Takarékpénztáraik segítségével nemcsak a tapasztalatlan magyar föld népet forgatják ki az ősi birtokból, fanatikus pópáikkal nemcsak a máshitű magyarok eloláhosítására vadásznak, ma már a nagyobb világosság és nyilvánosság előtt is állják az irtó harcot. Ennek az erdélyi magyar pusztításnak jellemző bizonyossága az az elbánás is, amely a nagyszabású ügyvédi kamara legutóbbi tisztújításán történt. Ugyanis az új tisztikar és a választmány megújításánál a kartársakkal szemben köteles méltányosságról is teljesen megelégedve, az oláh és szász ügyvédek magyar kartársait a vezetőségéből egyszerűen kismemmiszték. A nagyszabású ügyvédi kamarának 96 tagja közül 30 a magyar, 33 a szász és 33 az oláh ügyvéd; tehát a nemzetiségek körülbelül egyenlően aránytalanok. Mégis mi történt? Oláh ügyvédek választottak elnök- és alelnököket, a tiltakozást, ügyességet és pénztárnokságot a szászoknak juttatták. Választmányi tagoknak 7 szászt és 4 oláhot választottak be, sőt a választmányban még 1, azaz egy magyar ügyvédnek is helyet — szorítottak. Így fest a híres szász-magyar barátkozás a — valóságban. A szegény elnyomott nemzetiségeket — Erdélyben — így üldözi a magyar.

— **Felrobbant dinamit.** A newyorki kikötőben dinamitrobbanás történt, melynek következtében a kikötőben hajózó esónakok számos utasai megsebesültek. Azon hajó, amelyen a dinamitot szállítani akarták, valamint a mellette álló gőzös elpusztultak.

— **Megfagyott emberek.** Sopronból jelentik. Neuwirth Ferenc címfalvi lakos tegnap este ittas állapotban hazavánszorgott s utközben beleesett az árokba, ahol reggel megfagyva találták.

— **Liptószentmiklósról jelentik:** Fehérvári János liptókelecsényi tanító Liptódubraváról temetésről igyekezett haza és az országúton megfagyott. A szerencsétlen kántortanítót felesége és kilenc árva fia siratja.

— **A vonatvezető lélekjelenléte.** Nagy vasúti szerencsétlenséget akadályozott meg egy derék vonatvezető lélekjelenléte. Ugyanis folyó hó 30-án, amikor az 1802. számú, Budapestről érkező személyvonat befutott Stomora-Moraviezza vasúti állomásra, a szolgálattevő vasúti alkalmazott gondatlansága következtében a vonat egy olyan vágányra szaladt, amelyiken az 1844-es számú gyorstehervonat vésztegett. Szerencsére a személyvonat vezetője idejekorán észrevette a nagy veszedelmet és megrántotta vészféket, úgy hogy a vonat néhány lépésre a szemből álló tehervonattól megállt. Uray üzletvezetőhelyettes Stomora-Moraviezára érkezett és személyesen vezeti a vizsgálatot.

— **Merénylet a teheráni kormányzó ellen.** A távol teheráni rendőrfőnök, ki orosz alattvaló, ma reggel rálőtt az isphani kormányzóra és unokaöccsére. A kormányzó életveszélyesen öccsére pedig halálosan sebesült meg. A gyilkos az orosz követségre menekült. Hír szerint az orosz hatóság elhatározta, hogy a gyilkos a perzsa hatóságok nem adják ki.

— **Aki megitta a tifusz-bacillusokat.** Londonban került egy angol orvos, aki megitta a tifusz-bacillusokat. Houlton angol orvos ugyanis, hogy bizonyítsa a tifusz-bacillusok ártalmatlanságát, egy pohár Themse-vízbe ivott, amelyben tudvalevőleg milliószámra hemzsegnék az ilyen bacillusok. Természetesen azonban nem kultivált bacillusok voltak, mert a kultiváltak sokkal veszedelmesebbek. Dr. Houlton igazgatója az ivóvíz-vizsgáló intézetnek jelentésében azt bizonyítja, hogy természetes, tehát nem kultivált bacillusok nem élnek tovább, ha közönséges vízbe keverjük őket. Egy folyadékot, amelyben többmillió ilyen tifusz-bacillus volt, beleöntött egy pohár Themse-vízbe és rögtön bebizonyosodott, hogy nem bírták el, hanem elpusztultak. De hogy teóriáját teljesen beigazolja, ő maga megivott egy fél pint bacillusos vizet és most 24 nap után teljesen egészséges. Felettes hatósága azonban nem volt túlságosan elragadtatva ettől a jelentéstől, mert nem szereti, hogy orvosai ilyen vakmerő kísérletekkel teszik kockára az életüket.

— **Puskalövésekkel fogadott betörők.** Fehérmegyében alaposan rajtavesztett egy betörőbanda. Az uradalom pénzét akarta elemelni az éjjel gróf Zichy Rafael felsőszentiváni birtokán néhány betörő. Pár nappal ezelőtt Kende Béla uradalmi felügyelő harmincznégyezer koronát vett föl egy budapesti pénzintézetnél gróf Zichy esekkszámájára. A pénzt a Wertheim-szekerényben, az irodában tartották. Tegnap éjjel, míg a felügyelő aludt, néhány ember betört az irodába. Hogy zaj ne támadjon, megmérgezték Kende kutyáját, majd viasszal benyomták az ablakot. A legnagyobb esendben kerültek be az irodába. Már a Wertheim-szekerényt fessegették, amikor a felügyelő felébredt. A cselédséget nem tudta föllármázni, hát vadászfegyverrel támadt a betörőkre, akikre néhányszor rálőtt az ablakon keresztül. Egyik lövése talált és a betörők gyorsan menekültek. Magukkal cipelték sebesült társukat, akinek vére jó darabon jelezte, merre menekültek. A betörőket a székesfehérvári csendőrség nyomozza.

— **A vértanu.** Az eszméknek, az elveknek Ietta vértanuja Bécsben egy fiatal asszony. A szociáldemokrata eszméknek volt lelkes híve ez az érdekes és részvétre méltó vértanu-asszony, aki gyermekévei a Dunába ölte magát. A bécsi Schuckert-gyárban volt alkalmazva Frank Sándor huszonegy éves lakatos és Pettava Mária tizenkilenc éves segédmunkáso. A fiatalok megszerették egymást, a férfi feleségül akarta venni a leányt. Pettava Mária lelkes híve a szociáldemokrata pártnak s tudni sem akart a papról és egyházi esküvőről. E miatt vesztekk össze a szerelmesek, de megint kibékültek és összeállottak. Egy évig boldogan éltek együtt, leányuk született, aki most nyolcz hónapos. Csak a politika zavarta meg életüket. A gyárban Pettava Mária szívvel-lélekkel agitálta a szociáldemokrata-éziért, Frank Sándor ellenben ahol csak tehette, szidta a szociáldemokratákat. E miatt napirenden volt közöttük az összetűzés. Pénteken Pettava Mária kilépett a gyárból és kislányával otthagya Frankot. A férfi kérlelte, hogy térjenek vissza, de a nő nem hajlott a szóra, csak abba egyezett bele, hogy még egyszer találkozzanak. Tegnap reggel volt a találkozás az északi vasut hidjánál. Már-már kibékültek, de aztán a szocialista agitációra került szó és a szerelmesek megint vitába kezdtek. Pettava Mária egyszerre csak nyolcz hónapos kislányával, akit karján tartott, beugrott a Dunába és elmerült a jégtáblák alatt.

— **Jégzajlás a Dunán.** A tegnap óta beállott hideg téli időjárás következtében a Dunán és mellékfolyóin nagyobb mértékben megindult a jégzajlás. A vizeken mindennemű forgalom szünetel és a Duna mentén közlekedő hajókat és propellereket téli kikötőikbe vontatták be.

— **Gyilkosság és öngyilkosság az utczán.** Steckholmában Hjordstoll igazgatót tegnap, midőn egy közúti villamos kocsirol lezállt, kísérője revolverlövéllyel megsebesítette. A támadó azután önmagára lött. Mindkettőt kórházba vitték, ahol behaltak sebükbe. A támadónál utlevélet találtak, amely Falk Erik földbirtokos nevére szól.

— **Ismeretlen jötevő.** Szegedről jelentik: Egy ismeretlen adományozó dr. Lőrinc György szegedi polgármesternek 30.000 koronát küldött, mely összegből 24.000 koronát gyermekvédelmi célokra, 6000 koronát pedig a Szegeden létesítendő egyetemen ösztöndíjakra fordítani.

— **Aschaffenburg tanár felolvasása.** A magyarországi Független Good-Templar Rend meghívására Aschaffenburg egyetemi tanár 1911. évi február hó 6-án délután félhét órakor „Die Bekämpfung der Verbrechen“ czimű előadást tart az Újvárosi közgyűlési termében. Az előadásra jegyek Szilágyi Béla könyvkereskedésében (Károly-körút 26) és Grill könyvkereskedésében (Dorottya-utca 2) kaphatók két és négy koronáért.

— **A zenészmester halála.** Rejtélyes körülmények között szenvedett ki **Gramm, Henrik** gráci születésű, 23 éves zenészmester. A Mária Terézia kaszárnyában lakott. Ma reggel hét órakor próbált a zenekar. **Gramm** őrmester szabados volt. Félkilenc óra táján **Geiringer** zenész-közkatona kiment a folyosóra és **Gramm** őrmester lakása előtt fájdalmas nyöszörgést és gyanus hörögést hallott. Benyitott a szobába. **Gramm** felül fekvő az ágyon, fejéből lassan szivárgott a vér. Az őrmester elhaló hangon segítséget kért. A közlegény rögtön fellármázta a folyosót. Elősiettek **Barta** és **Dobsinofszky** ügyeletes ezredorvosok. Az asztalon fekvőt egy szolgálati fegyver. Az öngyilkos sebeit bekötötték és kijelentették, hogy **Gramm** szolgálati fegyverrel fejbe lötte magát. A sebe életveszélyes. Kilencz órára megérkeztek a mentők, akik a szerencsétlen embert autón szállították ki a XVI. számú helyi kórházba. Sem a szobájában, sem írásai között nem találtak olyan adatot, amelyből végzetes tettének okára következtetni lehetett volna. **Gramm** őrmester a kötözés alatt eszméletlenül fekvő. A helyi kórházban féltizenegy órakor került műtőasztalra **Gramm** őrmester. Az orvosok levették a kötést, hogy a golyót eltávolítsák. És akkor váratlanul felfedezést tettek. Kiderült, hogy a fiatalember rettenetes sérülése nem golyóval ered és így minden valószínűség szerint nem is öngyilkosság áldozata. **Gramm** koponyatorst, koponyahorpadást s koponya alatti zuzódást szenvedett. A sérülést vagy valamely éles és súlyos tárgy okozta, vagy zuhanás, még pedig legalább egy félemelet magasságból. A kaszárnya orvosai tehát a kórházorvosok véleménye szerint súlyosan tévedtek. A nyomozás szerint **Gramm** őrmester mulatós ember volt. Az utóbbi időben feltűnően költözött. Tegnap éjszaka szabadsága volt reggel hat óráig. Utoljára a Kisfaludy-utca és Üllői-ut sarkán levő **Attila** kávéházban látták. Egy magas, német nő társaságában sörözött. Részeg volt és duhajkodott. Valószínű, hogy a szerencsétlen ember részegen ment fel a lépcsőn és esés közben, vagy a lépcsőre, vagy a vaskorlátba ütközött a fejét. Ma délután egy hadbíró lepecsételte **Gramm** szobáját. A vizsgálat abban az irányban indult meg, nem-e gyilkosság áldozata **Gramm** őrmester. Azt már megállapították, hogy **Gramm** Henrik nem egyedül ment fel hajnalban a szobájába. Az a leány, akivel az **Attila**-kávéházban mulatott, szintén részegen, felkísérte a katonát. Erős a gyanu, hogy az eddig ismeretlen leány részes a szerencsétlenségben.

— **Az Országos Magyar Szövetség közgyűlése.** Az O. M. Sz. február 12-én délelőtt tíz és fél órakor tartja az országos közgyűlést a tanács üléstermében (IV. Ferenciek-tere 3. sz. II. emelet) nyolczadik rendes évi közgyűlést, amelyre az elnökség a tagokat meghívja. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, tartja: **Berczik Árpád** elnök. 2. Titkári és pénztárosi jelentések. 3. Az 1910. évi zárszámadás és 1911. évi költségvetés megállapítása. 4. Az elnökség, választmány és tisztikar újjáválasztása. 5. A telepítési törvény alkotása tárgyában tett indítvány tárgyalása. 6. Nemzeti hitelintézet. Felolvasás és indítvány. Előterjeszt: dr. **Molnár Imre**. 7. Esetleges egyéb indítványok.

— **Szükség a bizonyítvány elől.** Fack Pál ötödik osztályos gimnazista a félévi bizonyítványtól való félelmében kollegájával, **Úrge Jenő**vel, aki szintén nem tartozott a jó tanulók közé, **Fiume** felé szöktek, de ott megtalálták és hazahozták őket. A kis **Fack** fia apja, **Fack Pál** vaskereskedő, akinek a **Rákóczi-uton** van az üzlete.

— **Automobil-elgázolás.** Tegnap délután az **Andrássy-ut** és **Oktogon-tér** sarkán a 403. számú automobil, amelyet **Hlatky Sándor** sofőr vezetett, elgázolta **Glatt** Ferenc szobrász tizenhárom éves **János** nevű tanuló fiát. A fiu súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők szüleiink **Felsőerdősor-utca** 32. számú lakására vitték.

— **Villamos-elgázolás.** Ma reggel a **Gubacsi-uton** a 278. számú városi villamoskocsi elgázolta **Tikó** Ferenc ötvenéves béltisztítót, akit súlyos sérüléseivel az **István-kórházban** ápolnak.

— **Balesetek.** Tegnap délután a **Margithid** pesti oldalán levő új építkezésnél egy karbidlámpa felrobbant **Palik Lajos** aszfaltmunkás kezében. **Palik** arcán súlyos égési sebeket szenvedett. Az **Irgalmasok kórházába** vitték. — A **József-tér** 10. számú ház bontásánál **Kibler Sándor** negyvenhat éves napszámos leesett a második emeletről. Súlyos sérüléseivel a **Rókus-kórházba** szállították. — Tegnap este az ügétő-versenypálya mellett egy vonat elütötte **Tóth Vincze** huszonnyolcz éves kertészegédet, akit súlyos sérüléseivel a **Bethesda-kórházban** ápolnak.

— **Életuntak.** Tegnap este a **Ferenc József-hidról** egy iparos osztályhoz tartozó nő a **Dunába** ugrott és elmerült. — **Szántó Róza** 22 éves kávéleány az **Örmény-utca** 22. számú lakásán marólugot ivott. A **Rókus-kórházban** ápolják. — **Barkóczy Julianna** 15 éves eseléd a **József-körút** 53. számú lakásán alelti elkeseredésében, hogy az édesanyja meghalt, szublimátoldatot ivott. Az **István-kórházba** vitték.

— **A Royal-Orfeum** februári új műsora egész sereg kedves és művészi meglepetéssel szolgál a közönségnek. A színházi rész ékessége **Dostal** gyönyörű operettje, az **Isteni éj**, amelyet tegnapi bemutatóján tomboló tetszéssel fogadtak. Minden számot megismételtettek — olykat háromszor is — és a siker központjában ezúttal **Kornai Berta** állott, aki mint **Amor** meghódította és magával ragadta a közönséget. Partnerei: **Szalontai Ferike**, **Bárony**, **Palásthy** és **Sarkadi** szintén kitűnők. Nagy kacagás mellett mutatták be a **Trézsi Szücskénél** boház-újdoságot is. A variété rész szenzációja a világhírű **General La Vine**, a legkomikusabb zsonglőr, akihez fogható kitűnő artistát még nem láttak **Budapestben**. **Uj Csirkusz tréfkák**; **Simon et Paris**, a trójai falovak kóklerek, **Farfalla**, a **Zelinscu** csoport és egész sor új kuplé és tréfa teszi teljessé a ragyogó műsort, amelyet csütörtök délután mérsekelt helyárok mellett játszanak.

— **Utazás Fiuméből—Nápolyba.** A „Cunard“-társaság **Caronia** nevű 20.000 tonnás kettőscavaru gyors gőzöse 1911. február 14-én kedden délután indult **Fiuméből—Nápolyba**. A visszautazásra **Fiumében** kedvező alkalmat nyújt **Nápolyból** a márczius hó 11-én induló **Pannonia**, vagy márczius hó 12-én a **Carpathia**, amely **Syracusa**, **Malta**, **Alexandrien**, **Piraeus**, **Corfu** és **Trieszt** érintésével jön **Fiumába** márczius hó 26-án. — **Alexandriából** **Nápolyba** való visszautazásra márczius 30-án a **Cunard-társaság** **Franconia** nevű 18.000 tonnás legújabb hajója áll rendelkezésre. Az I. oszt. utazási díjak ellátással együtt a következők: **Fiume—Palermo** 196 korona, **Fiume—Nápoly** 144 korona, **Fiume—Gibraltár** 240 korona, **Gibraltár—Fiume** via **Alexandria** 624 korona, **Gibraltár—Fiume** direkt 288 korona, **Nápoly—Fiume** direkt 144 korona, **Nápoly—Fiume** via **Alexandria** 480 korona, **Nápoly—Alexandria** 240 korona, **Alexandria—Fiume** 240 korona, **Alexandria—Nápoly** 240 korona. A Földközi-tenger kikötői közötti körutazási jegyek 10 százalékos kedvezményvel becsúttatnak ki. Bővebb felvilágosítást nyújt az **Adria m. kir. Tengerhajózási Részvénytársaság** **Fiumében**, az **Adria** személyszállító osztálya **Budapestben** (V. József-tér 1.), az **Idegenforgalmi és Utazási Vállalat Részvénytársaság** **Budapestben** (IV. Vigadó-tér) és az összes külföldi **Cunard-ügynökségek**, valamint minden körutazási menetjegyiroda.

— **Halálozás.** **Gusáth György**, **Marosvásárhely** város törvényhatósági bizottságának és a függetlenségi 48-as párt régi, hű tagja, **Marosvásárhelyen** meghalt.

Warschilt Károly, nyug. honvéd főállatorvos 74 éves korában **Pécsten** meghalt.

Kolozsénai Bereczky József volt főgimnáziumi tanuló 17-ik évében elhunyt **Nagyváradon**.
Öz. **Stammer Kálmán**né, **Szász Mária** életének 67-ik évében **Székesfehérvárott** elhunyt. Temetése ma délután volt.

Thalman Gusztáv **Szebenmegye** volt főispánja ma délelőtt 79 éves korában meghalt **Nagyszebenben**.

Kretsch Imre, a Magyar Kivitel és Csomagszállítás r. t. főtitkárja január 31-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 2-án d. e. fél 11 órakor a **Rákóczi-utca** izr. temető halottasházából fog végbemenni.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.**

— **Bob** hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám** alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különbö gond fordítatik a gyermekorna- és vívásra.

— **Mi a Novicum?** **Székel-havasi gyomor** keserű **házi** szer. Melynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új **házi** szer rögtön enyhíti a gyomorbajt, gyomorgöröcsöt, gyomorgéget, gyomormélygést, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb, gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, középnagy 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közep vagy 10 kis üveget utánvét mellett bérmentve szállít a készítő, **Kárpáti József** **Arkosépszentgyörgy** 11. szám vagy a központi főraktár, **Balla Sándor** „**Hunnia**“ **gyógyszertára**, **Budapest, Erzsébet-körút 56. szám.**

Ázsiai hangversenyköruton.

— **Hauk Minnie** följegyzéseiből. —

A mult század hetvenes éveiben a magyar főváros opera-közönségének kiválasztott kedvence volt az amerikai születésű **Hauk Minnie**. Ez a tömzsi alakú, kedves gömbölyded arcú, fekete szemű s fítos orru énekesnő egy csapásra megnyerte a szíveket s bár színpadi megjelenése és temperamentuma inkább a játékokoperákra predesztinálta, drámai szerepekben is nagy sikereket aratott. 1874-ben mutatkozott be nálunk először és azontúl 1878-ig minden szezonban visszatért. És nem volt egy vendégciklusa sem, amelyet közkívánatra meg ne kellett volna hosszabbítani.

A világhírű művésznő bejárta az egész művelt világot s mindenütt ünnepezték, míg egyszer csak férjhez nem ment és férjével, **Hesse-Wartegg-el**, az ismert utazóval, **Luzern** mellett abban a **Tribschen** villában le nem telepedett, ahol egykor **Wagner** **Richard** is lakott.

E napokban jelentek meg a nagy énekművésznő emlékiratai. Érdekesnek tartjuk azokból egyet-mást átvenni, hadd idézzük föl bájos képét, régi tisztelői előtt, ha már a bársonyos hangját nem tudjuk megszólaltatni.

Most pedig **Hauk Minnie**-nek adjuk át a szót: „Az utóbbi években nem az éneklés czéljából szántam rá magamat, hogy **Indiát**, **Siamot**, **Jávát**, **Kínát**, **Japánt** és más napkeleti országokat beutazzak, hanem mert vágyam támadt, hogy a szép világot egyszer már a magam gyönyörűségére is beutazzam. Két évtizeden át a Nyugat minden nagy operaszínpadán, nem kevesebb, mint száztizenöt különböző szerepet énekeltem, még pedig különböző nyelveken. Fítségom legszebb éveit, szabadságomat, örömeimet, hivatásomnak áldoztam föl, most már a deszkák világát a valódival óhajtottam fölcserélni.

Amikor első világhírű utamra indultam, odahaza hagytam jelmezeimet, koronáimat, törjeimet és egész operai apparátusomat s szilárd elhatározásom volt, hogy az egész idő alatt egyetlen hangot se fogok énekelni. Csak a nevemet, mely annyi éven át minden újságban hentergett, szintén otthon hagyhattam volna! Csakhogy a **Suez-csatornán** túl, abban a nekünk olyan idegen nagy **Ázsiában** is ezer meg ezer európai él, akik ismétellen jönnek a régi hazába, eljárogatnak a színházakba s engemet vagy **Londonban**, vagy **Párisban**, **Berlinben** vagy **Newyorkban** hallhattak. Amikor tehát a **singaporei**, **hongkongi**, **batáviai**, **shangai-i** stb. lapok hírül hozták utazásomat, nagyon természetes, hogy e városokban óhajtották éneklésemet hallani.

Már gyermekkoromban is megismerkedtem a trópusokkal. Szüleimmel, több évig éltem **Louisianában** s amikor a nagy rabszolgaháború kitörésekor menekülnünk kellett, több nyugatindiai szigetre s végül **Floridába** kerültünk. De **Singaporeban**, az Egyenlítő szomszédságában, mégis egészen más Délvidéket találtam!

Mint minden új jövevényt, engemet is csakhamar lenyűgözött a tropikus hőség, mely megszibbasztotta akarakterömet, lenyűgözte gondolkozásomat. Egész napon át verejtékeztem, éjjel pedig a sűrű szunyogháló alatt, kemény ágyamon, a legnagyobb kínokat szenvedtem. Ilyen körülmények között hogyan lett volna kedvem estélyi toillet-tebe öltözködni, a tikkasztó hőségben színpadra lépni és énekelni?

Ezt elháríthattam magamtól, de nem utasíthattam vissza a **Tanglin-Club** — **Singapore** legelőkelőbb társaságának — meghívását, hogy a tiszteletre rendezett estélyen részt vegyek. A körhelyisége kellemeesen szellős, a társaság rokonszenves, így hát — mielőtt még magam is tudtam volna hogyan történt — elhatároztam, hogy egy rögtönzött hangversenyen részt veszek.

A többek közt egy vonósnegyes — melyben két-konzul is közreműködött — szintén szerepelt a műsoron. Sohse felejtsem el ez est gyötrelmeit! Már akkor izzadtam, amikor a klubban megjelentem s egészen ki voltam merülve, amikor a rögtönzött

tönzött színpadra léptem, hogy Schubmann, Wagner, Bizet műveiből énekeljek. Nagyon féltem, de azért mégis csak ment. Sőt annyira meg voltak velem elégedve, hogy néhány ráadást is követeltek.

A sütökemencében nincs olyan forrás, mint máshol a hangversenyteremben volt. Amikor befejeztem Lady Mitchell, a kormányzó neje, az üdülőterembe vezetett. Ott egy méter magas művészi kínai bronzszobor állott, ezüst lapjára a szavakkal: „Hauk Minnie asszonynak, a singaporei Tanglin Club estélyének emlékére.“ (Ezt a remek műdarabot nyolcz hónappal később luzerni házámban találtam.)

Most már — ha ugyan az Egyenlítő tájékán szabad erzel a kifejezéssel élnem — meg volt örve a jég. Másnap a tündéri szép kormányzói palotában volt estély, amikor a dîner után szintén énekeltem néhány dalt. Majd a jahorei szultán palotájába voltam hivatalos. Ahol Abu Baker szultán, a gőzjachtból kiszálltamkor, személyesen üdvözölt. A nagyműveltségű, vendégszerető fejedelem, bemutatta maláj udvartartását, azután a palotájába vezetett, s azt teljesen a mi rendelkezésünkre bocsátotta. Ő pedig, a mi ottidőzésünk alatt, egy másik palotába ment át.

A pompás termek a világ minden részéből összehordott műkincsekkel voltak tele. Háló- és fürdőszobáit a legnagyobb fényvel és kényelemmel voltak berendezve és a lakomákat, miket a szultán, a hercegek és miniszterek vettek részt, aranytákokon szolgálta fel egy sereg maláj inas, akik a „Fantáziabeli katonákéhoz hasonló egyenruhákba voltak öltözve.

Két hétig voltunk a vendégek. Elutazásunk előestéjén a szultán a singaporei palotájába hívott meg téra. Ez a palota a jahoreinél is nagyobb. Ennél csak a bangkoki királyi palotát találtam szebbnek. A szultán gazdagon megajándékozott, a többek között az ő koroná rendjével — szép csillag kék-sárga szalagon — is kitüntetett.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Székely Bertalan kiállítása.

Budapest, február 1.

Meghatott, leboruló emberek járták ma a Műcsarnok termét. Emberek, akik keletlenül beszéltek kegyeletről és egyébről. Ennél tragikomikusabb kiállítás még nem volt Magyarországon. Mert ezen a kiállításon, művészetet szerető embernek, sem meghatódni, sem leborulni nem szabad, ezen a kiállításon egyenesen kegyeletsértés kegyeletről beszélni. Dühöngeni, káromkodni kell ezen a kiállításon, az kell, hogy ökölbe szoruljon a kezünk és szidjunk mindent és mindenkit, ami és aki itt azzal „bizatott“ meg, hogy szeme, szája és egyéb hivatalos szerve legyen annak, amit itt néhányan — kevesen művészetnek vélnék. A Műcsarnoktól idegen gyönyörűség, mely most izzóan vibrál a levegőjében, amit minden lélegzetünkkel magunkba szívunk, valami nagy-nagy keserűséggel ölynd össze, amit együtt-egyben mindennek nevezhetünk, csak kegyeletnek nem. Kegyelettel csak az életben megbecsülteknek adózhatunk, Székely Bertalannak pedig, akit ez az ország nem akart megismerni, akit félreismertek, mellőztek, megrugdaltak, elnyomtak, lebecsültek — Székely Bertalannak visszafojtott lélegzettel leste ez az ország a halálát, hogy azután kegyelettel adózhasson emlékének. Most aztán ez az ország, mindenki, aki hivatalból művész és kívülük is sokan, mosakodni mennek ki a Műcsarnokba és arany szobrot emelve egy már esedek, már veszélytelen embernek, — önmaguknak emelnek szobrot, az önmaguk tömjénezésére, az önmaguk dícsőségére. Ennél tragikomikusabb kiállítás még nem volt ebben az országban!

Most is csak néhány lelkes ember, a nagy mester néhány közeli hive, az ő híruk

és fanatizmusuk, művészszeretetük és az ő esetükben: kegyeletük tették lehetővé, hogy megfürödjünk, hogy meghemperegjünk a nagy halott zsenialitásában. Ezé a kicsiny csapaté, eleve is, minden elismerésünk és eleve csak megvetéssel fordulunk azok felé, akik itt első sorban nimbusz-aratásra fognak tömörülni, akik hozsánát fognak zengeni — akik a még élő talentumokkal szemben azonban nyugodtan folytatják visszataszító és elkeserítő és tipikusan magyar „kegyelet politiká“-jukat. Nemesak egy darab Magyarországon, hanem egy nagyszerűen végigélt művészetet szomorúan vigasztaló tanulságai rögződnek itten vászonra és kartónra. A termeken szellemként surran el a magyar sors ijesztő réme, az „Itt élned, halnod kell“ tradíciókban megszentelt szózatok hazugsága. Gyönyörködünk és ökölbe szorul a kezünk, objektív göggel konstatálhatunk nagyszerűen ihletés emberi eredményeket, de a kegyelethez semmi, semmi jogunk!

Magyarország, amelyet ezuttal semmiféle egyéb Magyarországgal összetéveszténi nem lehet, értelmetlenül, vakon, süketen és korruptan vonult el Székely Bertalan mellett és most, amikor az állami muzeumokból előránczigit képeit nézzük, még nagyobb szomorúságra hangolódunk. Mert ezeket a képeket nem a kép voltáért vette meg az állam, nem a művész művészetének akart hódolni, amikor erszényét megnyitotta, hanem egyszerűen a képek témáinak, amelyekkel stupid történelmi politikájára rakosgatott művészettel soha meg nem becsült szépségflastromokat. Kicsiny senkik, összeköttetések, protekziós művész-diurnisták tömegesen, százával reprodukálva hemzsegnek az állam muzeumaiban, pályá-, ösztön- és egyéb díjainak aktáiban, Székely Bertalan munkáinak azonban heven százaléka még kapható, huszonnyolcz százaléka pedig magánosok birtokában van. És, akit és akit mégis a leghangosabban, a legáradozóbban fognak tömjénezni, az állam és annak képviselői lesznek. És ezt... ezt nálunk kegyeletnek nevezik. Soha ennél tragikomikusabb kiállítást!...

Székely Bertalan művészete hihetetlen magasságokba emelkedik az ország kultúrája fölé. Akik az efajta jelenségeknél a fejlődési okokra is kíváncsiak, nagy zavarban lesznek. Az 1850-től 1910-ig élő Magyarországon nem lehetett a talaja a Székely Bertalan művész-kultúrájának. Az erdélyi guberniumi konzervatív fia atavisztikus alapon rejtély lehet azok előtt, akik minden rejtélyt a Kárpátok és az Adria határain belül szeretnek megoldani. Pedig, hát ha keresztülnézünk ezen a geográfiai sörömpön, sok mindent megérthetünk. Ennek a művészetnek az őstalaja, kétségtelenül ő maga volt: Székely Bertalan, de éppen ezért, mert intellektus volt, nem játszhatta a kukac hálás szerepét az erjedő magyar sajtóban. Az a fiatal genie, aki az Ernst Lajos gyűjteményében lévő önarcképét megfestette, rajongásra nyitott, nagy, kerek szemmel nézett át a határon és teli tudóval szitta magába az idegen kultúra fejlődöttebb művészetének levegőjét. Ezt pedig neki csak egy nem bocsátották meg, mint nem bocsátják meg ma sem azoknak, akik miniszteri bürokráciára nem festenek nemzeti színű gulyásokat és hortobágyi csárdahangulatot. A lelkeben „végbement“ átalakításról nem vettek tudomást, ő, aki csak művész, csak piktor akart és tudott lenni, nem lehetett az „első magyar nemzeti piktor“, nem lehetett a faji hiúságok szobafestője, és nem lehetett a hazai érdekpolitika ezimtbla-igazosa. És mert itt élt és itt is halt meg, mert még csak azt sem tette meg, hogy művészetét a világ ítélőszéke elé vigye és, mert a maga egyéni értékeivel, ezt a nemzeti hiúságot még csak megvakarni sem akarta — itthon sem kellett, itthon sem tudott egy marék virágot aratni. És Dobozyt, Móhácsot, Zrinyit, V. Lászlót és az egész ma-

gyar történelmet ide, vagy oda, ő első sorban mégis csak piktor volt, első sorban csak művész... Csak művész és Magyarország! Nem volt ennél még tragikomikusabb kiállítás!

Talán szegény, de mindenesetre szomorú dolog... első impresszióra ezt hoztam magammal erről a szép és komoly, erről a gyönyörű kiállításról.

Relle Pál.

(*) **Eszmecsere az Operánál.** Az Operaház művészi vezetése felől a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban hétfőn megkezdett megbeszélést ma délután öt órakor folytatták és befejezték. A mai megbeszélésen gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elnökletével résztvettek: Beer Ágost, Bezerédj Viktor államtitkár, Beldi Izor, Csajthay Ferencz, báró Hatvany-Deutsch Károly, Lándor Tivadar, Molnár Géza, Ruszt József, Sándor Pál, Singer Zsigmond és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről Balogh Jénő és Molnár Viktor államtitkarak és ifjabb Wlassics Gyula miniszteri fogalmazó. A megbeszélés során Ruszt József, báró Hatvany-Deutsch Károly, Molnár Géza, Lándor Tivadar, Singer Zsigmond, Csajthay Ferencz és Bezerédj Viktor szóltak fel. Végül az elnöklő miniszter megköszönte a résztvevők megjelenését s kijelentette, hogy az értekezlettel nem kívánt port hinteni a közönség szemébe, hanem bizalmas megbeszélés útján információt óhajtott szerezni a közönség és sajtó képviselőinek részéről. Köszöni, hogy egyes dolgokat a legnagyobb nyíltsággal mondtak el. Nem akarja most a felmerült nézeteket összegezni, azonban foglalkozni fog a megbeszélés részleteivel, amelyek alapul szolgálnak majd annak a tevékenységnek, amelyet az Operaház művészi színvonalának emelésére kifejteni óhajt. Ezzel a megbeszélés este hét órakor véget ért.

(*) **Elbocsátott szüntársulat.** Tegnap este a bécsi Volksoper egész személyzetének felmondták a szerződést. Rainer Simons igazgató kényszerülve volt erre, mert különben kénytelen lett volna az egész személyzetet további 1 évig fizetni, holott az ő szerződése időközben lejár. A tagokra ez a felmondás nem jár semmiféle gyakorlati következménnyel, mert az új bérlő szerződésében benne lesz az a pont, hogy köteles átvenni az egész társulatot, kivétel csak a színház hivatalnokai képeznek. Az új bérlő dolgában még nem történt változás. Franz igazgatót kívül még Karl Haensler, az augsburgi városi színház igazgatója pályázik. Simons az eddigi igazgatói állás elfoglalását attól teszi függővé, hogy a bíróság miképp dönt a pörben, amelyet a színházat bérbeadó egyesület ellen indított. Ha a bíróság az ő javára dönt, akkor 1917-ig igazgató marad, ellenkező esetben, előbbi követeleéseinek fentartásával hajlandó lesz az igazgatást tovább is átvenni. De az új bérlői feltételeket elfogadhatatlanoknak tartja.

(*) **Az Operaházban** holnap, csütörtökön „Hoffmann meséi“-t adják. A hármag női főszerepet Sándor Erzi, Hoffmann dr. Székelyhídy, a csodadoktort dr. Dálnoki, Miklóst Ambrusné, Antonia anyjának hangját Váradi M., az inas Kertész Ö., Spalanzani Hegedűs, Crespelt Várady S., Schlemilt Mihályi, a többi szerepet Ney B. Kárpát, Somogyi énekl. A III. kép táncgyűjteményében Pállai, Sobesi és Brada tánczolják a magánrészeket. Vezényel Szikla Adolf karmester, rendező Alszeghy Kálmán rendező. (Évi bérlet 22. szám, kezdete 7 órakor.) Pénteken Tristan és Isolde kerül színpadra, a főszerepekben Vasquezné, Anthes, R. Berts, Várady S., Venezell, Piehler, Kertész Ödön, Ney B. és Déri közreműködésével. (Évi bérlet 23. szám, kezdete félhét órakor.)

(*) **A dán király mint cenzor.** A kopenhágai királyi színház Karen Bramson dán író nő darabjára készül, mely a modern alkotmányos királyság kérdésével foglalkozik. A színház nagyon sokat vár ettől a darabtól. A dráma középpontján egy modern király áll, akit a legjobb szándékok vezetnek, de akaratát és terveit nem tudja megvalósítani, mert felelős minisztereinek sorfala választja el a néptől. A darab teljesen bizonytalan időben játszódik ugyan, de mindenki a jelent éri majd benne. Annál is inkább, mert sok vonatkozás van benne a mai dán politikai eseményekre. Az író nő, hogy a cenzura minden esetleges akadékoskodását megelőzze, eredeti ötletéhez fordult — magának a dán királynak küldötte el a darab egy példá-

nyát azzal a kéréssel, hogy az uralkodó közölje vele, ha valami kifogása volna a darab és színerkerülése ellen. A király elolvasta a darabot és állítólag már ki is jelentette, hogy szívesen látja a drámát a színpadon. Ennek különben a hivatalos szenzura is örül, mert a király engedélyadásával olyan helyzetből szabadult meg, mely könnyen lehetett volna kínos és kellemetlen.

(*) **Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színház legközelebbi ujdonsága, Pierre Wolf Bábjáték című darabja pénteken este kerül bemutatásra. A rendkívül érdekes, mulatságos és szellemes darab francia címe: Les marionettes s tavaly a Comedie Francais legnagyobb sikerét ezzel a vigjátékkal aratta. A „Bábjáték”-ban Váradi Aranka, Csillag Teréz, Visvári Mariska, V. Molnár Rózi, Odry, Gyenes, Mihályfi, Rajnay, Garamszeghy, Kürthy, Bónis, Faludi és Szóke játszanak.

(*) **Klasszikus előadás.** A Vigaszínházban szombaton délután három órakor tartja meg Bihari Ákos klasszikus előadását a következő műsorral: 1. Faust nagy jelenete. 2. Kurucz versek. 3. Antonius nagy beszéde. (Julius Caesar). 4. Költemények. (Vörösmarty, Arany, Petőfi). 5. Részlet Cyrano de Bergerac-ból. 6. Jehova. (Kiss József).

(*) **József főherceg és Augustia főhercegnő a Palmié-kiállításon.** József főherceg és Augustia főhercegnő színdarabjának délután megjelentek a Művészotthon Váci-utcai kiállítási helyiségében, hogy megtekintsek Palmié J. Charles müncheni festőművésztanár tárlatát és az ezzel kapcsolatos modern magyar iparművészeti kollekciót. A főhercegi párt Mihályi Deák Jenő igazgató fogadta és kalauzolta a kiállítás helyiségében, amelynek megtekintése után dr. Siklóssy László, a Szent György-Czéh ügyvezető igazgatója mutatta be a czéh aukcióján árverésre kerülő iparművészeti tárgyakat. A főhercegi pár egy óra hosszat időzött a Művészotthonban.

(*) **Művészeti aukció.** A Szent György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete ma délután kezdte meg február havi műtárgyaukcióját, a Művészotthon Váci-utca 9. sz. alatti nagytermében. Az aukció iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg a magyar amatőrök és műpártolók körében és már az első napon a legtöbb műtárgy vevőre talált. Az aukció második napja csütörtökön lesz, árverés alá kerülnek antik magyar esikék, keleti szőnyegek, régi porcellánok és üvegtárgyak.

(*) **Kamarajátékok.** A Kamarajáték-Társulat szombaton és vasárnap este félnyolc órakor megint színrehozza Szederkényi Anna „A köfalon túl” című, háromfelvonásos színművét az Országos Zeneakadémia színháztermében (VI., Liszt Ferenc-tér 12).

(*) **A Babuska.** A Királyszínháznak soron következő ujdonsága Falli Leó „Das Puppenmaedel” címen írt operettje, melyet Gábor Andor fordított magyarra. Az új darab valószínűleg már e hó folyamán színpadra kerül.

(*) **„Columbus báró.”** A Városligeti Színház igazgatósága előadásra elfogadta Ráskay Ferencnek a Várszínházban a soproni társulat által előadott „Columbus báró” című háromfelvonásos énekes bohózatát, melyhez a zenét Chorin Géza szerezte. Az ujdonság, melyet szerző a Városligeti Színház részére teljesen átdolgozott — a nyár elején kerül bemutatásra.

(*) **Gyermekszínház.** A Gyermekszínházban holnap, csütörtökön ismét Feld Mátyás népszerű tündérrégiójét, a „Tündér Ilona és Árgyilus királyfi”-t adják. Ezen előadásra már tömeges előjegyzés történt. Jegyek válthatók a színház helyiségében (VI., Révay-u. 18.). Az előadás 4 órakor kezdődik.

(*) **Reinhardt Londonban.** Max Reinhardt társulatával most Londonban vendégszerepel és így az angoloknak először volt tegnap alkalmuk, hogy rendező művészetével megismerkedjenek. Tegnap este a Coliseumban, London legnagyobb varietéjében Friedrich Freksa Sumurun című némajátéka került színre. Az előadásnak nagy sikere volt. S különösen a diszleteket angol szokás szerint megtapsolták. De visszatetszést keltett a szemérmes angolok között a darab sok pikáns jelenete.

(*) **A szekszárdi színház.** A szekszárdi kaszinó vasárnap délelőtt tartott közgyűlést elhatározta, hogy az állandó városi színház felépítéséhez 30.000 koronával járul hozzá.

(*) **A római művészeti kiállítás.** A római nemzetközi művészeti kiállításon résztvevő művészeknek a műveit legkésőbb február 11-éig kell beküldeni a városligeti Szépművészeti Múzeumba. A helyből beküldendő műveket február 9-én, 10-én és 11-én veszik át ugyancsak a múzeumban. A beérkezett anyagot a jury azonnal felülbírálja. Az anyagot még februárban utnak indítják Rómába és azonnal hozzáfognak a kiállítás rendezéséhez. A kiállítás tavaszkor már megnyílik. A művekre kasztandó főkönyvi lapokat a Műcsarnok titkári

hivatala írásbeli kérésre teljesen díjmentesen adja ki.

(*) **Lejárt pályázat.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat pályázatot hirdetett vászonból és lendamasztból (kamukából) szőtt abroszok, hozzávaló asztalkendők és törülközők mintáira. A pályatervet beküldésének határideje tegnap járt le és igen szép számmal érkeztek be ezek a társulat irodájába. A pályaművek fölött az állandó bíráló-bizottság nemsokára dönteni fog azután az összes tervet ki fogják állítani.

(*) **Kézi-Kovács László atelier-kiállítása.** A Kéve művészegyesületnek a Nemzeti Szalonban rendezett kiállítása már csak február hó 12-ig marad nyitva, s ennek bezárása után a vezetőség azonnal hozzáfog Kézi-Kovács László kollektívájának rendezéséhez. A művész Londonba költözése előtt a tárlatban búcsúzik el a közönségtől.

(*) **A győri színház új igazgatója.** Győr város színiügyi bizottsága vasárnap döntött a beérkezett pályázatok fölött, amelyek az 1911. szeptember 1-én megüresedő színházért versengenek. Tulajdonképpen csak két számban lehetett pályázatot adtak be. Az egyik dr. Patek Béláé, a pozsonyi színház titkáráé, a másik Kovessy Alberté, a pécsi színház igazgatójéé. A bizottság tegnapi ülésén egyhangulag úgy döntött, hogy dr. Patek Béla pályázatát ajánlja a tanácsnak elfoadásra. A tanács a legközelebbi napokban határoz a színház ügyében és minden valószínűség szerint elfogadja a színiügyi bizottság döntését.

(*) **Grafikus-kiállítás a Nemzeti Szalonban.** A Magyar Grafikusok Egyesülete és a Magyar Akvarellisták és Pastellisták Egyesülete első kiállítását folyó évi március hónapban rendezi a Nemzeti Szalonban. A grafikus testvéregyletek megbízottai szerdán ülést tartottak a Nemzeti Szalonban, hogy a rendezést illetőleg végleges megállapodásra jussanak. Az értekezleten a Nemzeti Szalon képviselőiben Dery Béla igazgató, a grafikusok és akvarellisták részéről pedig: Edvi Illés Aladár, Nádler Róbert, Olgvai Viktor és Tull Ödön festőművészek vettek részt s a tárgyalások eredményeképpen a kiállításra kerülő művek március hó 6-án és 7-én küldendők be a Nemzeti Szalon műtárolás hivatalába.

(*) **Felolvasás a daloskörök szervezéséről.** Haackl N. Lajos orsz. ének- és zeneoktatási felügyelő február 2-án, csütörtökön délután két órakor az ifjusági daloskörök szervezéséről felolvasást tart a Ferenc József Tanítók Házában.

(*) **Hangversenyek.** Az Orsz. Szimfoniai Zenekar ötödik bérleti hangversenye vasárnap, február 12-én este fél 8 órakor lesz a Zeneakadémia dísztermében. E hangverseny keretében rendkívül nevezetes premiereket illesztett be Kun László. A műsoron ezúttal a hazai szerzők közül a fiatal modern komponisták egyik vezéralakja, Bartók Béla szerepel, akinek legújabb két szerzeményét fogják kéziratból játszani. Jegyek Bárd mindkét jegyirodájában válthatók.

Az „Országos Magyar Zene-egyesület” folyó évi február hó 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja első házi hangversenyét, a „Pesti Lloyd” dísztermében (V., Mária Valéria-u. 12. sz.) Ez lesz bevezetője azon kététhetente tartandó hangversenysorozatnak, amelyre nagy igyekezettel készül Vendéghegyi Géza orsz. karnagy vezetése mellett az egyesület ének- és zenekara is. A tagok által ezúttal előadandó műsor számai főleg magyar zeneszerzők műveiből van összeállítva. A matinén ugy az egyesületi tagok, mint az általuk bevezetett vendégek belépő díj nélkül jelenhetnek meg a meghívó előmutatása mellett.

Polányi Elemér kitünő zongoraművésznünk, ki nemrégiben külföldön is nagy sikerrel hangversenyzett, február 3-án tartja egyetlen zongoraestélyét a Royal-teremben. Jegyek 3—10 koronáért a Harmonia R.-T.-nál (IV., Váci-u. 20.)

Casals Pablo, a világhírű gordonkaművész, ki nek egyetlen hangversenye február 8-án lesz a Vigadóban, jelenleg Oroszországban aratja sikereit. A hangverseny érdekességét növeli Ena Rec koloraturánékesnő közreműködése, ki Ostendében háromszor fog énekelni az idei szezonban. Jegyek a Harmonia R.-T.-nál.

A Wiener Philharmoniker 135 tagból álló zenekarának április 11-én és 12-én megtartandó hangversenye kétségkívül a legszenzációsabb zenei eseménye lesz az idei hangversenyvadnak. Az bizonyos, hogy a Wiener Philharmoniker, mely a világ legelső zenekara, eddig még soha sem vendégszerepelt és ezen első kirándulása alkalmával oly óriási az érdeklődés, hogy az első sorok jegyei már mindkét estélyre elkeltek. Jegyek a két estélyre együttesen február 28-ig válthatók, míg március 1-től egyenként is kaphatók a Harmonia R.-T.-nál.

Isay-Casals-Pugno, a világ leghíresebb triójának hangversenye február 21-én lesz a Zeneakadémia dísztermében. Jegyek a Harmonia R.-T.-nál már csak csekély számban kaphatók.

REGGELENKÉNT

miért kedvelik annyira a

DIANA-sósorszeszt

minden házbán

Először: Még felkelés előtt a legtöbb helyen szokás, hogy az egész testet, vagy annak egyes részeit különféle okból masszírozzák, illetőleg bedörzsölik. Sokan csak azért masszíroztatják magukat, hogy a vérellátás által egy bizonyos kellemes érzéshez jussanak, mely áthatja az egész testet. Ezt a különös jó érzést csak az érezheti, aki a bedörzsöléseket a

Diana-sósorszeszszel

eszközölteti.

Aki reggel testét masszíroztatja DIANA sósorszeszszel, az könnyen legyűri egész napi fáradtságát; friss, könnyen mozgó, életerős, egészséges.

Másodszor: Kiknek arcuk fényes, izzadt, vagy kéz-, láb- és hónalj-izzadásban szenvednek, azoknak reggelenként DIANA sósorszeszt okvetlenül kell használni, hogy ezek teljesen megszűnjenek.

Harmadszor: Aki DIANA sósorszeszt használ reggelenként mosdóvizében, annak feleslegessé válik a különböző külföldi toalettvizék (mosdóvizék) használata.

Negyedszer: Kinek haja törlik, száraz, fénytelen vagy hajhullása és hajkorpája van, az reggelenként mosakodás alatt, előtt vagy után dörzsölje

fejbőrét

DIANA sósorszeszszel; frissítőleg hat az egész fejre.

Ötödször: Kellemes illata és desinfiáló hatásánál fogva el van ismerve a DIANA sósorszesz, mint kitünő szájvíz és torokgargarizáló szer.

Hatodszor: Aki DIANA sósorszeszt használ vagy csepegtet vízbe és reggelenként azzal öblíti száját és torkát, annak nem lesz rossz foga, nem lesz fogfájása.

Hetedszer: Gyermeknél nagyon fontos a DIANA sósorszesz reggelenkénti használata, mert desinfiáló hatásánál fogva a gyakori torokbántalmaknak és mandulagyulladásoknak elejét veszi.

Nyolcdször: Aki fogait DIANA sósorszeszbe mártott fogkefével tisztítja, annak fogai állandóan fehérek maradnak. Az öblögetés által a fogak között nagyon gyakran előforduló ételmaradékok kiesnek, amelyek tulajdonképpen okozói a bűzös száznak és gyakori fogfájásnak.

Kilencedször: Reggelenként sokan szenvednek az

orr bedugulásból

kifolyólag; melyek azonnal megszűnnek a DIANA sósorszesz egyszerű szippantásától és szaglásától és így ezen kellemetlen érzésektől megszabadulnak. Ez által a leghevesebb nátha is 24 óra alatt elmúlik.

Hatása: Erősítő, edző, fájdalomosilapító, hűsítő és desinfiáló.

Illata nagyon kellemes, mely elárastja az egész szobát. Határozottan követeljen mindenki a bevásárlásnál:

DIANA-sósorszeszt

mert nagyon sok utáztat van már forgalomban.

Postán is megrendelhető, legkevesebb hat üveg.

Erényi Béla

DIANA - gyógyszerháza,

Budapest, Károly-körút 5.

Mindenütt kapható 44 fill-ért

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

Rákosi Viktor könyvei.

— A legújabb négy kötet. —

Budapest, február 1.

Rákosi Viktor műveinek újabb négy kötete jelent meg a Révai Testvérek diszes kiadásában. Ezek már a XVII—XX. kötetek a klasszikus könyvsorozatnak. Több mint 1300 oldalon gyönyörködhetünk az Istentől áldott és kiválasztott mesterirő remekeiben.

Nagy nemzetek gazdag irodalmában is eseményt jelent az ilyen négy kötet. Hát még nálunk? Ahol a vajadások lázas, gyötrelmesen vörjétező időszakát éljük. Ahol a költészet kristályforrásába is sáros lábbal gázolnak bele az elvakultak. Ahol idegenföldről mesterkedve palántolt, üvegházi szegény cserepes virágokkal akarják kicserélni és felejtetni a szeméttel, értéktelen kavicsokkal teleszórt nemzeti teremő lélek és nyelv gyökere ősterméseit.

A szegényedés, lezüllés, fakóság ezen rémséges bagolyborkében is felszakad a fojtogató köd, elolvadznak az idegen, a didergős beteg képzelgések jégvirágai, mikor kisüt a ragyogó fényes, sugaras meleg nap. Ilyen napfény most minékünk a Rákosi Viktor írói képessége. Nem csenevész virágszálakat, didergős jégtulipántot unszol minékünk. Széles magyar határok zúgó erdői, virágpástos tengerenagy rónái, hömpölygő mély folyók, hőkoronás bérczek, magyar örömök, magyar bánatok támadnak elénk a Rákosi Viktor napjának életfakasztó sugarásával. Rákosi Viktor azt az egész magyar életet adja nekünk, mely ezeréven keresztül volt, van és lesz is a saját különleges megnyilvánulásaiban. Félzségsége, fonáksága, gyarlósága, hibája, vétke, sőt bűnei is megvannak ennek az életnek, melyet törni, csiszolni, kimetszgetni tényleg szép írói hivatás. Ám, nem a tajtékzó mocok, a féktelen becsmélés, a szégyenletes örök pellengér, minden hazainak következetes lesajnálása azok a csodatévő gyógybalzsamok, orvoszerek. Szeretet, megértés, átérzés, hitünk a jövőben: — alkotják ama csodaeót, amely az ezeréves nemzetet megfiatalítja, látóvá és érzővé neveli az egészséges, a helyes korezmék, eszmények és törekvések iránt. Olyan igazságos és mégis jóindulatú megítélés a magunk képességeinek, mondjuk szegényes kinészeinek, amelyet Rákosi Viktor újabb négy könyvének minden lapján, minden sorában, betűjében csirázva, virágozva, majd édes gyümölcsként megéretten élvezünk nemes gyönyörűséggel.

Hajszálvonaikban is tiszta könyvek a Rákosi Viktor legújabb művei. Igaz nagylelek megnyilvánulásai ezek a bár szomorú, bár vig történetek, melyek a múlt idő halálrostáján sem hullhatnak ki az elavulás, a feledés porába, mert ez a hit, ez a szeretet, ez a meglátás, a magyar erőnek ezen érdekességei és szépségei gyönyörűségek lesznek mindenkor. És hogy igaz szép dolguit Rákosi Viktor a mi szűkebb határok közé szorított magyar nyelvünkön írta meg, mondotta el, írásainak becséből nem von le semmit. Azért emlitem ezt fel, mert manap magokat nagyra tartó írók is sokszor hánytorgatják, hogy miért nem inkább valamelyik nyugati „nagy” kultur-nemzet fiaként születtek?...

Rákosi Viktor büszke a magyarságára. A:

— „Buzsáki királyság. Kiárendált urak. Őszi termés. Rejtett zugok. Kis emberek világa” című négy kötetét is gyönyörű, tiszta, tömör magyarsággal írta meg. Az első helyen említésre különösen három hosszabb lélegzetű írása érdemes. Gazdag magyar élet, erős magyar emberek regényei ezek. „A buzsáki királyságban” családi, szülei tüzhelyök szétomlását, a gyermekkor első megpróbáltatásait festi le oly bensőséggel, az életregény eredeti magyar alakjainak oly lebilincselően eleven beállításával, a magyar föld színes tüneményeinek oly bájos ragyogtatásával, az ifjuság olyan első nagy harmatos érzésével, amilyennek párja nincsen a magyar irodalomban. Az is remekes munka, amelyet „A kiáren-

dált urakban” alkotott meg. Ez a regény a *désenti* végzetserű pusztulását tárja fel megértető sőt erővel... Akik elkallódott nagy erejükkel magokat eszik meg, mint a rozsdától beszeplőzött kemény vas.

„A bardóci zug” történeteiben egy érdekfeszítő hazafias regény bekezdését alapozta meg Rákosi abból a szomorú időből, mikor a szabadságharc után a zsandár sisakos osztrák önkény a széthúzó magyarságot együttérző acéltömeggé kalapálta. Ugyanezen „Őszi termés” című kötetbe tartozik az a „Pár szál virág a Hajdúföldről” is. Hamvasabb virágokat még nem szedett író a hajdúföldről, kiérezik az üde szép történetekből, hogy Rákosi Viktor, a „hajdu követ”, mennyire lelkebe zárta ezt a döngős léptű, barnapiros népet. Becsés gyöngyszemfűzért alkotnak a Rákóczi-korból merített elbeszélések is. És a doni kozákezed, a világhíres lovaseszed pusztulása Mandzsuriaiban legmegrázóbban jellemzi az orosz-japán harcot és hadviselést, melyben a vad elemek is gyilkostársul szegődtek az alkalmazkodni tudó japán harcosok hadi ügyességéhez.

Már a „Rejtett zugok” és „Kis emberek iskolája” című kötetekben, a főváros és vidék tarka alakjainak tömeges felvonultatásánál, a káprázatos kedvű *Sipalusznak* is játszi teret nyitott a borongós Rákosi Viktor, akinek így minden kiváló és őt jellemző írói képességét együtt élvezhetjük a gazdag négy kötetben.

Móricz Pál.

* A Kisfaludy-Társaság tagválasztó közgyűlése. A Kisfaludy-Társaság ma délután tartotta tagválasztó közgyűlését, amely a pályázatok eredményének kihirdetésével, a zárszámadások és költségvetés előterjesztésével és a vasárnapi ünnepélyes közgyűlés napirendjének megállapításával volt egybekötve. A közgyűlésen Beöthy Zsolt elnöklettel és a tagok közül huszonnégyen jelentek meg.

Elsősorban a tagválasztást ejtették meg. Az úresedésben levő egy költői helyre két ajánlat érkezett be: *Abrányi Emil* ajánlotta *Molnár Ferencet*, *Vargha Gyula* és *Sebestyén Gyula* pedig *Zempléni Árpádot*. A mai ülésen a választási aktus megkezdése előtt *Abrányi Emil* bejelentette, hogy *Molnár Ferenc*re vonatkozó ajánlását, arra való tekintettel, hogy a jelölt beteg és az izgalmtól óvakodnia kell, visszavonja. Egy jelölt maradt tehát mindössze, *Zempléni Árpád*, akire a szavazásnál tízenhét igen és négy nem szavazat esett, két szavazólap pedig üres volt. *Zempléni* ekkép megnyervén az abszolút többséget, az elnök őt a társaság megválasztott tagjának nyilvánította. *Zempléni*nek *Mikszáth*ról, akinek helyét foglalta el, kell majd a társaság egyik ülésén megemlékeznie. Levelező tagoknak egyhangulag megválasztották: *Genetz Arvid* finn nyelvtudóst és *Kaluza Miksa* dr. köznegyeri egyetemi tanárt.

A közgyűlés ezután tudomásul vette a bemutatott zárszámadásokat és megállapította a költségvetést. Következett a lejárt pályázatokról szóló jelentések bemutatása. A bíráló-bizottságok egyhangú véleménye szerint sem a *Lukács Krisztina*-jutalomra, amely a Nemzeti Színház történetének megírására volt kintűzve, sem a *Széher Árpád* és a *Bojár gróf Vigyázó Sándor*-jutalomra érdemes munka nem érkezett be, minél fogva a bizottság azt javasolta a közgyűlésnek, hogy egyik díjat se adja ki. A közgyűlés ezt a javaslatot magáévá tette. Kintűzték a következő új jutalomdíjakat: a *Lukács Krisztina*-díjat „Az újabb lyra fejlődése a XIX. század második felében, különös tekintettel a magyar irodalomra” című tételre; ugyan- csak a *Lukács Krisztina*-díjat újból kintűzték a Nemzeti Színház történetének megírására és végül a *Széher Árpád*-díjat történeti beszélyre vagy kisebb regényre. Elhatározta a közgyűlés, hogy a *Széher Árpád*-alaptványból *Katona Lajos* irodalomtörténeti dolgozatait, a vásárhelyi *Wodianer Arthur*-alaptványból pedig *Lukács György* „A modern dráma története” című munkáját fogják kiadni. Végül megállapították a vasárnapi ünnepélyes közgyűlés programját. Eszerint az elnöki megnyitó beszédet *Beöthy Zsolt* tartja, a főtájkári jelentést *Vargha Gyula* terjeszti elő. *Riedl Fricves* *Petőfőről* olvas fel tanulmányt, *Jakab Ödön* verseket mutat be. *Bárd Miklós* költeményeit pedig *Kozma Andor* fogja felolvasni.

* A fajromlás és fajnemésítés. A Társadalomtudományi Társaságban rendkívül érdekes előadást tartott dr. *Madzar József*: A fajromlás és fajnemésítés kérdéséről, a társaság ma esti ülésén. Az ülés dr. *Pikler Gyula* egyetemi tanár elnöklété alatt folyt le, nagyszámu közönség jelenlétében, kik között hölgyek is feltűnő számban vettek részt. Előadó statisztikai adatokkal mutatta ki, hogy a mai emberi faj eugenetikai szempontból mennyire

satnyult, a betegség mennyire terjed. A fajromlás elősegíti az, hogy az embernél az evolúció sem pozitív irányban, t. i., hogy a kiváló születésű előmozdítottak, sem negatív irányban, t. i., hogy az alkalmatlanok szaporodása meggátoltassék; nem érvényesül. A társadalom mai berendezése olyan, hogy az egészségesek támogatása helyett minden eszközzel a nyomorékokat, a gyengéket, a beteget gyámolítják, ami a fajszaporításra alkalmatlanok életét nyújtja. Előadót beszédének befejeztével ünneplésben részesítették.

* Gyorsirási törekvések. A Gyorsirástudományi Társulatban *Ernst Jenő* ujságíró hosszabb előadást tartott, melyben kifejtette a Gabelsberger-rendszer revíziójának és egyszerűsítésének sürgetős szükségességét. A revízió akadályait el kell tüntetni, mert különben a másrendszertiek buzgó tevékenysége mellett a magyarországi Gabelsbergeriskola könnyen elvesztheti domináló helyzetét. Szólv szután ismertette az eseményekben gazdag német revíziós mozgalmat és végül felszólította a társaságot, hogy foglaljon állást a Németországban felmerült egységes gyorsírás eszméje ellen, mely a Gabelsberger- és Stolze-Schrey-rendszerek összeolvasztására törekszik. A vitában *Forrai Soma*, d. *Téglás Géza*, *Bálint Antal* és *Kemény Imre* vettek részt, akik az egységes gyorsírás eszméje mellett foglaltak állást.

* „Magyar Figyelő.” *Tisza István* és *Herczeg Ferencz* folyóiratának harmadik száma a magyar kultúra több, nagyon érdekes kérdésével foglalkozik. Így például *Kornfeld Móricz* megírta benne a mi munkaadóinknak természetrajzát. *Kenedi Géza* azt vizsgálja, hogy a sajtóban mily arányban uralkodik az üzleti érdek s mennyiben beszélhetünk ma a sajtó munkásainak szólásszabadságáról. Nagyon érdekes következtetések révén megállapítja, hogy az üzleti érdek uralkodása kétségtelenül fejlesztette a sajtót, de természetesen aláírta a publiciszták vélemény szabadságát, hol kisebb, hol nagyobb mértékben. Egészen nem fojtotta el: ez a szabadság felvirul más helyen: könyvekben és folyóiratokban. *Lukács György* teljes áttekintést ad a tudóvsz ellen való küzdelemről. *Gróf Tisza István*, *Szinnyey Merse* Pál legújabb művészi sikere alkalmából kifejti, mily értelemben tartja a mestert a magyar művészet ifjabb művelői vezérének. Egy névtelen közlemény, annak úgy lélek-tani, mint szépirodalmi szempontból kiválóan érdekes olvasmány, egy csavargó naplójának néhány lapját reprodukálja. *Németh József* a jogi oktatás szükséges reformjáról mondja el gondolatait. *Mayer József* élénk tárja annak a képét, hogy a magyar szépművészetek I. Ferencz korában hogyan kezdtek kulturéletünkben lassan-lassan kibontakozni. *Ambrus Zoltán* a színházak és a pornográfia sajtósági vonatkozásait ismerteti. *Barabás Albert* a konstantinápolyi levélben szól a török-magyar barátságáról. Tarka sora következék ezután a Följegyzéseknek: talpraesett megjegyzések a délvideki németekről, Földes „Szocializmus” című művéről, *Max Nordau*-ról, *Kiss József*-ről, *Ady Endre* prózájáról, a villamos székéről, hitelünkről és az exlezeről stb.

* A „Renaissance” II. évfolyamának 2. füzeté ismét élénk és mozgalmas tartalommal jelent meg. Tartalma itt következők: *Diplomata*: Obstrukció a választójogért. *Révész Béla*: Régi novellák. (Tábori ágyon.) *Vértesy Gyula*: Majd kiegyenesedünk. (Vers.) *Erdélyi Viktor*: A vármegye urai és rabszolgái. *Varjas Sándor*: Arzúbasewról. *Balázs Béla*: Ballada a nehéz aranyzúvorról. (Vers.) *Gárdos Mariska*: Kilenc hónap. (Novella.) *Madarász Emil*: Versek. *Bresztovszky Ernő*: Revue (Olga VIII. gimn. o. tan.) *Majthényi György*: Vigiliák. (Versek.) *Boross László*: Heltai Jenőről és a humoros világgelfogásról is. *James F. J. Archibald*: A posta. *Kritika*. Urop tanító-mester (*Antal Sándor*). Hajó Sándor és a közönség (*Relle Pál*). Népszámlálás (*Erdélyi Jenő*). *Sik Sándor*: Szembe a nappal (*Csécsi Imre*). Erzsébet-emlékmű (*Kürthy György*). Szomorú Dezső: A rajongó Bolzay-leány (*Bresztovszky Ernő*, *Pogány József*, *Zigány Árpád*). Hangversenyek (*Gábor Róbert*). Zágon Vilmos Géza: Poémák (*Kovács Sándor*). Bierbaum versek (*Imre Dezső*). Gál József: Három dal (*Gábor Róbert*). Közgazdaság: Magyar tőke a külföldön (*Fodor Oszkár*).

* Kultúra. Ámon Vilmos kintűnő szerkesztésében, Sopronban, ily címmel rendkívül érdekes tartalma havi folyóirat indult meg. Első száma, amelynek pazarul előkelő és izléesen finom kiállítás a kiadók, *Röttig Gusztáv* és fia magas nivójú nyomdatechnikáját dicséri, bizonyára sok új hívet fog toborozni a szép és népszerűsége igényt tartó havi revünek. Előkelő tartalmát *Rákosi Jenő*, *Pekár Gyula*, *Szemere György*, *Ámon Vilmos*, *Falk Róbert*, *Váry Rezső* és mások magas színvonalu közlései, továbbá *Basch Árpád*, *Gábor Mór*, *Deák-Ebner Lajos*, *Spányi*, *Margittay* stb. pompás műveinek művészi reprodukcióit teszik élvezetessé.

* **A Természettudományi Társulat ülése.** A Kir. Magyar Természettudományi Társulat alattani szakosztályának február hó 3-án, pénteken, este hat órakor a kir. magy. Tudományegyetem állattani intézetének tantermében (VIII. Muzeum-körút 4) tartja százhatvanadik ülését. Tárgyak: 1. Soós Lajos: A Gastropodák petesejtjeinek elcsenevessződéséről. 2. Szüts Andor: Adatok néhány Lumbricida anatómiájához. Ülés után barátságos összejövetel a Neusziedler-féle vendéglő külön-helyiségében.

* **A harmadik Petőfi-matiné.** Csütörtökön délelőtt tizenegy órakor rendezi a Petőfi-Társaság a régi képviselőház üléstermében a harmadik Petőfi-matinét. A műsor a következő: 1. Petőfi-költemények. Szavalja: Cz. *Paulay* Erzsébet, a Nemzeti Színház művésznője. 2. *Petőfi* (tanulmány). Irta és felolvassa: *Pakots* József, a Petőfi-Társaság tagja. 3. Petőfi-dalok. Énekli: *Jeszenszky* Nádya Ilona, cigányzenekar kíséretével. 4. Petőfi-költemények. Szavalja: *Szilágyi* Vilmos, a Vigaszínház főrendezője. 5. Petőfi emlékezete. *Abránd. Molnár* Kálmáné ezredesné született *Förster* Lenkétől, zongorán előadja: *Steiner* Irén zongora művésznő. 6. Petőfi-dalok. Énekli: *Raskó* Géza, a Király-színház művésze zongorakísérettel.

Nyilttér.

Ezrovánban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Meghívás

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 69 ik rendes közgyűlésére,

mely 1911. évi február hó 18-án délután 6 órakor a bank helyiségeiben (V. Fűrdő-utca 2.) fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok és ügyrend módosítása, nevezetesen javasolja az igazgatóság az alapszabályok 16., 50., 51., 71. és 74. §-ainak, továbbá az ügyrend 89., 99., 100. és 107. §-ainak módosítását és végül az ügyrendnek a kamatozó járadékjegyekre vonatkozó IX. czímmel leendő kibővítését.
4. Igazgatósági választások.
5. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei 3 hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen részt venni vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén szavazóképes részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvényes szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében *feljő évi február hó 15-ig* az alant felsorolt helyek egyikén teendőik le:

<i>Budapest:</i>	a bank értékpapír pénztáránál,
<i>Brassóban:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Debreczenben:</i>	az Alföldi Takarékpénztárnál,
<i>Eszéken:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Kassán:</i>	a Kassai Jelzálogbank R.-T.-nál,
<i>Kolozsvárott:</i>	az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.-nál,
<i>Marosvásárhelyen:</i>	a Marosvásárhelyi Bank és Takarékpénztár R.-T.-nál,
<i>Miskolcon:</i>	a Borsod-Miskolci Hitelbanknál,
<i>Nagykanizsán:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Nagyváradon:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Pozsonyban:</i>	a Pozsonyi Általános Takarékpénztárnál,
<i>Sopronban:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Szegeden:</i>	a Magyar R. Miksa cégénél,
<i>Temesvárott:</i>	a Délmagyarországi Kereskedelmi és Gazdasági Banknál,
<i>Ujpesten:</i>	a bank fiókjánál,
<i>Ujvidéken:</i>	a bank fiókjánál,

hol is az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 198. §-a és az alapszabályok 45 §-a értelmében az átvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető

Budapestben, 1911. február 2.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Ülősgladió Tisztviselők Egyesülete.

Mély szomorúsággal jelentjük, hogy

KRETSCH IMRE UR

a Magyar Kivitel és Csomagszállítási R.-T. főtisztviselője f. évi január 31-én elhunyt,

A megboldogult földi maradványait f. hó 2-án csütörtökön délelőtt 1/211 órakor fogjuk a rákoskeresztúri izr. temető halottas házából örök nyugalomra kísérni.

Emlékét kegyelettel megőrizzük, kérjük t. tagtársaink szives részvételét.

Dr. HARMATH GYULA TÜDŐBETEGEK

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.
Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulózis I. és II. stádiumában, vérkóros, tüdőcsucscharus) a legjobb gyógy módokkal kezelteknek.

Száraz-kezelés! — Kamara-inhalációk! Az 8 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul.

Mulatságok

Kereskedelmi bal.

A Vigadó tropikus növényekkel díszítve, pazar fényben ragyogott ma este és bizony kicsi keretnek bizonyult ma este ahhoz, hogy a kereskedelmi bal egész közönségének kényelmes helyet adjon. Az előcsarnokban felállított gyönyörű sátor előtt gyűltek össze a bálányok, a legpazarabb toalettkiállítás rögtönözve, itt fogadták őket *Horváth* Elemér és maróti *Fürst* Bertalan elnökök, akik fáradhatatlan buzgalommal szervezték a mai est fényes sikerét.

Pont 10 órakor az elnökök vezetése mellett vonultak fel a bálányok a terembe a Rákóczi-induló hangjai mellett. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök a feleségével, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a feleségével és leányával léptek elsőnek a terembe. A rendezőség gróf *Khuen-Héderváry* Károlynénak gyönyörű fehér róza és ibolya csokrot, Hieronymi Károlynénak vörös rózsából és ibolyából, leányának pedig rózsaszínű csokrot nyújtott át; ők is, mint a többi bálányok, pompás táncrendet kaptak. Gyönyörű marabutoll legyezőt, a tollak teknősbéka csontra erősítve, ezen selyemzsinóron függ a kis fehér szattyánbőr könyvecske, melynek egyik oldalán a kereskedelmi bal ezüst metszetbe készült jelvénye díszlik; belül a táncrend.

Balogh Károly hírneves cigányprimás rázendített a „Vékony deszka kerítés...” kezdetű oszárásra és a fiatal párok tánczra perdültek. Sok szép lány, sok szép asszony jelent meg. Az óriási közönség a zsufolásig megtöltötte a Vigadó hatalmas termeit, annyira, hogy alig maradt hely a tánczra. Az első négyesre háromszáznál több pár állott fel, ami az idej farsangban valóságos eseményszámba megy.

Még meg kell emlékeznünk a kereskedelmi bal jótékony céljáról is, mert a fővárosi humánus intézmények között a leghumánusabbak között áll az a kereskedelmi testület, amely a jótékony célú állandóan szem előtt tartja. Sok szegény, beteg, éhező nyújtja a kereskedők jótékony egyesülete felé reszkető kezét, és valamennyi segítséget kap. A jótékony célú a mai bál eredménye hatalmas összeggel támogatta. A rengeteg felülhúzó a 30.000 koronát jóval meghaladja.

A rendezőség gyönyörű munkát végzett, dícséretet érdemelnek azok a rendezők, akik rengeteg munkával járulnak a siker koszorújának összeállításához, de a kész koszorú mögé húzódnak nagy szerényen.

A megjelentek névsorát itt adjuk:

Notabilitások: Gróf *Khuen-Héderváry* Károly, Hieronymi Károly ker. min., *Kálmán* Gusztáv és *Stettina* József államtitkárok, *Péterffy* Jenő, *Horváth* Elemér, *Emich* Gusztáv, *Hollán* Sándor, *Bereit* Gyula, *Papp* Árpád min. tanácsosok, *Pulcsy*

Garibaldi kassa-oderbergi vasut igazgatója, *Fülepp* Kálmán főpolgármester, dr. *Wasziliévits* János alpolgármester, baranyai *Ullmann* Adolf, *Hoffman* Sámuel, maróthi *Fürst* László, maróthi *Fürst* Bertalan m. k. udv. tanácsosok, boglári *Simon* Jakab, *Végh* Károly tőzsde alelnök, *Toronyi* Ferencz MÁV. felügyelő, alsóterényi *Auer* Róbert, *Gutmann* Miksa, *Guttmann* Zsigmond, *Ribári* Mór, *Grüner* Ferencz igazgatók, báró *madarassi* Beck Gyula, *Sándor* Pál, báró *Herzog* Péter, báró *Kornfeld* Mór, *Kunz* József, színőbányai *Kramer* Leó, ómoraviczai *Heinrich* Ferencz, sárpalotai *Palotay* Ödön.

Bálányok: Gróf *Khuen-Héderváry* Károlyné, Hieronymi Károlyné, dr. *Schreier* Jenőné, maróthi *Fürst* Bertalané, *Komlós* Sándorné, *Végh* Károlyné, *Jánosi* Engel Gyuláné, *Greiner* Sándorné, maróthi *Fürst* Lászlóné, dr. *Vasziliévits* Jánosné, dr. *Domonyi* Mórliczné, *Sebestyén* Richárdné, *Semmler* Sándorné, *Sándor* Pálné, *Dán* Leoné, színőbányai *Kramer* Leoné, ómoraviczai *Heinrich* Ferenczné, *Marx* Jánosné.

Asszonyok: *Alpár* Henrikné, özv. *Rothberger* Józsefné, *Wilhelm* Fülöpné, *Schlesinger* Bertalané, *Tauszky* Albertné, *Kertész* Józsefné, *Kertész* Ignáczné, *Leuchtmann* Sománé, dr. *Alpár* Sándorné, *Bálint* Izidorné, *Elbrunn* Károlyné, *Árvay* Sándorné, *Ungár* Manóné, *Deutsch* Béláné, *Szendé* Oszkárné, özv. *Fried* Sámuelné, *Friedmann* Vilmosné, *Weisz* Sándorné, *Stier* Józsefné, *Dobó* Emilné, *Adler* Mórné, *Keszenbaum* Gézőné, *Fischer* Julesné, *Schwarz* Árminné, *Wittenberg* Miksáné, *Szaborszki* Edéné, *Szilassy* Jenőné, *Szilassy* Sándorné, *Blau* Dávidné, *Schuller* Mihályné, *Stern* Mórné, *Bergl* Vilmosné, dr. *Sebő* Béláné, *Dániel* Bernátné, *Láng* Sándorné, özv. *Pollatschek* Lipótné, *Wottitz* Vilmosné, *Radó* Gyuláné, *Fischer* Fülöpné, *Kallós* Ferenczné, *Rosenblüh* Józsefné, *Hadl* Ignáczné, *Áldor* Józsefné, *Rákos* Józsefné, *Szilassy* Jánosné, *Erdős* Jenőné, özv. *Kalmárné*, özv. *Resedantsné*, *Heller* Lászlóné, *Selenka* Istvánné, *Jochi* A. E.-né, *Topits* Lajosné, *Schmier* Bernátné, *Krausz* Arnoldné, *Braun* Gyuláné, özv. *Markovits* Vilmosné, *Lantos* Arthurné, *Tenczer* Lipótné, *Nadas* Ignáczné, *Fried* Vilmosné, dr. *Reinitz* Miksáné, *Világ* Ferenczné, *Steiner* Arthurné, *Weisz* Mórné, *Schloss* Bernátné, *Goldner* Izraelné, *Müller* Lajosné, *Wild* Edéné, *Baldóczy* Istvánné, *Bermann* Jenőné, *Pirkner* Konrádné, *Szántó* Albertné, *Schönberger* Gézőné, *Berger* Józsefné, özv. *Buchwald* Árminné, *Baron* Ignáczné, *Hoffenreich* Józsefné, *Schwarz* Mórné, *Baán* Samuné, *Goldmann* Sománé, *Hecht* Jaquesné, özv. *Abrachann* Izraelné, *Czigler* Józsefné, *Siklós* Józsefné, özv. dr. *Zala* Józsefné, *Hendler* Dávidné, *Deutsch* Lipótné, *Róza* Józsefné, *Altheim* Keresztélyné, *Lebschitz* Gyuláné, *Erdős* Vilmosné, *Fuchs* Lajosné, *Balázs* Mórné, *Pollatschek* Lipótné, *Singer* Adolfné, özv. *Grünberg* Gyuláné, *Róna* Sománé, *Révész* Józsefné, *Menczer* Ignáczné, *Vidor* Mórné, *Rechnitz* Miksáné, *Singer* Sándorné, dr. *Lenkei* Vilmosné, *Ando* Sámuelné, *Meitner* Dezsőné, *Fehér* Dezsőné, *Radó* Dávidné, *Löwinger* Lajosné, *Fenyvesv* Dávidné, *Gerlóczy* Albertné, *Hirsch* Károlyné, *Adler* Miklósné, *Kanitz* G. Zsigmondné, *Mezei* Vilmosné, *Müller* Lipótné, *Klein* Henrikné, *Weisz* Ignáczné, *Fodor* Lászlóné, *Hecht* Ignáczné, dr. *Biró* Józsefné, *Schwarz* Béláné, *Weisz* Manóné, *Roth* Mihályné, dr. *Radó* Lajosné, dr. *Princzné*, *Komlós* Gyuláné, *Hacker* M.-né, *Berczeller* Bernátné, *Dreczelstein* Józsefné, *Malsiner* Simonné, *Kaufer* Lajosné, *Altmann* Lipótné, *Schultheisz* Mórné, *Biermann* Fülöpné, *Braun* Ernőné, *Révész* Ödöné, *Neumann* Jakabné, *Sáros* Józsefné, *Scheer* Edithné, *Klein* Antalné, *Hedvig* Imréné, *Kovács* Viktorné, *Fried* Manóné, *Berger* Jakabné, *Szántó* Dánielné, *Vadnay* Elekné, *Schmidt* Ignáczné, *Grossmann* Adolfné, *Kruner* Gézőné, *Heimann* Lajosné, *Udvari* Jánosné, *Fischl* Ignáczné, *Bujdosy* Mihályné, *Rehberger* Bólané, *Spitzer* Józsefné, *Grossmann* Sománé, *Messinger* Marcellné, *Szegő* Mórné, *Frisch* Lipótné, *Spitzer* Márkné, *Seidner* Lipótné, *Fekete* Lajosné, özv. *Rosenfeld* Jetty, *Menczel* Ignáczné, *Heim* Leoné, *Komjáth* Arthurné, *Ripper* Emánuelné, *Király* Árpádné, *Leitner* Béláné, *Meszesi* Henrikné, *Berger* Róbertné, *Szarka* Ignáczné, *Tóth* Ernőné, dr. *Császárné*, *Lehrer* Albertné, *Hahn* Lajosné, *Keszler* Árpádné, *Steiner* Arnoldné, *Steinreich* Lajosné, *Popper* Vilmosné, *Rothfeld* Leoné, *Gallay* Mihályné.

Leányok: *Rácz* Margit, *Rácz* Elvira, *Wilhelm* Margit, *Lendler* Mariska, *Tauszki* Janka, *Steiner* Mariska, *Hölzel* Gizella, *Leichmann* Böske, *Elbl* Hilduska, *Ungar* Margit, *Deutsch* Dusi, *Weisz* Margit, *Stier* Matild, *Keleti* Helén, *Schwartz* Adél, *Schwartz* Szerén, *Wittenberg* Rózi, *Wittenberg* Janka, *Szaborszki* Margit, *Spitzer* Jolánka, *Blau* Aranka, *Kaffesieder* Ella, *Fischer* Aranka *Duna* földvár, *Lang* Ibolyka, *Wottitz* Kató, *Pollacsek* Ilonka, *Pollacsek* Margit, *Radó* Rózsa, *Kallós* Sári, *Kallós* Jolán, *Kallós* Irén,

Deutsch Szidike, Rosenblüth Ilonka, Hadl Elza, Fried Elza, Fried Berta, Rosenzweig Jancsika, Radó Tonesika, Freud Irén, Freud Margit, Hajdu Kamilla, Krammer Teruska, Krammer Irmuska, Kleinfeld Ilonka, Rezedarics Miczi, Kalmár Margit, Zelenka Bözsi, Zelenka Czicza, Zochi Luczi, Schmier Bella, Braun Aranka, Markovics Alice, Lázár Sárka, Tenczer Lenki, Maifeld Olga, Fried Bella, Kalmár Margit, Bruckner Etelka, Bruckner Szidi, Radó Palika, Horvát Margitka, Bächrach Olka, Bächrach Ella, Hoffmann Margit, (Szentés), Friedmann Meila, Vidor Ilka, Rechnitzer Annus, Rechnitzer Malvin, Ledig Berta, Bergsmann Miczi (Ujpest), Glaesl Rega (Zsolna), Radó Rózsika, Kovács Mariska, Lövinger Margit, Kampel Tekla (Budafok), Lengyel Juczika, Fenyvesi Gizi, Gerlóczy Izabella, Klopfer Janka és Kátó, Weil Regina, Mária, Balog Margitka, Friedmann Klári, Bernék Juliska, Bernék Zsófia, Handler Margit, Zerkovits Frida, Altheim Manca, Pollasek Frida, Weisz Manczika, Balázs Stef, Herzog Erzi, Herzog Rezső, Mencezel Olga, Mencezel Berta, Fenyves Böske, Rippert Hedy, Király Irén, Király Leona, Kollátor Etuska, Márton Ilona, Löwinger Olga (Vác), Stengel Jolán, Hölzel Józsa, Stengel Rózi, Tóth Aranka, Friedmann Etel és Irma, Schlesinger Ilonka, Mayer Heddi, Baron Teréz és Sarolta, Baron Szidike, Baron Sárka, Baron Teruska, Mayer Margit, Mayer Hedvig, Bán Ferike, Lehner Margit (Győr), Vajda Vilma, Vajda Erzsébet, Fantó Aranka, Fodor Ilona, Schmalz Ferike, Weisz Berta, Schwartz Berta, Róth Emmi, Benedek Illi, Weinberger Ilonka, Malesiner Zelma, Bereczeller Sári, Sultész Margit, Birman Gizi, Szántó Juliska, Bihari Matild, Weisz Riza, Grös Ilonka, Heiml Juliska, Fried Elza, Geiger Mariska, Buchler Hermina, Groszmann Matild, Groszmann Rózi, Heimann Adél, Korn Frida, Korn Zelma, Udvari Böske, Udvari Gitta, Fischer Ilonka, Steiner Biri (Salgótarján), Steiner Ilonka, Blau Aranka, Goldner Elza, Glasl Rega (Zsolna), Ziegler Bella, Wolf Arabella, Horváth Böske, Horváth Anna, Rosenberg, Siklós Henriette, Berkes Ilus, Balkányi Illi, Halbrohr Bös és Anna, Staud Aranka és Margit, Krasznóasztavka Zsófia, Krasznóasztavka Erna, Klein Bertuska, Rosenberg Blanka, Grünberg Herminke, Singer Jolánka, Hieronymi Mariska, Sebő Lily, Faller Klári, Grünhut Vilma, Schön Iluska, Perl Juliska (Beregszász), H. Friedmann Elvira, Friedmann Olga, Böszörményi Ilonka, Vajda Ibolya, Heller Ilon (T-Bátyu), Láng Katinka, Lichtenstein Olga, Danzig Elza, Ligeti Anecika, Lichtenstein Hedi, Fried Anka, Steiner Szidónia, Steiner Bella, Szilassi Margit, Neufeld Olga, Rösler Margit és Aranka, Beermann Erzi, Weisz Ilona, Steiner Irén, Schloss nővérek, Daniel Rózsika, Buchwald Jolán, Weisz Marika és Pirike (Beregszász), Orenstein Terike (Beregszász), Müller Paula, Szántó Lilike, Ibecht Ilonka, Abraham Zsenike, Antonia és Mariska, Róth Emmi, Ernstein Irénke, Kuliner Bella, Hacker Adé, Grünbaum Rózsika, Kaufner Elga, Langraf Bella, Altmann Irénke, Rosenberg Etel, Neumann Aliz, Rosenthal Etus, Fodor Szerénke, Berger Giza és Elus, Schaller Risi, Schmit Ignáczné, Szendrei Klára, Friedmann Olga, Bujdosy Ilona, Ospits Erzi, Spitzer Rózi, Fried Nelli (Nyíregyháza), Szegő Leopoldin és Józsa.

Bölcsőde-bál.

A Royal-szálló amugy is intim terme ma este ragyogó kerete volt annak a fényes bálnak, amely már évtizedek óta a Creche-bál nevet viseli. A főváros legmagasabb kőre jelenik meg már évtizedek óta a bálon és a tekintetben nem változott semmit a Creche-bál sem fényben, sem sikerben. József főherceg és Augustia főhercegné asszony kíséretükkel már 10 óraker megérkeztek és a főváros színe-java fogadta a magas vendégeket, akik a Radics Béla muzsikája mellett vonultak be a ragyogó, virágoktól, pálmáktól, déli növényektől illatozó terembe.

Jeladásra rázendített Radics az „Édes anyám eressen el a bálba...” kezdetű csárdásra, hogy az izgalomtól kipirult arcú szebbnél szebb lányok tánczra perdüljenek. A hangulat nőttön-nőtt és még a késő reggeli órákban is vidám csengésű kacagás vegyült a pompás muzsika hangjaiba.

A hölgyek egyszerű, esinós táncrendet kaptak.

A főhercegek 11 óraker hagyták el a bálit termet.

Jelen voltak:

Bálmányok: Gróf Pappenheim Siegfriedné, özv. gróf Almásy Györgyné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Sándorné, gróf Attems Gyuláné, gróf Arz Nándorné, Adler Rácz Józsefné, Balázs Béláné, munkácsi Barkassy Kálmánné, gróf Batthyány Lajosné, gróf Batthyány Istvánné, Beretvás Endréné, hámsóki Biró Ármánné, özv. gróf Bissingen Nippenburg Rudolfné, báró Born Frigyesné, báró Dániel Ernőné, gróf Dessewffy Emilné, nemes Dietrich Emilné, báró Fiáth Pálné, Földes Béláné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, özv. Herich Károlyné, Helys Béláné, Hieronymi Károlyné, Hollitscher Pálné, szentiványi Ivanovics Istvánné, Jekelfalussy Lajosné, gróf Károlyi Lászlóné, gróf Károlyi Imréné, Lányi Leoné, gróf Lónyay Gáborné, Lukács Lászlóné, Luczenbacher Miklósné, Lyka Istvánné, gróf Majláth Györgyné, gróf Nádasy Tamásné, galántai Nagy Sándorné, özv. Nagy Jenőné, báró Orosy Fülöpné, herceg Pálffy Pálné, dr. Payer Imréné, Rohonczy Gedeonné, rosokoványi Rosokoványi Dezsőné, Sass Istvánné, Serban Jánosné, gróf Serényi Béláné, füleki Stephani Ervinné, gróf Széchenyi Lászlóné, Szilassy Zoltánné, Tömörny Arthurné, Tömörny Kálmánné, bánóczi Végess Gyuláné, bajnai Vojnich Sándorné, gróf Wenckheim Istvánné, gróf Wenckheim Dénesné, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Zichy Rafaelné.

Asszonyok: Aknay Tiborné, Baross Gyuláné, Biró Edéné, Brachmann Berta, Benes Józsefné, Bárdos Árpádné, Cherven Flórisné, Eckler Norbérné, Grünl Jánosné, Haller Bethlén Hecza grófné, Havell Károlyné, Humajer Károlyné, Heinrich Ernőné, Hindi Szabó Lászlóné, Hayek Kálmánné, Kramcsia Imáné, Kommer Ferenczné, Kern Ferenczné, Kuncz Józsefné, Kun Béláné, Krepuska Gézné, Kerész Jánosné, Kunossy Frigyesné, Kovács Elemérné, Kherndl Imréné, özv. Langer Hagóné, Lovász Jánosné, Leidenberger Jánosné, Lichtenstein Józsefné, Lawotta Józsefné, Molnár Albertné, Mitteldorfer Lajosné (Fóth), Nikolovits Demeterné, dr. Nagy Mihályné, Nagy Ákosné, kolozsvári Nagy Károlyné, F. Nagy Mártonné, Orszowszky Istvánné, özv. Polgár Gyuláné, Posgay Miklósné, Papp Elekne, Pappné Kuklay Aranka, Pákozdi Károlyné, Pártos Gyuláné, Róth Lászlóné, Simon Jenőné, Sinkovits Ottóné, Schneizer Ágostonné, Steinhart Antalné, Sas Istvánné, Schaeffer Károlyné, Stéger Jánosné, Szepessy Sándorné, Szeszlay Lászlóné, Szilágyi Jánosné, Szepessy Sándorné, Szűcs Istvánné, Vékey Károlyné, Vallenfeld Jánosné, Walkó Lajosné, Zabulik Lászlóné.

Leányok: Ar: Lilly grófné, Baross Katinka, Biró Vilma, Brannel Mariska, Benes Anna, Barkassy Mária, Bakos Ilona, Bárdos Edith, Cherven Miczi, Dorner Emmus, Faludi Boriska, János Vilma, Humajer Erzsike, Heinrich Iles, Heinrich Miczi, Justus Hajnalka, Károlyi Zsuzsanna grófné, Károlyi Julianna grófné, Krepuska Joly, Kern Lili, Kuncz Teresi, Kun Anny, Komar Lenke (Alsó-Alag), Luczenbacher Ada, Lukács Paula, Lichtensteini Emma, Lawotta Georgetta, Lányi Gizi, Mitteldorfer Alice, Molnár Katona, Molnár Irénke, Nikolovits Liza, Nagy Ilonka, Nagy Diana, Nagy Ella, kolozsvári Nagy Erzsike, F. Nagy Aranka, Nagy Edith, Polgár Anikó, Posgay Rózsika, Papp Manca, Papp Eszter, Pákozdy Sárka, Pártos Lilly, Róth Ilona, Rohonczy Etta, Rohonczy Marietta, Serban Margit, Steingattner Rózi, Simco Irén, Seidl Elly, Sinkovits Clarisse, Sinkovics Ilma, Schwetzer Alice, Steinhardt Hilda, Sass Margit, Hindi Szabó Gizuczi, Hindi Szabó Ella, Stéger Annuska, Szepessy Margit, Szilágyi Irénke, Szutrelly Irén, Tömösy

Lilly, Török Duci, Ujhelyi Gabriella, Vancsó Lilly, Vékey Emmuska, Vallenfeld Tera, Walkó Irénke, Hayek Méri, Kherndl Ilona.

✗ **A Budai Polgári Kör** ma este a budai Vigadóban fényesen sikerült bált rendezett. A Vigadó termét zsufolásig megtöltötte a budai közönség felső köre, hogy a jótékony célnak, de különösen a farsangnak adóját lerója. A fiatal párok 10 óraker már javában járták a csárdást, hogy a késő reggeli órákig ne is hagyják abba. A könyvtár alapja, melyet a bál jövedelme istápol, szép összeggel gazdagodott.

✗ **A Pádai Szent Antalról** nevezett Zsiglól Kápelna-Egyesület ma este tartotta az évenként szokásos táncmulatságát. A bál jövedelmét a templom alapja javára fordítják.

✗ **Az Angyalföldi Róm. Kath. Templonépítő Egyesület** ma este táncmulatságot rendezett a Wampetics-vendéglő összes termeiben. A tánczót hangverseny előzte meg, melyen Kadich Szidónia éneke, Böhm Gizella, Triebler Sári és Cséka Adárdar zongorajátéka váltott ki nagy tetszést; majd Prostean Herman hegedűjátéka és dr. Vécsei Ede, Molnár Géza, Folberth Gusztáv és Scholcz Erik előadását tapsolta a közönség.

✗ **József főherceg a Technikus Bálon.** Gróf Szapáry József főudvarmester utolag értesítette a Technikus Bál elnökséget, hogy József kir. herceg és Augustia kir. hercegné asszony a bálon való megjelenése kilátásban van. Erre való tekintettel a rendező-bizottság nagyszabású előkészületeket tett. Ismételt levelet intéz a bál háziasszonyaihoz és védnökeihez és a fogadtatás részleteit is kidolgozza. A fogadtatás fényének emelésére, de a szükséges rend és megállapított program betartására is pályázás urak fognak ügyelni. A 12 tagú névsor összeállításával a bizottság most foglalkozik. Megállapítást nyert az is, hogy a lady-patronéssék, védnökök és notabilitások hol és mikor helyezkednek el.

✗ **Gyermekbál.** Az Erzsébetvárosi Kaszinó február hó 8-ikán hangversenyyel egybekötött gyermek-bált rendez. A hangversenyen közreműködnek: Grosz Sándor hegedű, zongorán kíséri Katzer Ilonka, Petrits Magda k. a., a Lovas-féle zenekonzervatórium növendékei, továbbá közreműködnek Zwilling Friduska ének és tánc, Ferenczy Kátóka szavalat, Roth Sándor négtáncz. Az előadást Szüts Károlyné uró rendezi. Előadás után uzsonna és cigányzene. Az előadás kezdete négy óraker.

✗ **A Magyar Gazdasszonyok Álarcos Bálja** lez az idei farsang első jelmezes álarcos-bálja. Az egyesület ötvenéves fennállása alkalmából vasárnap este a fővárosi Vigadó összes termeiben rendezendő álarcosbál hangulat és látványosság szempontjából felülmúlja az eddigi álarcos-bálokat. A művészkabará mellett, amelyben gróf Kinszky Pálmay Ilka, Ferenczy Károly, a Vigaszínház tagja, Vidor Ilonka, Kerecz János zeneszerző és még többen vesznek részt festői jelmezes Chantecler-felvonulást rendez Feld Irén színművésznő. Nagy tombola, továbbá katonai- és cigányzenekar fogja életkíteni és tarkítani az álarcosbált. A társaság előkelő hölgyei, mint háziasszonyok jelennek meg.

✗ **Az Országos Kaszinó bálja.** Az Országos Kaszinó február hó 17-én, pénteken a kaszinó összes termeiben nagy kaszinó-bált rendez. Részvételt jelez, meleg vacsorát (borral) és ezukrázdát beleértve, személyenként 12 korona. A részvevők jegyeiket legkésőbb február 15-ig válthatják meg a kaszinó kaszárnyájánál. Amennyiben a kaszinó tagjai csatlódnak a helytagjait meg akarják hívni a bálra, ezen óhajaikat a választmány által kijelölt rendezővel, ifj. Thaly Zsigával legkésőbb február 15-ig írásban kell közölniök. Azok részére, akik a kaszinónak nem tagjai, csak a meghívó felmutatása mellett adnak ki részvételi jegyeket. A bál este 9 óraker kezdődik.

✗ **Imre-Bál.** A budapesti Szent Imre Kör február hó 21-én tartja a Katholikus Kör összes termeiben zárkörű táncestélyt. A bál rendezésére mindent ellövet a siker érdekében, amely már előre is fényesnek ígérkezik. A bál fővadászát Frigyes főherceg és Isabella főhercegné asszony fogadták el. A meghívók e hét végén küldetnek szék. Jegyek a borítékos meghívók felmutatása mellett válthatók a Kör helyiségében (IV., Vöröss Pálné-utca 9.), délelőtt 9—11 óra között és a bál estétől a pénztárnál. Felvilágosítással bárkinek szívesen szolgál a rendezőség.

✗ **A Belvárosi Kisiparosok és Kereskedők** Köre február 19-én a Katholikus Kör fehértérmeiben hangversenyt és táncestélyt rendez.

✗ **A budapesti aranyművesek és vésnökök** február 18-án, az Ügyvédi kamara dísztermében táncestélyt rendez.

Báli naptár.

Február	3.	Gyermek-karneval a Vigadóban,
"	4.	Építész-bál a Vigadóban,
"	"	Munkásbiztosító-bál a Royalban,
"	"	Magyar Vaskereskedelmi Alkalmazottak bálja a Lloyd-termében,
"	IX.	ker. felső keresk. iskola volt iskola-társainak szövetsége mulatsága a Sas-körben,
"	5.	Gazdasszonyok álarozos bálja a Vigadóban,
"	"	Fűszer-, vegyes- és kiskereskedők országos egylete mulatsága a Royalban,
"	8.	Technikus-bál a Royalban,
"	11.	Izabella-bál a m. kir. Operaházban.

FŐVÁROS.

(A főváros közoktatásügyi bizottsága ma délután Fesztetics Géza gróf tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Wildner Ödön főjegyző h. és dr. Demjén Géza tanácsjegyző voltak az előadók. A bizottság a tantervi munkálatok felülvizsgálatára az ügyosztály vezető tanácsos elnöklésével bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Mosdóssy Imre tanfelügyelő, dr. Havass Rezső és Ember Károly bizottsági tagok, az elemi iskolák képviselőjében pedig Moussong Géza igazgató. Ember Károly felszólalására a bizottság kívánatosnak mondotta, hogy a polgári iskolák részére is szükséges volna ilyen tanterv készítése. Hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a Magyar Gyermektanulmányi Társaság kiadásában megjelenő Gyermek című folyóiratot a községi ovodák részére, a Tenger című folyóiratot pedig az elemi iskolák-nál magasabb iskolák részére a főváros rendelje meg. A bizottság az elnöki ügyosztály előterjesztésére azt javasolta a tanácsnak, hogy Márkus Dezsőnek egy Néopera nyitására az engedélyt adja meg. Egy leipzig-i könyvkiadó cég „Statten der Kultur” címen a különféle külföldi városokról illusztrált művet ad ki. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a Budapesti tárgyaló kötetet a kézirat előleges vizsgálata után száz példányban a főváros részére meghozassák. Az anyalföldi polgári körnek könyvtár céljaira 400 korona segély megadását javasolta a bizottság.

(Látogatás a polgármestereknél. Thallóczy Lajos és Szalay László közös pénzügyminiszteri tanácsosok, akik a delegáció alkalmából Budapesten időznek, ma délelőtt látogatást tettek Fülepp Kálmán főpolgármesternél, dr. Bárczy István polgármesternél, Rózsavölgyi Gyula és dr. Vaszilievits János alpolgármestereknél.

(A fővárosi tiszteletdíja. A tanács ma a Turkvás sportegyesületnek egy női szobrot, a budai sportegyesületnek Márkus Béla Bakter című szobrommivét adományozta tiszteletdíj gyanánt.

(A szemétfuvarozás. A Cséry-féle vállalat szállítja ki a városból az Üllői-ut végéről a főváros által odahordott szeméteket. A szemétfuvarozásra előírt szerződés 1918. január 1-én lejár. A tanács ma üléséből előterjesztést tett a közgyűlésnek, küldjön ki vegyes bizottságot annak a megállapítására, hogy mit csináljon a város az összegyűjtött szeméttel.

(A budai vízvezeték. A közgyűlés még Kajlinger Mihály tervei alapján elhatározta a budai vízvezeték megfelelő kibővítését két és fél millió korona költséggel. A kibővítés munkálatait tavaly kezdték meg s nagy részével el is készültek. Az állandó vízvezeteki bizottság dr. Buzáth János tanácsjegyző elnöklésével ma tárgyalta az ideai építési programot, amelyvel a kibővítést bevezethetik. Ennek a munkatervnek a megvalósítása 680.000 koronába kerül. Az idén elkészítik a sváhegyi viztoronyt is, amelyet a Báró Eötvös-ut és a Fülémle-utca között állítanak fel. A viztorony segítségével a budai hegyvidék legmagasabb pontjait is elláthatják vízzel. A bizottság elfogadta az ügyosztály javaslatát s elhatározta a munkálatok sürgős folytatását, hogy az építést az idén befejezhessék.

(A fővárosi műszaki adminisztrációjának újjászervezése. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben ma este Forbáth Imre mérnök, műegyetemi magántanár előadást tartott a székesfővárosi műszaki adminisztrációjának újjászervezéséről. Az ülésen, amelyen Kajlinger Mihály elnökolt, nagy és díszes közönség jelent meg.

Akar Ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalognak tartsák? Olvassa el a "Társalgás művésze" rendkívül érdekes könyvet! Megtudhatja ebből, mint viselkedjen, hogy férjen, nő, alaválót, fellebvalót egyaránt megérinteni. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében, balokon, banketteknél, esküvőkön, stb. stb. Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, bérmentve küld DEÁK, Budapest, Rákóczi-ut 80.

TANÜGY.

= Kitiltott földgömb. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a „Pamentulu edit de J. Felkel in Praga romanese de Juon Simu Lithografia et colatipe institutul de lit. geogr. a lii J. Felkel in Praga Libraria J. L. Kremann Lugosiu” című földgömböt silány kiállítása és közjogellenes hibái miatt a hazai összes elemi és polgári iskolákból, a gimnáziumokból, reáliskolákból, tanító- és tanítónőképző-intézetekből és egyéb közép- és felsőfokú intézetekből kitiltotta.

EGYESÜLETEK.

(—) Matiné a Lipótvárosi Kaszinóban. A Lipótvárosi Kaszinó disztermben február 5-én, vasárnap délután félét órakor matiné lesz, amelyen Bozema Bradsky urhölgy, prágai művész tart humoros előadást.

(—) A Magyar Gyorsírók Egyesülete új két-hónapos tanfolyama február 1-én kezdődött. Jelenkezni lehet az Erzsébet Népakadémia irodájában (VIII., Német-utca 40). Tandíj egy hónapra csak két korona.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megtámadott mandátumok. A Kuria I. választási tanácsa Sebestyén Mihály elnöklésével ma folytatta Zathureczky István üdési nemzeti munkapárti képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. A választást védő részletesen ismertette a petíciók jogi hiányait és a kérvényt ténybeli előadásainak határozatlansága folytán is, mint bizonyításra teljesen alkalmatlant visszatartottai kérte. Utána Hiller József ellenkérvényt nyújtott be, amely szerint ugy Farkasházy Zsigmond, a kisebbségben maradt párt jelöltje, mint kortese, etettek itattak és vesztegettek és 1013 érvénytelen szavazatot mutat ki, amelyeket miután fertőzöttek leszámítani kért a kapott szavazatokból. Aigner Adolf, a petícionálók képviselője, ezután az ellenkérvény tanulmányozása végett halasztást kért, aminek a Kuria helyt adott és a tárgyalás folytatását péntek délelőtt tíz órára halasztotta.

A kir. Kuria II. választási tanácsa Zachár Emil elnöklésével ma befejezte a Szluha Pál Kossuth-párti képviselő szakcsi mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. A Kuria elrendelte a bizonyítást arra vonatkozólag, hogy

1. Igaz-e, hogy Szluha Pál megválasztott képviselő a választás napján Brádi Józsefnek és társainak 40 koronát ígért szavazataiért, azoknak pedig, akik ezeket az ő táborába hozták, 90—90 koronát?

2. Igaz-e, hogy Szluha Pál a szakcsi, döbrökői és gyulai szabadgazdáknak Bachrach Rezső kortese utján 40 koronát ígért arra az esetre, ha tájajadák szavazataikat?

A Kuria elrendelte a választási védők által kért bizonyítását annak, hogy Szluha Pál ezeket a kijelentéseket nem tette. A Kuria a vizsgálat fogantatásával a pécsi táblát bízta meg

§ A váltójog nemzetközi szabályozása. Berlinből jelentik: A kereskedelem és ipar képviselői legközelebb a birodalmi kincstári hivatalban értekezletet tartanak abból a célból, hogy a világ váltójogra vonatkozólag kötéendő nemzetközi egyezményt megbeszéljék. Előreláthatólag ez év őszén Brüsszelbe nemzetközi értekezletet hívnak össze, melynek az lesz a feladata, hogy az egész világon érvényes egyöntetű váltószabályokat állapítson meg.

§ Rácz contra Zoványi. Évek óta tart már az az ellenségskedés, ami dr. Rácz Lajos, a sárospataki református akadémia igazgatója és Zoványi Jenő tanár közt szinte a végletekig fajult. Dr. Rácz tavaly egy külföldi lapban is sértő cikket írt Zoványi ellen, aki aztán sajtópört indított ellene. A törvényszék, valamint ma a tábla nyolcvan korona pénzbüntetésre ítélte az igazgatót.

§ A gyilkos főhadnagy. Szegedről jelentik: A szegedi II. honvédkerületi hadbírósg Tóth Imre hadbíró-alezredes elnökletével, Szerdahelyi Kálmán őrnagy-hadbíró előterjesztése alapján ma ítélkezett Muzsai János honvédfőhadnagy felett, aki az ősz-ellenes ittas állapotban agyonlőtte Gabriel Rózsit. A vizsgálat során a megölt leány hozzátartozói nem igyekeztek súlyosbítni a főhadnagy helyzetét, sőt valamennyien előnyére vallottak. A haditörvényszék ítéletét zárt borítékban azonnal Budapestre küldték a honvédség főtörvényszékéhez jóváhagyás végett.

§ Gyilkos üzletárs. Feuermann Árpádot, aki-nek Brüll Zsigmonddal közös nyomdavállalata volt és aki — mint megírtuk — január 30-án üzleti differenciák okozta összeszólalkozásból kifolyólag revolverrel agyonlőtte üzletársát, Brüll Zsigmondot, ma átkísérték a törvényszékhez és az ügyészség szándékos emberölés büntette miatt emelt vádat ellene. Csopely Dénes vizsgálóbíró Feuermanné kihallgatta és a kilallgatás után elrendelte ellene a vizsgálati fogságot és a vizsgálatot. A vizsgálóbíró végzése ellen Feuermann védője, dr. Baumfeld Lajos, felfolyamodást jelentett be.

§ Hamis bukás. A törvényszéken ma délben hirdették ki az ítéletet a család bukás büntetésével vádolt Herczeg Ármia kereskedő ügyében. A bíróság bebizonyítva látta, hogy Herczeg a hitellebe vásárolt áruk nagyrészt potomáron eladta s így a hitellezőknek majdnem kétszázézer korona kárt okozott. Ezért a törvényszék Herczegt egy-évi börtönbüntetésre ítélte. Dr. Pető Sándor védő az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

SPORT.

(Jég-hockey-mérkőzés a városligeti tavon. A hideg időjárás immár lehetővé tette, hogy a Budapesti Koresolyázó Egylet holnap, csütörtökön délelőtt 11 és 12 óra között megtarthassa első jég-hockey-mérkőzését a Wiener Sport Club csapattal.

(Az első nevezések. A kora tavaszi események öt jobb díjazású versenyére volt február 1-én a nevezési zárlat, ugymint az alagi gyepon dülőre kerülő Rákosi-díj gátversenyé, a Nagy alagi akadályversenyé, a Pozsonyi nagy akadályversenyé, továbbá a bécsi tavaszi meeting első napján lefutandó Przedswit-handicap és a második nap főszámát képező Háromévesek nagy handicapje. Habár a törlekések még csak márczius 1-én lesznek, amely alkalommal több pályázó kiválasztására lehet számítani, mind a mellett nagyon fel fog lendülni a fogadási piac. A nevezettek névsorát itt adjuk:

Rákosi díj. Díj 10.000 K. Tav 2800 méter. Random, Magon, El Biar, Jungfer, Lovely, Blitzaedel, Villán Bandi, Palóczkirály, Téméraire, Florence, Nightingale, Fabelhaft, Deux Armoires, Györgyike, Vezér, Floridsdorf, Dsidás, Caracalla, Saint Cast, Barna babám, Majd ha fagy, Rebus, Ezer, Eszmadta, Margit, Elk, Ambra, Florio, Duhaj, Whisky, Talanda, Titi II., Vancant, Palkó, Maggy May, Pagony, Paff, Ferroniere, Athos III., Osman, Wadelspanner.

Nagy alagi akadályverseny. Díj 23.500 korona. Tav 4300 méter. Random, Magon, El Biar, Jungfer, Lovely, Jamagata, Villán Bandi, Avar, Dezentor, Gardone, Fabelhaft, Miután, Floridsdorf, Dsidás, Caracalla, Saint Cast, Majd ha fagy, Rebus, Denise, Eszmadta, Elk, Titi II., Palkó, Pagony, Paff, Ferroniere, Athos III., Osman, Wadelspanner, Blitzaedel.

Pozsonyi nagy akadályverseny. Díj 16.500 korona. Tav 5000 méter. Random, Jupiter, Goldonkel, Gyere rózsa, Magon, El Biar, Jungfer, Jamagata, Blitzaedel, Jacques Coeur, Vengeance, Villán Bandi, Dezentor, Gardone, Florence Nightingale, Dsidás, Goal, Barna babám, Majd ha fagy, Rebus, Denise, Pengő, Ambra, Margit, Nevermore, Elk, Kuap, Pipacs, Duhaj, Palkó, Maggy May, Pierrette, Pagony, Portorico, Formidable II., Fellab, Ferroniere, Osman, Wadelspanner, Wrangler.

Przedswit-handicap. Díj 10.000 korona. Tav 1200 méter. Locarno, Nemesis, Mindig gyöngy, Fouquin, Gourmaude, Rosz pénz, Bougre, Doper, Beggar, Ingeborg, Passe, Tintoretta, Frog, Dinom-Danom, Dunmer Kerl, Isa, Kalina, Nix, Schicksel, Muni, Jurgis, Kartacz, Mony, Bursak, Mikádó, Theodora, Bonaccidenti, Álnok, Raszbervey, Unbedacht, Avisio, Arno, Magánzó, Hermitage, Gavache, Lucumon, Pántagruel, Sencchal, Bombardon, Livtsu, Mirabeau.

Háromévesek nagy handicapje. Díj 10.000 korona. Tav 1600 méter. Carriere, Union Jack, Chinchilla, Enigma, Javorinka, Akbar, Vivid, Reuyhe, Csoka, Anita, Túrelem, Beggar, Ingeborg, Komorna, Passe, Zuleika, Tengernagy, Parázs, Quartus, Seregant, Senki, Hubertus, Mariner, Fantasie, Fast, Pajtás, Marotte, Mimi, Rosalie, Lampart, Lepzsy, Lirnik, Limba, Lubowla, Cobden, Tituel, Jehuda, Fraenlein, Hochstahl, Mausl, Mitzaki, Unbedacht, Sanda, Berek, Magánzó, Carlotta, Ayr, Briton, Hermitage, Peppermint, Pozsony, Radium, Rose d'Amour, Gerdur, Gretelein, Ferdusi, Isabey, Radoteur, Carbonadel, Granica, Whisful, Falsetto, Dreadnought, Galambom, Livia, Borona, Chan, Testőr, Loredan II., Martell II., Iglauerin.

KULCSÁR SÁNDOR
Bronzáru- és csillárgyár
világító testek légesosz, acrotlyon- és villamos világításra.
Budapest, VI., Dessozfy-utca 8-11.
Olcsó gyári árak. Telefon 28-44.

KÖZGAZDASÁG.

A huszonöt éves postatakarékpénztár.

— A m. kir. postatakarékpénztár fennállásának huszonöt éves jubileuma. —

Budapest, február 1.

A modern közgazdasági, különösen kereskedelmi élet óriási pénzforgalmának gyors lebonyolítása ma már a postatakarékpénztári intézmény nélkül alig képzelhető el; viszont az utolsó negyedszázad életében alig van még egy olyan intézmény, mely olyan szerves kapcsolatba került volna a közgazdasági tevékenység minden ágával, mint éppen a postatakarékpénztár. És most, midőn negyedszázados jubileumát ünnepli az intézet, a nagy nyilvánosság szinte csodálkozva kérde, hogy mi módon fejlődhetett rövid 25 év alatt ilyen óriásira a magyar postatakarékpénztár, mely ma a legnépszerűbb állami intézményeink egyike. Mert a fejlődés egyenesen bámulatos. Amidőn ma Halász Sándor igazgató ünnepi beszédében összehasonlításokat tett az intézet első évének és a 25-iknek üzleti és forgalmi eredményeiről, még a beavatottak is szinte szédületesnek találták a fejlődést. Az első év végén a postatakarékpénztár számlatulajdonosainak száma mintegy 85 ezer volt. 1910. év után az intézet számlatulajdonosainak száma jóval túlhaladta a 800.000-et. A földelgázadó ügyesetek száma az első év végén nem volt több 500.000-nél, az 1910. év végén e szám felszökött 18 millióra. Az ügyforgalom az első év végén alig haladta túl a 8 milliót, az 1910. évben már 8000 millió, tehát ezerszer nagyobb összeforgalomra tekinthet vissza a postatakarékpénztár és különösen kiemelendő, hogy ezen 8000 millió közül 3000 millió koronányi forgalom tisztán átkönyvelések, clearing, giro útján volt rendezhető. Az intézet értékpapírállománya az első évben közel három millió, 1910. végén már 130 millió volt. Felel részére a postatakarékpénztár az első évben félmillió korona névértékű értékpapírt vásárolt. 1910-ben 5 egynegyed millió korona névértékű értékpapírt vásárlásáról számolhat be. Az intézet betétálladéka az első év végén nem volt több 2.800.000 koronánál, ma már 200 milliót meghaladó betétálladéka fölött rendelkezik a postatakarékpénztár. A bevételek az első évben 82.000 koronát, a kiadások 383.000 koronát tettek ki. A deficit tehát 201.000 korona volt. 1910-ben az intézetnek bevételei túlhaladták a 8 milliót, kiadásai az 5 milliót s ma már közel 3 millió tiszta nyereséget mutathat föl. A tartalékalap az első év végén semmi, 1894-ben már 6 millió, amelyre a tartalékalap maximuma betelvéen, a fölöslege most már az állami kincstárt illeti.

Igazak és helyén valók voltak azok az elismerések és dícséretetek, amelyek ma elhalmozták az intézményt; de a legkésebb dícséretet a postatakarékpénztárnak mégis ezek a fejlődési adatok szolgáltatják. Teljesen rászolgált az elismerésre a postatakarékpénztár vezetői is; megérdemelt volt az az ováció, amelyben Hollán Sándor államtitkár, a postatakarékpénztár első igazgatóját részesítették. Ugyazint meleg ünnepségekben részesült Halász Sándor igazgató is, a postatakarékpénztári intézménynek Európaszerte elismert tudományos művelője.

Az ügyesen rendezett s fényesen sikerült jubileumi ünnepélyről tudósításunk a következő:

A diszülés.

Az ünnepre nagyszámu és igen díszes közönség gyűlékezett össze, amelynek soraiban ott volt a magyar politikai és közgazdasági élet sok kiválósága s valamennyi ipari és kereskedelmi testület és pénzintézet képviselője. Ott voltak Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Kálmán Gusztáv és dr. Stetina József államtitkárok, dr. Hollán Sándor miniszteri tanácsos, id. Hollán Sándor nyugalmazott államtitkár, a postatakarékpénztár első igazgatója, az osztrák postatakarékpénztár képviselőjében Schuster kormányzó, Leth udvari tanácsos, kormányzó-helyettes, Katzer és dr. Klimesch igazgatók, azonkívül ott volt pénzügyi világunk minden szereppel bíró pénzügyintézményének képviselője is. A diszülést Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket. Majd Halász Sándor igazgató tartotta meg ünnepi beszédét, melyet a postatakarékpénztár fejlődésének és történelmének ismertetésével vezetett be. Beszédének ezt a részét bevezető sorainkban ismertetjük. Majd az intézet sikereinek okaira tért át. Három ilyen főkövetelést jelöl meg. Az első kétségek nélkül az intézmény állami jellege s az ezzel kapcsolatban járó állami garancia. A második fontos körülmény a postatakarékpénztár szervezésében lehetett föl. És végre a siker harmadik tényezőjét azok az üzleteltek alkotják, amelyek a postatakarékpénztár igazgatásában kezdettől fogva érvényesültek. Az intézmény vezetőségét mindenkor altruisztikus szempontok irányították. A pénzügyi haszon csak másodsorban volt mérvado, a főszerep az intézményt igénybevevő közönség érdekeinek kielégítésére helyeztetett.

A tetszéssel fogadott beszéd után Baross Géza miniszteri tanácsos, aligazgató az intézet negyedszázados múltját ismertetette. Az első betevő a király volt, amivel az egész ország előtt kiemelte az intézmény nagy gazdasági horderejét. Az elmult huszonöt év alatt több mint három millió alattvalója követte a király magasztos cselekedetét. Megalkotása óta a postatakarékpénztár takarékos üzemeltetése folytonos gyarapodást tüntet fel. Az előadó rámutat azokra az erkölcsi eredményekre is, amelyeket a postatakarékpénztár nevelő és oktató hatásával elért. Ismerteti azután az intézet fennállásának ötödik esztendőjében a csekk- és kliringforgalom bevezetését, valamint az állami csekk- és zárlatintézetek nemzetközi forgalmának életbe lépését. A postatakarékpénztár negyedszázados múltjának vázlatát az előadó megemlékezett az intézet első igazgatójának, Hollán Sándor államtitkárnak több mint huszonegy éves igazgatói működéséről; ő volt, aki a postatakarékpénztár felállításának és üzembehelyezésének nehéz és felelősségteljes munkáját végezte s amidőn 1907. augusztusában nyugalmába vonult. Életerős, virágzó és szilárd pénzügyi alapokon nyugvó intézményt adott át utódjának, hajdani első munkatársának, a postatakarékpénztár jelenlegi igazgatójának.

Hieronymi beszéde.

Még le sem csillapultak Baross Géza szavaira támadt ováció hullámai, mikor újabb tapsvihár köszöntötte a szövegre jelentkező Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, ki meleg szavakban méltatta az intézet fontos hivatását. Ez az intézet — ugymond — immár 25 év óta áll fenn és kicsiny, szerény kezdetből hatalmas intézménnyé fejlődött. Hogy mennyire felelt meg az intézet szociális feladatának, azt legjobban vázolják azok a számok, amelyekből kitűnik, hogy noha az intézet betevőinek háromnegyed része ugyazólván apró, kicsi, minimális tételekből áll, mégis az összes takarékbetétek összege megközelíti azoknak az intézeteknek betétösszegét, amelyek tekintetben vezetőnek és előlárának. Paradoxonnak látszó feladatot teljesít tehát a postatakarékpénztár, amikor filléreket gyűjt össze és hitelezője a legnagyobb pénzkeresőnek, az államnak. Én azt hiszem, hogy amikor ez az intézet azokból a szerény keretből, amelyekben az volt, amikor alig voltak betevői, mert az intézet deficittel dolgozott, most nemcsak fedezi kiadásait, de az államnak tiszta jövedelmet is szolgáltat, akkor lehetetlen meg nem emlékezni hálásan azokról, akik ezt az intézetet alapították. Legmélyebben emlékezni meg id. Hollán Sándor államtitkárról, akire rábízottak ennek az intézetnek vezetése, mint akkori osztálytanácsosra, mint fiatal emberre és ő életének legjavát, derekát ennek az intézetnek szentelte. 22 esztendőig vezette azt és hogy minő sikerrel, azt mutatják az eredmények és a nemzet háláját tolmácsolja ezen érdemekért. — Ezután a miniszterelnök és a pénzügyminiszter üdvözlését tolmácsolta az intézet és különösen annak vezetőinek (Éljenés) s a maga nevében, valamint az egész kormány nevében kívánja, hogy hasonló eredményre, mint aminővel Halász igazgató eddig is tovább feleltette az intézmények feladatait és munkakörét, hogy hasonló munkaközzel és hasonló sikerrel folytathassák ezt a tevékenységét még nagyon hosszú számos évekig. (Éljenés).

Az üdvözlések.

A miniszter beszéde után a testületek üdvözlő szövegei következtek. *Biyanovich* Sándor, az OMGE alelnöke a gazdaközönség elismerését tolmácsolta. Majd *Lánczy* Leó főrendiházi tag, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke üdvözölte az intézményt hosszabb beszéddel. A mai huszonöt éves évforduló, ugymond, fontos esemény a magyar közgazdasági életben, amely a maga jelentőségében első sorban a magyar, kereskedelmi és ipari világ figyelmét ragadta meg. Olyan berendezéseket létesített, amelyek hivatják a kisebb kereskedelmi és ipari rétegek részére azokat az előnyöket és pénzforgalmi könnyítéseket biztosítani, amelyeket a pénzintézetek berendezése eddig csupán a nagykereskedelem részére nyújtott és ilyen módon

a magyar kir. postatakarékpénztár, a bankforgalom demokratizálását hathatósan elősegítette és fejlesztette. Mindkét irányban fényesen és állandóan bevált ez az állami intézmény. Ma, 25 év után, a magyar kir. postatakarékpénztár nemcsak az ország egyik legnagyobb takarékpénztára, hanem egyúttal jelentékeny csekk- és giró-intézete is. Az összes kereskedelmi és ipari körök nevében melegen üdvözlö az intézet vezetőségét.

Utána *Horváth* Elemér, a budapesti áru- és értéktőzsde elnöke a tőzsde nevében mondott üdvözlést, míg *Fülepp* Kálmán főpolgármester meleg szívvvel adja át a törvényhatóság üdvözlését s a legjobb kívánságait fejezi ki az intézet jövőjére nézve is. Nagy tetszéssel fogadták *Schuster* udvari tanácsosnak, az osztrák postatakarékpénztár kormányzójának az osztrák intézet nevében mondott üdvözlés beszédét, mire *Halász* Sándor miniszteri tanácsos, az intézet igazgatója, köszönte meg ezután *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszternek megjelenését és elismerő szavait s hálás köszönetet mondott a többi felszólalónak is üdvözlésükért. Ezután *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter néhány bucsuszóval bezárta a diszülést. Az ülés végzetével Halász igazgató vezetésével a miniszter és a többi vendég megtekintette az intézet helyiségeit, amelyekben ma, a hónap első napján fokozottan erény munka folyt. A diszülés végzetével a postatakarékpénztár küldöttsége dr. Csury Jenő miniszteri osztálytanácsos vezetésével megkoszoruzta Baross Gábor szobrát, hogy ezzel is lerőjíja kegyeletét és háláját az intézet megteremtője iránt.

A magyar királyi postatakarékpénztár negyedszázados jubileumi ünnepén résztvevő osztrák postatakarékpénztári kiküldöttek tiszteletére a magyar királyi postatakarékpénztár igazgatósága ma este nyolcz órakor a Hungaria-szállóban szükebb körű lakomát adott. A lakomán megjelentek *Kálmán* Gusztáv és *Stetina* József kereskedelemügyi államtitkárok, dr. *Hollán* Sándor miniszteri tanácsos, *Schuster* Rezső osztályfőnök, az osztrák postatakarékpénztár kormányzója, *Leth* Károly udvari tanácsos, kormányzó-helyettes, *Katzer* Ferenc és *Klimesch* Károly igazgatók, a magyar postatakarékpénztár részéről *Halász* Sándor miniszteri tanácsos, igazgató, *Baross* Géza miniszteri tanácsos, aligazgató és az intézet több főtisztviselője. A lakoma résztvevői barátságos feleköszöntőket váltottak, amelyekben a két ország postatakarékpénztárai között fennálló meleg barátság viszonyt és ennek a viszonynak változatlan szilárdságát ünnepeleltek. Az osztrák kiküldöttek holnap utaznak vissza Bécsbe.

A Kereskedelmi Bank közgyűlése. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank február 18-án tartja 69-ik rendes évi közgyűlését. A közgyűlés napirendjén — mint az lapunk más helyén látható — nem szerepel az alapítkeemelés, mint azt sokan várták. Ellenben van egy lényeges pont a napirenden, az t. i. hogy a közgyűlés a *kamatozó járadékjegyek kibocsátását is el fogja határozni*. A bank nagy érdeklődéssel várta kiváló mérlege a következő napok egyikén tétetik közzé.

A Terézvárosi Takarékpénztár közgyűlése. A Budapesti Terézvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság február elsőjén tartotta harmadik rendes közgyűlését gróf *Lónyay* Gábor elnöklésével. A közgyűlés nagy meglepéssel vette tudomásul az igazgatóság jelentését, mely szerint az intézet lefolyt évi 169.083.47 korona tiszta nyereséggel zárt és a fölmentvényeket minden irányban megadta. A tiszta nyereség hovatartozásait illetőleg a közgyűlés elhatározta, hogy abból 65.000 koronát a rendes tartalékalaphoz esatoltassék, 72.000 koronát 6 százalékos osztalék fejében kifizetessék, míg az alapszabályszerű levonások után még fennmaradó 7152.65 koronát új számlára vitessék át. Dr. Herz részvényes indítványára a közgyűlés az elért szép eredményért az igazgatóságnak, első sorban pedig gróf *Lónyay* Gábor elnöknek és *László* Fülöp vezérigazgatónak, valamint a tisztikarnak köszönetet szavazott. Végül a választásokat ejtették meg. Megválasztották az igazgatóságba az eddigi tagokon kívül herceg *Windischgraetz* Lajost, továbbá választották három tagot a felügyelő-bizottságba. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen gróf *Lónyay* Gábort elnöké, nemesmiliticsi *Mándics* Edét és *Windischgraetz* Lajos herceget pedig társelnökké választották meg.

Az Országos Iparbank tőkeemlése. Mai számunkban már megirtuk, hogy az *Országos Iparbank R.-T.* február 14-én tartandó rendkívüli közgyűlésén felemeli alapitőkéjét. Hírük annyiban kíván módosítást, hogy a jelenlegi 2 millió koronát kitevő alapitőkéjét három millió koronával öt millió koronára emelje fel. Az újonnan kibocsátandó részvények pedig teljesen jegyezve vannak. A bank

elnöke — amint már jeleztük — *gróf Schönborn-Buchheim* lesz, míg az igazgatóságba előzetes megállapodások alapján beválasztják *gróf Károlyi Imrét* is.

Kefegyárosok tömörülése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége kebelében az ország kefe- és ecsetgyárosainak érdeklődése mellett, tegnap alakult meg a magyarországi kefe- és ecsetgyárosok szakosztálya. Dr. *Hegedüs Loránt* orsz. képviselő a Szövetség ügyvezető igazgatója üdvözölte a megjelenteket. A jelen voltak megvitatották a kefe- és ecsetipar aktuális kérdéseit, főleg a fabeszerzés, tarifa és munkásbiztosító ügyekben követendő egyöntetű eljárását.

Szervezeti reformok a magyar postaigazgatásban. A „Közlekedés” holnapi számában dr. *Hennyey Vilmos* posta- és távirtda főigazgató cikket írt a küszöbön lévő postai reformokról. A vidéki postamesteri kezelésben lévő hivatalok ellenőrzésére postafelügyelőségeket szerveznek. Arról van szó, hogy az 5700 nem kincstári hivatal közvetlenebb ellenőrzése megfelelő csoportosításban az arra alkalmas kincstári hivatalokra bízassék. Ezek a kincstári hivatalok, mint ellenőrző hivatalok állandóan szemmel tartanak a körjükk csoportosított szerződéses postamestereket, akik jelenleg, sok helyütt távol az ellenőrzéstől, egyáltalában nem elégitik ki a közönség jogos igényeit. Ezt a reformot, ha csakugyan komolyan vérehahtják, örömmel kell fogadnia mindenkinek, aki ismeri a vidéki postaviszonyokat. Kívánatos, hogy a kerületi postahatóság úgy, mint a postajáratokra nézve, a táviró és telefon összeköttetéseket illetőleg is hatáskörrel bírjon, ez ügyekben a közigazgatásági hatóságokkal tárgyaljon, a bejárásokat vezesse és ez ügyekről kerületében teljes áttekintéssel bírjon. Ezt elérhetjük, ha a kerületi műszaki felügyelőségeket, amelyek most a telegráf és telefon-építkezésekre szervezett műszaki főfelügyelőség alatt, a postaigazgatóságtól függetlenül járnak el, úgy szervezzük, hogy hasonló helyzetben legyenek a vidéki postaigazgatóságoknál, mint amilyenben van a postavezérgazgatóság a kereskedelmi minisztérium kebelében. Azaz, mindenik műszaki felügyelőség az építkezésekre vonatkozó közigazgatási jellegű ügyekben legyen alárendelve a kerületi postaigazgatóságnak, mint hatóságnak, az építkezések végrehajtásánál ellenben legyen önálló hatásköre a műszaki főfelügyelőség központi vezetése mellett, úgy, hogy az a cél, amely a telegráf és telefon-építések országos egységes szervezésével szem előtt lebegett, ne kockáztassék.

Gyáralapítási hírek. Egy eszterházi gyáros Nagyváradon 200—300 szövőszékre berendezett szövőgyárat akar létesíteni, amelyhez a várostól kedvezményeket kért. A város elhatározta, hogy ingyen telek adományozásával járul hozzá a gyár létesítéséhez. — Nagyváradon vasuti, főleg mezői és ipari vasuti kocsik előállítására kisebb gyártelepet alapított egy konzorcium. A konzorcium, amely a Tátray-féle vasöntődet vette át, ipartelep fejlesztése céljából ingyen telket kért a várostól. — Kelenföldön vegyi gyár létesül, amely a szappan-, textil és borkészítés vegyszeri segédanyagainak előállításával fog foglalkozni. — Szolnokon, a nemrégiben leégett Hungária-malom helyén egy alakulóban lévő részvénytársaság gőzfürész-, épület-asztalos-, ács- és fapapír-lemezt készítő iparvállalatot létesít. — A Hermaneci papírgyár részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy a gyár üzemét 400.000 korona befektetéssel kibővíti. Az összeg elsősorban az eddig szűk keretek közt mozgó rotációs papír-osztály kibővítésére szolgál.

Uj osztrák koronajáradék kibocsátása. Valahányszor osztrák állampapírosok kibocsátásáról és elhelyezéséről esik szó, első sorban az osztrák postatakarékpénztárt említik, mely már sok esetben csinált piacot Ausztria járadékpapírjainak. A most kibocsátásra kerülő 118.5 millió összegű koronajáradék kihelyezésére az osztrák postatakarékpénztár konzorciumot létesít, melyben néhány előkelőbb fővárosi magyar bank is részesedik. A konzorcium 92 százalékos árfolyamon veszi a járadékot, jöllehet a legutóbbi kibocsátás alkalmával 93.25-ös árfolyamon vette át ugyancsak a

postatakarékpénztár által összehozott konzorcium. Bizonyára a pénzügyi piac kissé merev állása volt hatással az új államadósság kibocsátási árfolyamára. Az osztrák koronajáradék ma 94.25-ön áll, tehát aránytalanul magasabb az árfolyama a magyar koronajáradékénál. Az új és régi járadék árfolyama közötti különbség tehát inkább átmeneti jellegű s valószínűleg hamarosan utóléri az új kibocsátás a régi járadék árfolyamát.

Az „Adria” választott bírósága. Az „Adria” magyar királyi tengerhajózási részvénytársasággal fennálló és az 1901. évi VII. törvényekbe iktatott szerződés 34. szakasza értelmében az említett részvénytársaság viteldijai iránt felmerülő vitás kérdések eldöntésére illetékes választott bizottság elnökévé a m. kir. miniszterelnök a magyar minisztertanács 1911. évi január 7-én hozott határozata alapján az 1911. év tartamára dr. *Verséghy Nagy Ferenc* országgyűlési képviselőt nevezte ki. Ezen bizottság tagjaivá ugyancsak az 1911. év tartamára a kereskedelemügyi m. kir. miniszter Szájbély Kálmán magyar királyi államvasuti igazgatót, udvari tanácsost és Mátray Elemér magyar királyi államvasuti főfelügyelőt nevezte ki, az „Adria” magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság pedig Kilenyi Hugó és Boglári Simon Jakab igazgatósági tagjait küldte ki.

A szentlőrinczi téglagyár üzletéve. Ma tette közzé mult évi tevékenységéről szóló zárszámadatait a Budapest-szentlőrinczi téglagyár részvénytársaság. A társaság 1909-ben emelte fel 40.000 koronás alaptőkéjét 640.000 koronára, s e tőke mellett 160.228 korona nyereséget tüntet fel méglegében. Osztalékol 30 koronát fognak fizetni a mult évi 20 koronával szemben. Igaz azonban, hogy ez a 20 koronás osztalék a 40.000 korona alaptőkének 100 százalékos kamatozásának felelt meg. Érdekes a megenlítésre, hogy a társaságnak 44.950 korona a tartalékalapja, míg értékesítési tartalékalapja 536.217 korona.

Villamosok forgalma. A Budapesti Közuti Vaspálya Társaságnak folyó évi január hónap 1.163.823 korona bevétele volt, a mult év január havában 1.034.242 korona. — A Budapesti Villamos Városi Vasút Részvénytársaság vonalain ez év január havában összesen 658.750 korona bevételt érték el. A mult év ugyanezen hónapjában a bevétel 575.082 koronát tett ki. — A *Ferencz József Földalatti Villamos Vasuton* ez év január havában 368.341 szállított személy után 64.064 koronát vettek be.

Uj nemzetiségi bank Temesváron. A román pénzügyek erősödése eleven példát szolgáltat a többi nemzetiségeknek is pénzügyek alapítására. A Délvidék legnagyobb városában, Temesvárott van most félmillió korona alaptőkével *Szerb Takarékpénztár R.-T. cég* alatt új nemzetiségi pénzügyet alakulóban s az alakuló közgyűlést február 16-ára hívták egybe. A banknak 600.000 korona lesz az alaptőkéje.

A német cukorkivitel rohamos csökkenése. A fejlett iparu Németország cukorkivitele évek óta jelentékeny összeget képviselt kereskedelmi mérlegében. Az utolsó két esztendőben azonban 10 millió korona értékű cukorral kevesebbet exportáltak. Ennek okát abban igyekeznek megmagyarázni, hogy a cukorfogyasztás szinte hihetetlen mértékben emelkedik s a rohamos emelkedéssel nem tart lépést a gyártás fejlődése.

Gyáriparosok lapja. „Magyar Gyáripar” címmel *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter „Az igazi iparfejlesztés”-ről írt cikkével az éle ma egy új lap indult meg. A lap a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének hivatalos lapja és a szétküldött kommuniké szerint célja, hogy állandóan tájékoztassa a GyOSZ. tagjait, a szövetség működéséről, valamint a gyáripart érdeklő eseményekről. *Hieronymi* kereskedelmi miniszter jelzett cikkén kívül a *Dreadnoughtok és az ipar* című cikkben a lap részletezi, hogy egy *Dreadnought* építésére minő iparcikkek szükségesek. *Hegedüs Loránt* „Az újév programja”, ifjabb *Chorin Ferencz* „Feladatainkról”, *Scheiber Endrétől* „A kartelek ellen való hajszáról”, *Kaszab Aladártól*

„A teherautomobilok gyártásának állami támogatása” címmel közöl cikket az új lap, amely a cikkekben kívül számos, a gyáriparosokat érdeklő közleményt tartalmaz. A lap kéthetenként jelenik meg.

A esődönkivüli kényszerregyezség tárgyában egybehívott ankétet az OMKE. február 3-án, pénteken, délután négy órakor folytatja.

Uj amerikai papir a berlini piacon. Az egész világ számottevő papirosai előfordulnak a berlini tőzsdéforgalomban s így nem lehet valami különösebb fontosságot tulajdonítani annak a hiradásnak, mely amerikai papirosnak a berlini tőzsdére való bevezetését újságolja. A *Chicago-Mélwanke Vasut R.-T.* részvényei kerülnek most a berlini árfolyamlapra, melynek alaptőkéje 120 millió dollár.

Az Erzsébetvárosi Takarékpénztár közgyűlése. A Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság ma tartotta tizenhetedik rendes közgyűlést dr. *Morzsányi Károly* elnöklésével; a jegyzőkönyvet dr. *Gyöngyösi József* intézeti ügyész vezette. Az igazgatóság elhatározta, hogy az 1910. évben elért 502.756.26 korona tiszta nyereségéből az alapszabályszerű levonások és a tartalékok bő javadalmazása után 320.000 korona fordítassék 32 koronás osztalék kifizetésére és a fennmaradt 43.458.68 korona új számlára irassék át. Az osztalék folyó hó 3-ától kezdve kerül kifizetésre. A felmentvény megadása után a közgyűlés az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak és tisztikarnak köszönetet szavazott. Továbbá elhatározta a közgyűlés a takarékpénztár alaptőkéjének 5.000.000 koronáról 7.000.000 koronára való felemelését 4000 darab 500 korona névértékű részvény kibocsátása által. Az új részvények 530 koronás árfolyamon ajánlatnak fel a részvényeseknek olyképen, hogy minden 5 régi részvény után két új részvény vehető át. Az elővételi jog folyó hó 3-ától 10-ig gyakorolható; a részvényesek által esetleg át nem vett darabok elhelyezése biztosítva van. Végül a közgyűlés *Meitner Bernát* igazgatósági tagot újra megválasztotta és *Szende Miksa* vezérgazgatót és *Vas Zsigmond* igazgatót beválasztotta az igazgatóságba. A közgyűlés után az igazgatóság elnökül dr. *Morzsányi Károlyt*, alelnökül báró *Tornyai-Schosberger Rezsőt* és dentai *Gomperz Miksát* választotta meg.

A Schwarzer-sanatórium részvények a tőzsdén. Megirtuk, hogy a tőzsdetanács elrendelte a Schwarzer-féle sanatórium részvénytársaság részvényeinek tőzsdéi jegyzését és lajstromozását. A részvényeket ma vezették be a tőzsdére, s bár igen élénk érdeklődés nyilvánult meg a részvények iránt, miután azonban kínálat egyáltalában nem volt, a részvények árfolyama 220 koronán záródott. Ismeretes ugyanis, hogy a részvények mind fix és elsőrendű kezekben vannak, akik a nagyövéjü intézet részvényeit nem hajlandók eladni.

Kereskedelmi testületek egyesülése. A Gyári és Kereskedelmi Képviselők Országos Testülete, valamint a Magyar Áruügynökök Központi Egyesületének választmányai ma tartott ülésében egyhangulag elhatározták, hogy a két egyesület közgyűlésének előterjesztést tesznek az egyesületek fuziójára vonatkozólag. Evégből a két egyesület e hó 19-én délelőtt fél tizenegy órakor közgyűlést tart a gyári és kereskedelmi képviselők testületének helyiségeiben (Mária Valéria-utca 10. sz.), amelynek tárgya mindkét helyen a mult évről szóló jelentés előterjesztése, a felmentvény megadása és a fuziók kimondása lesz. Ezt követőleg, délelőtt fél tizenkét órakor pedig megtartják a fuzionális közgyűlést, amelyen megejtik a választásokat és megállapítják a költségelirányzatot.

A Diana Részvénytársaság áruháza. A Diana részvénytársaság, mely a minap alakult meg 300 ezer korona alaptőkével, megvásárolta a Váczi-utca 19. és 21. szám alatti 370 négyszögölnyi telket, négyszögölenként 3000 koronával. A telken lévő régi házat a részvénytársaság lebontatja és helyükre moderu nagy áruházat épít. A Diana alapításában és az építkezésében a *Budapesti Bank R.-T.* is részt vesz. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a lebontásra kerülő házakban laktak hosszabb ideig *Kisfaludy Károly* és *Vörösmarty Mihály*.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi átdás gyomorhajosoknak és székezőrűlőben szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis Árvay 40 szilárd
magyar éven 60 szilárd

Petroleum-háború. A petroleumfinomító gyárak képviselői tegnap az Osztrák Hitelintézet helyiségében ismételtén összegyűltek, hogy végrehalára egységes álláspont alakuljon ki az összes gyárak termelvényeinek értékesítésében. Mintegy 38 magyar és osztrák gyáros jelent meg, kiknek tanácskozását bizalmasabb megbeszélés előzte meg, melyben kész megállapodást akartak a gyárosok elé terjeszteni. De a megegyezés minden vonalon már itt sem járt teljes sikerrel s így természetes, hogy a nagygyűlés sem tudott egységes megállapodásra jutni. Végül úgy döntöttek, hogy a végleges állásfoglalást a február 4-én tartandó gyűlésre elhalasztják.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védőnyilatkozat a következő fizetéseketelenségeket közli: Hanyek és Fodor, szabócézár, Nagykikinda. — Fussmann Sándor, borkereskedő, Zsolna. — Bródy Jakab, kereskedő, Pásztó.

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyerevénykötvényeinek tizenötödik nyerevényhúzása, 300.000 K-ás főnyerevényvel — a f. év február 5-re eső vasárnap folytán — a f. év február 6-án, délután 4 órakor fog az egyesület központi épületében (IV., Egyetem-u. 2.) az igazgatóság üléstermében kir. közjegyző közbenjöttével megtartatni. — A török sorsjegyek mai húzásán, amely Konstantinápolyban folyt le, a 200.000 franknyi főnyerevényt az 1.876.558. számú sorsjegy 4000 frankot nyertek az 1.460.448. és az 1.572.047. számú sorsjegyek. — Az olasz vöröskereszt-sorsjegyek mai húzásán 15.000 lírát nyert a 8370. sor 71. szám, 2000 lírát nyert a 3373-9, 1000 lírát nyert az 5369-32 számú sorsjegy. — A száz-mecsinzenzi sorsjegyek mai húzásán 5000 délnémet forintot nyert az 1541-34, 2000 forintot nyert a 6225-46 számú sorsjegy. — Az 1860-as sorsjegyek sorozathúzásán a következő sorozatokat húzták ki: 71 171 414 497 709 78 899 915 26 52 1061 1105 1108 1208 244 336 341 369 399 1419 482 553 675 694 743 1749 777 812 813 846 1910 2059 60 164 82 225 330 70 2411 82 2564 86 635 57 72 701 60 82 2832 2983 3043 196 3322 98 36 33 55 3832 3900 13 4031 35 54 93 4157 4336 89 4402 4503 92 4605 06 62 4761 4943 52 58 5016 46 64 5142 57 73 5231 5328 5424 5566 5666 5718 5811 60 95 5926 40 6007 40 47 6136 6253 6369 94 6473 6526 6710 32 6801 23 42 6905 64 6973 91 7005 33 59 7107 51 7472 94 97 7520 77 87 7661 66 7721 42 59 7822 26 82 86 7946 8015 34 54 58 8108 25 46 8234 67 8371 8518 25 8739 53 8882 9005 23 9116 224 302 22 29 9422 64 9504 18 54 91 9601 11 70 9780 9841 43 68 83 95 9903 19 28 31 80 89 10121 285 301 354 464 565 589 590 704 711 743 795 11058 96 198 234 274 437 455 559 564 638 824 854 878 911 937 945 954 959 989 12634 81 97 12310 312 323 358 406 425 474 514 743 641 705 717 884 956 959 970 13153 160 179 400 461 553 555 583 699 851 906 14061 144 188 325 345 391 413 458 722 725 728 736 771 871 873 874 882 899 916 994 15002 156 188 213 219 296 301 328 398 369 499 325 540 602 714 723 780 827 872 900 969 915 16061 83 188 198 302 361 466 483 603 614 625 796 850 865 889 17013 33 53 123 125 224 345 376 389 392 453 594 617 685 781 801 874 913 18127 177 191 281 429 493 515 540 645 730 814 864 19336 194 254 316 365 387 392 19136 194 254 316 365 387 392 426 456 491 508 522 730 734 794 383 996.

A nyerevényhúzás 1911. május 1-én lesz.

Egybehívott közgyűlések.

- (A zárjelben levő kelet azt jelenti, hogy a részvények deponálására ez az utolsó nap.)
- Február 2. Pesti Hazai Első Tk. (r. k.) d. e. 10 óra, Központi Kereskedelmi és Iparbank Rt. Rendkiv. K. Alapítókezelés. D. e. 11 óra.
- Marosvölgyi fatermelő r. t. (r. k.) d. e. 11 óra (jan. 30.)
- Osztrák Magyar Bank (r. k.)
- Február 4. Egyesült Fővárosi Tkp. (r. k.) d. u. 4 óra (február 1.)
- Belvárosi takarékpénztár r. t. (r. k.) tőkeemelés d. u. 4 óra.
- Budapesti takarékpénztár és orsz. jelzálogkölcsön rt. (rendk. kgy.) tőkeemelés d. e. 11 óra.
- Budapesti I. és II. ker. tkarékpénztár r. t. (r. k.) d. u. 6 óra (jan. 1.)
- Budapesti Kereskedők Bankja r. t. (r. k.) d. u. 5 óra (jan. 1.)
- Február 6. Magyar kender- és lenipar r. t. (r. k.) d. e. 11 óra (jan. 29.)
- Február 7. Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r. t. (rendk. kgy.) tőkeemelés.
- Budapest-Lipótvárosi tkp. (r. k.) d. u. 4 óra.
- Február 11. Budapesti Bank Rt. (r. k.)
- Pesti Hengermalom r. t. (r. k.) d. e. 11 óra.
- Február 14. Országos Iparbank r. t. (rendk. kgy.) d. e. 10 óra tőkeemelés.
- Február 18. Hazai Bank Rt. (r. k.) d. e. 12 óra (febr. 8.)
- Február 20. Salgótarjáni kőszénbánya r. t. (r. k.) (február 11.)

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, február 1.

A Készárúpiacra kezdetben barátságosan volt az irányzat, később azonban határozott javulás állott be. Kielégítő kínálat mellett a malmok elég jó vételkedvet mutattak és mivel az eladók se voltak rártartósak, megfelelő forgalom fejlődött ki. Elkelt mintegy 22000 q buza változatlan áron. A legdrágább eladási ár 11.87 és fél K volt 78 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.12 és fél K volt 75 kilós boszniai buzáért. Egyéb gabonaneműek árai nem változtak, forgalomba pedig csak 100 q rozs került 8.85 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán erős realizálási hajlandóság mutatkozott, ami sürgős kínálatot és ezzel együtt az árfolyamok esekkenését idézte elő. Zárlat felé a kedvező készárúüzletre ismét barátságosabb volt a hangulat. Az áprilisi buza 11.42 koronán indult, 11.50 koronáig esekkent, aztán 11.40-ig javult és zárlathoz 11.38 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 4 fillérrel, az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi rozs 3 fillérrel, az áprilisi zab 4 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel gyöngült.

A készárúüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	22.70-23.05	79	23.25-23.70
"	76	22.70-23.05	80	23.36-23.70
"	77	22.95-23.35	81	—
"	78	23.15-23.45	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.10-23.40
"	76	22.55-22.85	80	23.15-23.50
"	77	22.80-23.15	81	—
"	78	22.95-23.25	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.15-23.50
"	76	22.65-22.85	80	23.20-23.60
"	77	22.80-23.25	81	—
"	78	23.00-23.35	82	—
Bánási	75	—	79	23.10-23.45
"	76	22.55-22.85	80	—
"	77	22.75-23.10	81	—
"	78	23.00-23.25	82	—
Tiszai	75	—	79	—
"	76	22.65-23.00	80	—
"	77	22.90-23.25	81	—
"	78	23.15-23.45	82	—
Rozs				
l-rendű uj	—	—	—	15.90-16.00
középméretű uj	—	—	—	15.75-15.85
Arpa takarmány	—	—	—	16.90-16.60
l-rendű	—	—	—	15.70-16.00
zab	—	—	—	17.50-17.00
l-rendű	—	—	—	17.10-17.40
Tengeri keltöldi ó	—	—	—	—
" " uj	—	—	—	11.25-11.70

Köttetett:
 Buza, Tiszavidéki: 150 q 79 k 23.75 K, 100 q 79.5 k 23.75 K, 200 q 79 k 23.75 K, 100 q 79 k 23.35 K, 200 q 78.5 k 23.10 K búkkönyös, 400 q 78 k 23.60 K, 100 q 78 k 23.55 K, 100 q 78 k 23.30 K, 1000 q 77 k 23.60 K, 100 q 76.5 k 22.95 K úszkös, 200 q 76 k 22.96 K keverékes.
 Pestvidéki: 200 q 78 k 23.30 K sárga, 300 q 77.5 k 23.60 K hibás, 500 q 75 k 22.60 K.
 Boszniai: 3200 q 75.5 k 22.25 K.
 Raktárból: 1000 q 78.5 k 23.40 K.
 Tisza: 10.000 q 78 k 23.75 K.
 Rozs: 100 q 15.70 K kpf pp.
 Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacra köttetett:

Dételölt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza áprilisra	11.40-14-38-40-37-38
Buza májusra	11.25-22-27-24
Buza októberre	10.94-95-96-91-89
Rozs áprilisra	8.13-12-14-12
Tengeri májusra	5.77-76-79-71-76
Zab áprilisra	8.68-61-65-61

8 óra 30 percetor zárulna:

Buza áprilisra	11.38-11.39
Buza májusra	11.24-11.25
Buza októberre	10.88-10.89
Rozs áprilisra	8.12-8.13
Tengeri májusra 1911-re	5.75-5.76
Zab áprilisra	8.64-8.65

Budapesti gabonaforgalom.
 1911. január 30-tól 1911. január 31-ig.

	Erkezett		Elszállított	
	méter mássa		méter mássa	
Buza	7937	1.0		
Rozs	13-8	—		
Arpa	2113	273		
Zab	3-5	100		
Tengeri	1040	21		
Liszt	210	1 785		
Korpa	—	445		

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetekei gabonáraktárak gabona és orlemény forgalmáról és készleteiről 1910. január 21-től január 28-ig.

A forgalom és készletek részletezése	mennyisége métermázsokban					
	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri	Liszt
I. Készlet és forgalom.						
Készlet 1911. Jan. 21-én.	441.23	212.87	125.96	271.500	84.691	68.890
1911. Jan. 28-án.	277.27	6.419	6.585	16.424	21.422	6.002
1911. Jan. 28-án.	475.18	120.78	131.83	186.54	21.485	30.66
Készlet 1911. Jan. 28-án.	421.732	206.538	119.287	267.371	84.698	718.2

II. Az 1911. január hó 28-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Baja	102	6.409	—	41.482	279	—	—
Bács	33.061	25.7	537	13.192	2571	3569	—
Békéscsaba	66	5070	592	760	22	—	—
Békéscsaba	15.31	79	803	809	1687	1048	—
Brassó	2780	23.9	656	16368	2.64	—	—
Budapest	62357	2278	13711	100748	1785	16325	9308
Csáktornya	14.287	3948	1051	4418	2947	19	—
Czegled	303.2	20581	1137	18.4	—	—	—
Debreczen	10860	40392	6494	10596	—	1852	650
Déaványa	8086	5319	823	78	1	—	—
Ermihályfalva	855	10529	81	1106	487	—	—
Fiume	174.8	6.7	8600	17963	16629	36356	—
Győr	100	3449	7875	3646	966	816	—
Kába	18717	803	96	282	216	—	—
Karczag	9591	94	—	—	—	—	170
Kassa	3923	479	6548	2517	210	1193	533
Kisvárd	15521	464	—	—	—	—	—
Kisvárd	6513	8643	—	—	—	—	51
Kolozsvár	18638	2025	784	2710	230	322	—
Marosvásárhely	807	928	3426	6248	94	14	—
Marosvásárhely	—	—	—	—	—	—	—
Mátészalka	557	5637	—	—	—	—	—
Mezőkaszony	2993	—	3	3001	192	—	200
Mezőtúr	14449	1520	—	—	—	—	—
Miskolc	1491	256	9427	5254	543	1680	920
Nagybecskerek	13378	518	32	8198	4934	—	—
Nagykanizsa	9108	3528	—	—	—	—	—
Nagykároly	65.8	15131	918	3952	—	—	—
Nagyszalonta	23623	5149	121	6929	464	—	5788
Nagyzeben	4941	1761	2.9	7240	81	—	—
Nagy-Varad	6153	—	—	—	—	—	2572
Nyiregyháza	2891	—	—	—	—	—	—
Nyitra	626	178	7637	311	34	—	—
Páncsova	147	150	—	—	8721	890	—
Pozsony	101	—	—	—	—	—	—
Szarvas	2357	32	759	365	90	9	—
Szatmárnémeti	8422	16389	148	11434	—	—	—
Szeged	7453	—	254	705	205	510	—
Szombathely	87.5	768	4555	90	107	—	—
Szombathely	1774	374	13774	1396	—	2343	98
Temesvár	10820	—	—	—	—	—	3150
Verscez	19611	256	564	699	354	700	2400
Eszék	—	—	—	—	—	—	—
Székes	1296	102	929	3170	6410	908	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—	—	—
B) Szövetkezesi gabonáraktárak.	13124	822	90	8769	860	254	24

KASZNÁR NÁNDOR
 a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

„Grand Hotel National“-t
 Wien, II., Taborstrasse 18.

Újjonnan átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újjonnan berendezte, 300 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű tenkert, zené- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon interurban. Villanyos összeköttetés az összes pálványvárossal.

Ertéktőzsde.
 A mai tőzsde iránya egyenlőtlen volt. A nemzetközi piac forgalma pangott, az árnívó nem változott. A helyi piacon a Közuti vasuti részvényt, amelynek az elővételi joga ma elsősorban került körülbelül 22-23 koronás forgalomba, néhány koronával olcsóbban kínáltak, ellenben a Rimamurányi részvényt itteni és bécsi megbízásból 3-4 koronával drágábban vásárolták. A készárúpiac igen élénk és szilárd volt. A Ganz-féle részvény 50 koronával, a Kereskedelmi bankrészvény 20-25 koronával drágult, többi nagyjából tartott áron kelt el. A zárlat kedvező volt. A déli tőzsdén, Ber-

VIZALLAS.

febr. 1. jan. 31.

febr. 1. jan. 31.

Table with columns for location (e.g., Schárding, Passau, Linz) and numerical data for two dates.

Infre szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumi rendes tanár... A vallás, és közoktatásügyi miniszter...

Áthelyezés. A vallás, és közoktatásügyi miniszter Neuner József aradi állami főreáliskolai rendes tanár... A földművelésügyi minisztérium gazdasági hivatalához...

Pályázatok. A földművelésügyi minisztérium gazdasági hivatalához iradatszítási állásra február hó 15-éig; a székelyudvarhelyi törvényes elnöke...

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintéses

Hazánkban tegnap tulnyomóan derült és igen hideg idő uralkodott. Ma reggelre borosabbra változott az idő...

Prognózis a következő 24 órára

Változókéony idő várható élénk szelekkel, helyenként — főleg az ország keleti felében — csapadékkal...

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 1. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Konrad Márk nagyváradi és dr. Csonoplati Mann Jakab szegedi bábaképzőintézet igazgató tanárokat...

a zombori pénzügyigazgatóság a palánkai adóhivatalnál üresedésben levő hivatalosai állásra Gallovits Antal hódoltsági adóhivatali szolgát helyezte át...

Advertisement for 'Novicum' medicine, featuring an image of the product and text: 'Gyomorfájdalmakat enyhít!', 'Rögtöni hatás mutatkozik...', 'KÁRPÁTI JÓZSEF'.

EGYETERTÉS politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJOS MÁTYÁS.

Budapesti értéktőzsde. 1911. február hó 1-én.

Large table of stock market data with columns for 'Mai záró árfolyam' and sub-columns for 'PéNZ' and 'ÁRU'. Categories include 'Államadósság és más kölcsönök', 'Bankok részvényei', 'Különbé vállalatok részvényei', 'Sorsjegyek', 'Takarékpénztárak részvényei', 'Bányák és téglagyárak részvényei', 'Közlekedési vállalatok részvényei', 'Vasművek és gépgyárak részvényei', 'Gőzmalmok részvényei', 'Biztosító társaságok részvényei', 'Pénznekem és váltók árfolyama', 'Könyvnyomdak részvényei'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hiába.

Nagyom utánmad vad remegéssel,
A vak éjbe sikoltom neved,
Te égő ajkkal sóhajtasz értem
Es nem jöhetsz — és nem jöhettek...

Lobogó láng égeti véred,
Hajszolva kerget a vágy felem,
De engem nem szabad elérned,
Holt vagy nekem — és holt vagyok én.

Molnár Miczi.

(Az izlám nő.) Általánosán az volt a nézet, hogy az új-törökök forradalma maga után fogja venni az izlám reformációját. A kelet ismerői, különösen az, akik az izlám sajátosságaival tisztában voltak, mosolyogtak ezen a föltevésen, mert hiszen nagyon jól tudták, hogy Mohamed hívei nem nagyon fürgék akkor, amikor reformokról van szó, különösen, ha ezek a reformok az asszonyok szociális helyzetének javítását czélozzák. Aki Konstantinápolyt ismeri, az még nem ismeri Törökországot és nagyon könnyen csalódásban ringatja magát, ha a Grand rue de Perán végig lát tipegni egy modern török nőt kaczerán, fátyol nélkül, legújabb párisi divat szerint öltözve. Ez a civilizációnak tett kis koncesszió is már többször adott utcai botránnyokra okot, mert az ő-törökök ebben a vallás megsértését látják. „Izlám asszonyai” czimmel a minap egy füzet jelent meg Lipa bég tollából, amelyben a szerző azt állítja, hogy a török nőt nem lehet modernizálni, sem egyenjogositani belátható időn belül. Az izlám nő már születése napján magára vonja apja haragját, ki szinte megbántva érzi magát, hogy nem fiúnak lett az apja. Hatéves koráig a mohamedán leány valamelyik szudáni rabszolgánál gondjaira van bízva. Ettől a legtöbb esetben hihetetlen módrosságot sajátít el, úgy hogy később, amikor nevelőintézetbe kerül, valószínűleg kintzja lesz nevelőnőjének. Makacs természetén nem fog az iskolai nevelés; és ha mégis befolyással van rá, visszakerülve az anyai házhoz, gyorsan lekopik róla minden csiszolás. Ennek első sorban az az oka, hogy a hárem asszonyai még a gyermekévek előtt is a legrágárabb módokban beszélnek. A nevelőintézetekben különben sem tanul egyebet a mohamedán leány, mint

zongorizni és kézimunkát. A rövid néhány iskolai év után aztán jön a házasság. Tizenöt éves korában már szülei szerződést kötnek a vőlegény szüleiével, anélkül, hogy a leendő házasság csak egyszer is látták volna egymást az életben. A lakodalmat nagy pompával ülik meg és csak ekkor ismeri meg a vőlegényt a menyasszony. Ha az asszony előkelő szülők gyermeke, akkor nagy szociálményeket kap, ami tulajdonképpen föléletes fényezés, mert egyebet sem tesznek, mint együttesen lopják a napot. Érdekes különben, hogy a török nő mennyire szereti utánozni az európai. Kezdetben Párisból hozatja butorait és a legfényűzőbb módon rendezi be szobáit. Ennek azonban nem sokáig veszi hasznát, mert teste a sok téletlenségtől merev lesz és így alkalmasabb neki az alacsonyabb arab szofa. A családi életéről a háremben nem lehet szó, mert az asszonyok a család nőtagjaival töltik el idejüket és még az étkezés is teljesen elkülönítve történik a férfiaktól. Az elválás az izlám nőnél valószínűség jótétemény, mert ha férje elüzi, többé nem mehet férjhez. Ha gazdag családból származik, a férj rendszerint megszarolja a váls ellenszolgálatá fejében s az asszony szívesen fizet, csak hogy megszabaduljon a nyomasztól. Ezek a szokások annyira összenőtték már az izlámot, hogy minden igazhívő mozlim szentségtörésnek tartja megbolygatásukat. Ezért még nagyon sok idő kell, amíg Törökországban csak szó is lehet a nők modernizálásáról.

(Az új Tokió.) Az utóbbi időben olyan alaposan megváltozott Tokió, a japán főváros, hogy azok az európaiak, akik régen látták, most aligha ismernék rá erre az óriási, modern városra. A kezdetleges közlekedési eszközök teljesen újszerűkké váltak és az egykori festőies házak helyén európai izlással tervezett elegáns épületek emelkednek. Van már Tokiónak tökéletes villamos vasúti hálózata egységes menetdíjjal, amelynek értelmében minden utazás tíz fillér. A villamos vasút-hálózat mindennél erősebben járult hozzá a város képmérvé megváltozásához. A vágányok lerakása ugyanis sok fontos építkezést és utcaszabályozást kívánt. Azonkívül a hidakat át kellett építeni és a számukat újakkal kiegészíteni. A Sumida-folyót, amely két városrészt osztja Tokiót, nem kevesebb, mint ötvenhat csatorna szeli. A csatornák felett négyszáznyolcvanegy hid vezet át és pedig százhatszázhat kö-, huszonhat vas- és kétszáznyolcvankilenc fahíd. A leghíresebb köztük a Nipombashi (Japán-híd) nevű. Ezt

is újja fogják építeni és ötvennégy méter magas, meg husz méter szélességű kettős ívvel ellátott pompás gránitépítmenynyé alakítják át. Három nagy parkja van a városnak, továbbá kifogástalan vízvezetéke, ha csatornázása még nincs is. Így ír le mindezt a Japan Magazine-ben Kusakabe Benderso. Tokio város főmérnöke.

(Ki fedezte fel Ausztráliát?) Eddigelő úgy tudtuk, hogy a XVI. század végén a portugálok és a hollandok homályos ismértekkel bírtak Ausztráliáról; sokan Godinho de Eredia Manuel portugál tengerészt tartják a világrész fölfedezőjének, aki 1601-ben csakugyan kikötött partjain. Az első bizonyos hír Ausztrália fölfedezéséről azonban csak 1606-ban terjedt el, amikor egy holland hajó közelítette meg s ugyanakkor Torres spanyol tengerész haladt át ama szoroson, amely most is a nevét viseli. Most azonban a londoni Daily Chronicle című lapnak azt írják Melbourne-ből, hogy az ottani parlamenti könyvtár irattárában olyan okmányokra bukkantak, amelyekből abszolút biztosággal meg lehet állapítani, hogy Ausztráliát Vespucci Amerigo fedezte fel 1499-ben.

(Sajátságos találmányok.) Az emberiség találékonyága úgy látszik kimeríthetetlen s a föl-találók, dacára a rengeteg találmánynak, képesek napról-napra valami újabb produktummal meglepni a világot. Erről igen könnyen meggyőződhet, aki egy pillantást vet a legutóbbi hónapokban bejelentett találmányok listájába. A „Cri de Paris” azzal kedveskedik olvasóinak, hogy a találmányok tömegéből kihalászott egyhármányat: Stumm szabadalma 76.398. Az állatok tájékozódó ösztönének felhasználása gőzgépeknek közösleges kocsiutakon való vezetésére. „Jaeger szabadalma 161.282. Uszó kiegészítők gyaloglók és kerékpárosok számára. Nem lehet tisztán látni, hogy Jaeger ur mire gondolt, talán arra gondolt, hogy a bőrönd fölcsúszni uszik, a mikor a gyalogló vagy a kerékpáros belepottyan a vízbe s ilyen módon esetleg megmenti földjára életét, azonban az is lehetséges, hogy a föltaláló olyanfajta bőröndre gondolt, amelyen az „Ezeregyéj”-ben van. „Chaint szabadalma 221.388. Készülék a célzásához. I. Igen nagy asztronómiai lenese. 2. Igen nagy fotográfiai objektív lenese. 3. Igen nagy rézreflektorok egy darabából. 4. Matri-czák, amelyek a lenese, az objektívüveg és a reflektor meghosszabítására szolgálnak. Az Eiffel-tornyot mindenekelőtt le kell rombolni s az anyagból állítandók elő e tárgyak. E eltalálta! Végül Markovits 299.889. számú találmánya: „Készülék, amely a tenger hullámaint furdókádakba vezeti.”

GÁRDHUSZÁROK

- REGÉNY -

Írta: E. SCYRBOJ.

— Nem, nem, — nyugtatta meg Merville, — nem arról akarok beszélni. A kapitány izent neked neülliből.

— A kapitány neülliből? Miféle kapitány?...

Saint Amand, az angyalát, hát már nem is akarsz emlékezni rá.

— Igaz, Saint Amand, hát csak mondd el bátran, hogy mit izent.

— Azt mondotta, hogy vár rád a szász határon.

— Hehehe! — nevetett a tatárképű. — Ugy látszik, a kapitánynak is katzenjamere volt.

— Ez nem tréfa, barátom, ez nagyon komoly dolog. Nekem ugyan jelentőségét nem magyarázta meg, de azt mondotta, hogy te minden bizonynyal megérted.

A hadnagy azonban nem akart megérteni semmit, csak nevetett, nevetett bambán otromba, satnya módjára.

— Tudod mit, majd eljövök este. Ad-digra talán visszanyered józanságodat.

— Ne fáradj, barátkám, ne fáradj. Este nem fogsz itthon találni.

Egyszerre hirtelen elkomorodott s nyomtatékosan kérdezte:

— Tehát a kapitány vár a szász határon.

Merville kissé meglepődött a hirtelen változáson, most már úgy tűnt fel előtte, hogy az az előbbi nevetés inkább szatirikus volt, mint bamba. Zavarát még jobban fokozta a hadnagy kijelentése:

— Barátkám, mondd meg a kapitánynak, hogy találkozni fogunk a szász határon.

— Te egészen meg vagy zavarodva, —

mondotta Merville, — a kapitány ma reggel már elment ezredével.

— Hát akkor vedd tudomásul te, — felelte Grandmorain egy mohamedánt is megsegyenítő nyugalommal.

Többé nem volt maradása az ágyban. Azonnal felkelt s lázasan kezdett öltözködni. Kérdezősködősei s feleletei annyira zavarosak voltak, hogy Merville komoly aggodalmakat táplált az iránt, vajjon barátja nem veszítette-e el ép eszét.

— Hát mit bámulsz, — kérdezte a hadnagy Merville-től. — Hé, Pierre! gyere csak, gazember.

Pierre persze nem jöhetett, mert Merville lovát sétáltatta az utcán.

— Hol lehet az a betyár, — morfondírozott magában a tatárképű. — bizonyosan ismét együtt csavarog a Katájával.

— Azt nem hiszem, — szólott Merville, — az én Marionette-met sétáltatja.

— Baj, baj, — szólott a hadnagy, — neki most csomagolni kellene.

— Hová a menköbe beszélsz. Vagy velem akarsz kötekedni?

— Eszemágában sincsen, de holnapután utazom.

— Ha a parancsnok adna engedélyt, utazhatnál. De mivel küszöbön áll a háború...

— Ejnye, de naiv ember vagy. Hát a harcztérre utazom.

— Jobban mondvá, a szász határra.

— Igen, a szász határra, — mondotta Grandmorain. — Holnap jelentkezem a császárnál. Áthelyeztetem magamat a kürraszírokhoz, egy hét múlva talán már ott is leszek. Én fogom vinni az első parancsot Párisból.

— Ti mind megbomoltatok, még megérem, hogy egy szép napon az egész tisztikar áthelyezteti magát a kürraszírokhoz jómagammal együtt.

— Lehet, lehet, — dörögte magában a

tatárképű, de látszott rajta, hogy már nem figyel arra, hogy mit beszél a barátja.

A szekrényeket felnyitogatta, mindent kiszórt a padlóra. Diszruháját szépen kirakta a diványra.

— Hát ez megint mire való, — kérdezte Merville.

— Ez, a holnapi audiencián diszben kell megjelennem.

— No, és a többi?...

— Azokra már nem lesz többé szükségem. Ezeket becsomagolja Pierre s így tovább.

— Egy szóval, te utazni fogsz.

— Ugy van, Tudod, ha a császár meglátja a pofámat, bizonyosan áthelyez. Szegény, ha tudná, hogy a legszebb ezredében hadnagy vagyok...

— Ugyan, ne bolondulj meg már egészen.

— Nem, nem, de nekem el kell mennem. Akár hiszed, akár nem, én holnap már megyek.

— Beszéljünk komolyan, — szólalt meg Merville. — Én nem tudom, hogy mit jelent Viktor izenete, de készülődéseidből látom, hogy sokkal mélyebb értelme van, semmint gondoltam volna.

Grandmorain csak tett-vett s folytonosan ismételtette: lehet, lehet.

— Vagy rám hallgatsz, vagy itt hagylak, — kiáltott rá Merville erőlesen.

— No, most még egyszerre mi bajod lett? — kérdezte a tatárképű álmétkodva.

— Komolyan akarok beszélni veled.

— Az lehetetlen. Én most el vagyok foglalva mindenféle nyavalyával. De ha velem maradsz ma éjjel, akkor beszélhetünk okosan is. A lovadat itt hagyhatod nálam, vagy küldhaza Pierre-vel.

Merville az ablakhoz lépett s lekiáltott az utcára.

[Folgt. köv.]

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. február 2-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyárak

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 5 szakaszban. Irta: Madach Imre. Színe alkalmazta: Paulay Ede. Zenejét szerzte: Erkel Gyula. A „Marseillaise” átíratát szerzte: Szabados Károly.

Személyek:

Az Ur: Rafael Gábor Mihály Lucifer Adám Eva Föld szelleme Lovel Catulus Agg erónek

Kezdeté 1/3 3 óraker.

Este rendez helyárakkal

A rajongó Bolzay-lány.

Színmu 4 felvonásban. Irta: Szomai Dezső.

Személyek:

Bolzay Kamilla Bolzay Örnagyné Bolzay Sándor Horváth György Gáthy-Észás Margit Günzburg báróné Fábry Pál Id. Gartenlaub Ifj. Gartenlaub Boglár-Kendyné Boglár-Kendy Erccsenyi René Kranzely dr. Ferencz, Inas

Kezdeté 1/3 8 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Monte-Carlo és a Riviera.

Kezdeté 1/3 4 óraker.

Este rendez helyárakkal

A vasut.

Kezdeté 1/3 8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ

Délután mérsékelt helyárak

Hoffmann meséi.

Fantasztiikus dalmű 3 felvonásban, elő és utójátékkal. Zenejét szerzte: Offenbach Jakab. Szövegét írta: Barbier Gyula. Fordították: Dr. Váradi Antal, Fáy J. Béla és Radó Antal

Személyek:

Olympia Giulietta Antonia Coppelius Dapertutto Miraclo Cochenille Pittichinaccio Ferenc Hoffmann Misioz

Kezdeté 7 óraker.

KIRALY SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyárak

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi költői elbeszéléséből írta Bakonyi Károly. Zenejét Heitai Jenő versre szerzte: dr. Kacsóh Pongrác.

Személyek:

Kukoricza Jancsi Illoska A gonosz mostoha Strázsamester Bago A falu csöze A francia király Királykisasszony Tábornok

Kezdeté 3 óraker.

Este rendez helyárakkal

Czigányszerlelem

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Bodnarszky Robert és Wálfner A. M. Zenejét írta: Lehar Ferencz.

Személyek:

Dragutin Péter Zorika, leánya Jolan, huga Köröshazi Ilona Jóni Bolesku Jonel Korcsmáros Dimitresna Julcsa Mosu

Kezdeté 1/3 8 óraker.

Fővárosi Orfeum

VII., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma csütörtökön, febr. 2-án

KÉT NAGY ELŐADÁS.

Kezdetük 1/2 4 és 8 óraker.

Uj műsor.

(Merian kutyaszínháza prolongálva.)

Délután mérsékelt helyárak.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

OSTENDE

kávéház Rákóczi-ut 20. sz.

Esténkint Oláh Rudi

az országos cigányversenyen aranyéremmel kitüntetett kurucz primás teljes zenekarával muzsikál.

Színházi vacsora. REMEK REGGELI 50 FILLÉR.

Tisztelettel Grósz Ödön a nyíregyházi „Pannonia” és a budapesti „Ostende” kávéház tulajdonosa. Nyíregyházán, a „PANNONIA” kávéházban esténként Vörös Misi hangversenyez.

BRISTOL-szálló. Naponta HANGVERSENY

Délután a Társalgóban. Este az Étteremben.

„COLOSSEUM” NAGY BIOGRAF

IV., Irányi-utca 21. Vercs Pálné-u. sarkán, a Saskör mellett.

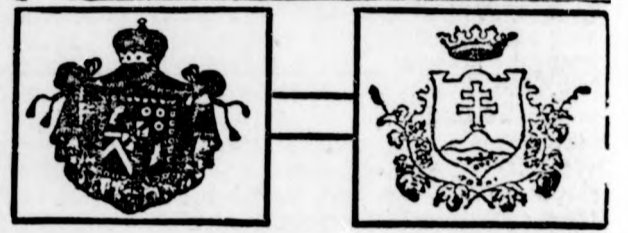
Az elegáns közönség mozgófénykepterme.

Elsőrangú műsor, pompás fényképek. A külön teremben

ALABASTRA

szabad térben mozgó éneklő és tánczó alakok. Előadás d. u. 4 1/2 óraker, vasár- és ünneppapokon d. u. s. óráról 11 óráig.

Helyárak 20 fillértől 1 koronáig.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Boraink hírneve az egész földgömbön ismeretes! Eredetisége s fölülmulthatatlansága tette azzá!!

5 kg. postakosár:

3 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---
2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	K 12.---
1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	---
3 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	K 7.10
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 7.40
3 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	---
2 " 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	K 15.10

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.---
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kővér aszu	K 55.20

Hordóban:

60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.---
60 " 1907. " " pecsenye bor	K 72.---
60 " 1904. " zamatos szamorodni bor	K 90.---
60 " 1901. " kiváló szamorodni bor	K 135.---

A csomagolásért, hordóért és ládaért semmit se számítunk fel. A megrendelő vasuti állomásig bérmentve küldünk minden részletet. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Hubert Tezgő

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KIR. UT 31. TELEFON 110-2

Csütörtökön február 2-ikán két előadás délután 3 1/2 óraker mérsékelt helyárakkal nagy gyermekelőadás az összes új attrakciók felléptével. Este 8 óraker rendez helyárakkal:

A kolosszális februári új műsor.

General Edward La Vine a legjobb komikus zsonglór.

Kornai Berta az Isteni éj című operettben mint Amor.

Trézsi Szücséknél új bohózat.

FARFALLA, párisi excentrique; Simon et Paris, ókori kóklerek, trójai falóval. Zelineacu, román tánczosport. Bros Carr kreol táncospár. Uj Cirkus és még 6 attrakció. A ROYAL-CABARET új műsor. Ceupa új nagyszerű ének- és táncszám. — Hajnali 6 óráig cigányzene (Kukó Vincze zenekara) — A egvidambb budapesti hely. Minden Csütörtök, vasár- és ünneppap délután 3 1/2 óraker mérsékelt helyár nagy gyermek előadás, az összes attrakciók felléptével.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket. Kertek, parkok tervezését, kialakítását, fentartását. Alkalmi és állandó díszítéseket. Téli kertek berendezését, minden e szakba vágó munkát. || || || ||

Telefon: 88-75. Telefon: 88-75. Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Társaság cégénél

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajliszta anyagra.

Gyümölcsfacsemeték
sétányiak, diszoserjék, tülevelesek, kertés növények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok (elsőrendű áru)
Európai és amerikai alma és gyökere vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai
Külföldi és szőlőoltványtelepek
Árjegyzéket kérők és megrendelők szíveskedjenek „A KERT”-re hivatkozni

NEUSTEIN FÜLÖP
CUKROZOTT HASHAJTÓ **LABDACSAI**

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)
E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mentek mind a hatalmas anyagból, az altesti szervek bajainak legjobb eredményrel használható, gyöngédén hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a melléte oly ártalmatlan, mint e pilulák, a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott készítmények miatt még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beklődése mellett egy tekeres bérmentve küldetik.
Ovás! Utazatoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvénytől bejegyzett védjegyünkkel, piros-fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A keresk. törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.
NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz címzett gyógyszerész, Bécs, I. Plankeng. 6. Kapható: Budapestben, Török J. gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-ut 23.

A MAGYAR TÖRVÉNYEK
(a Franklin-Társulat zsebkidásai)
gyűjteményében legújabban megjelent:

A KERESKEDELMI TÖRVÉNY
(1875; XXXVII. törvényzikk)
és a reá vonatkozó joganyag.

(Törvények, rendeletek, az új vasúti üzletszabályzat, joggyakorlat.)
Összeállította NYARI JENŐ dr.
Ara vászonkötésben 3 korona 60 fillér.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Gummi-óvszerek
legfinomabb francia gyártmány 12 drb.-ként 1.30, 2.40, 4.- és 5.- korona.

NEVEERIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K

STERYL legfinomabb Paara gummi-hólyag 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

minden eddigi gyártmányt felülmut, kizárólag cégemnél kapható.

CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.- koronától 5.- koronáig.

HALHÓLYAG valódi francia „Duchamps” gyártm. 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűjtemény 12 drb legfinomabb 4 korona.

IRRIGÁTOR zománcozott vagy üvegben teljesen felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.

Suspensor (heretartó) drbja - 50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.

Has- és Servedők Gummi-harisnyák legnagyobb választékoan, mérték után is készíttetnek.

„GLORIA-ÖV” (havibaj ellen) 6 darab betéttel darabja 5 koronától 6.50 kor-ig.

Neumayer Lipót
Készít, gummiárak és betegápolási cikkek raktára
V., Budapest, Váci-körút 2. szám.

LINOLEUM üzleteim:
VI. Váci-körút I. (Ankerköl), VII. Rákóczi-ut 8. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

Pap lan Pap lan Pap lan

Kárpitosár-, réz- és vasbutorgyáros, fabutor, nád- és kertibutor, ernyő és sátor, minden méretben megrendelés szerint is. Gyógykezelő fehéres és szürkepapok, gyapjú- és flaneltakarók, szőnyegek minden nagyságban, storrok, szövet- és csipkefüggönyök, ággyterítők, butorszővetek és mindenféle kellékek nagy választékban. Gyermekszékek és keresztelőkészleteket a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig.

Szálloda-, intézet-, fürdő- és kórház-bereendezési gyár

GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.
Árjegyzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldetik

Réz- és vasággyak minden kivitelben.
Betegtölőkocsk.
Sodronyos kocsifülés minden méretben 20.- kor.
Összeosztható vaságy kivétel 3 matracal 22.- kor.
Sodrony-ágybetétek bármely nagyságban.
Roletták, Jalousinok és nádroletták minden méretben készíttetnek.

ILYEN SORSRA JUTNAK, KIN NEM

MÜLLER FELE MENTHOLÓSSÓS-DORSZESZT HASZNÁLNAK.

Tegeyen vele egy kísérletet!

KAPHATÓ MINDEN ÜZLETBEN

MÜLLER VILMOS Gyógyszerész BAC-TOPIA

Világhírű eredeti angol **The Champion és Premier**

kerékpárokat dupla barancsapágygyal és szabadfutóval, 3 és 5 évi futással, minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árákon havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummik, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket oriaszi forgalmunk következtében melyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is barnová

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészokról ingy. és bérmentve küldetik.

EFCO

TELEFON 177-41.
porosz közöntégl a legjobb, a legolcsóbb, a legtisztább, ennélfogva a legkedveltebb

FÜTŐANYAG!

Nem piszkít
Nem porzik
100 darabonként
Sulyhiány kizárva

PONGRACZ és PONGRACZ
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.

Egy órai fűtés 3 fillér!

Szőlőoltványok
szőlővesszők és finom érmelléki borok beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

SZÜCS SÁNDOR FIA
szőlőtelepét Bihardioszegen.
Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal ingyen és bérmentve küld a czeig. Ezen árjegyzéknek egyetlen házból sem szabadna hiányozni, mert sok mindenkit érdeklő dolgot tartalmaz. Tehát senki el ne mulasztja egy levelezőlapon kérni. Készlet: 3 millió.
Olcsó és pontos kiszolgálás. Több ezer elismerő levél.

ÉLŐESZKÖZÖK
EZÜSTBÖL ES ALPACCA EZÜSTBÖL
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉRSZERTÉLEPE
BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK
ÁRJEGYZÉK 2000 PÁRAZSAL BÉRMENTVE KÜLDÖK

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegesek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett valódi indiai paracummi fénykülönlegeség tucattal 12.- korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogakendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 2, 3, 6, 8, 11 kor. darabja. - 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és felejt. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbi. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. **MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR** VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

A köztudatba ment át hogy csakis **KÁLLAI LAJOS motorgyára** Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám

Szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb motorcséplő készleteket

Teljes jótállás kint és cséplésért. Legegyszerűbb legtekintélyesebb motorcséplőkészletek.

Saját érdekében kérjen minden gazda díszlőlapot, melyet ingyen bérmentve küld a gyár. Figyelmeztetés: Kállai Lajos híres motorgyára nem tévesztendő össze más hasonló névű cégekkel

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID mesóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.80.

Az edvári lovakkal, továbbá a nagyobb katonai és polgári lovakkal több mint 40 év óta használatban, nagyobb strák előtt és után való erősítésre és erősítésre, az ínk megerősítésére stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. - Védjegy, csatlakozó és gégyölés törvényesen védve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

Meghívó

az „Első budapesti gőzmalmi részv. társ.“ t. cz. részvényeseinek) 1911. évi február hó 16-án délután 3 1/2 órakor a malomépületben (V., Klótilid-utca) megtartandó

XLIV. rendes közgyűlésen

való részvételre.

- Napirend:**
1. Két részvényes kijelölése a közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelesítésére.
  2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
  3. A mérleg megállapítása és az osztalék meghatározása.
  4. A nyugdíjalap 1910. december 31-én lezárt könyvszerű mérlegének előterjesztése.
  5. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére. Budapest, 1911. január hó 31-én.

Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 21. §-a: Mind a rendes, mind a rendkívüli közgyűlésen csak azok részvényesek vannak szavazatra jogosítva, kiknek részvényei legalább három hónappal előbb a társaság részvénykönyvébe bevezették és legkésőbb a közgyűlést megelőző harmadik napon a társaság pénztárából letételt. A letételt díjszerűen fognak adni, melyek helyéül jegyű szolgálnak és melyeken a letét részvények és szavazatok száma kitüntetően leendő.

12. §. Minden közgyűlésen tizenöt részvény birtoka egy szavazatot ad. Husznál több szavazatot azonban egy részvényes nem gyakorolhat, még pedig tekintet nélkül arra, vajjon a saját nevében, vagy pedig más szavazatképes részvényesek meghatalmazásából, vagy mint részvényes és mint meghatalmazott együttesen történik-e.

13. §. Meghatalmazásból képviselni csak szavazattal bíró részvényesek vannak jogosítva. (A meghatalmazások törvényes módon állítandók ki.)

Az alapszabályok 66. §-a értelmében a mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt f. évi február 1-től kezdve az üzleti helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthető és arról a részvényeseknek kívánatra lenyomatok fognak adni.

Figyelmeztetés. Azon t. cz. részvényesek, kik egyszerűen meghatalmazásból más szavazatképes részvényeseket képviselnek, tisztelettel felkértemek, hogy a részvények letétele helyezésére alkalmából a nevükre szóló meghatalmazást is beadni méltóztatassanak.

(Utánnyomást nem díjazunk.)

kézpénzért, vagy részletfizetésre legelőször

Butor ENHRENTREU és FUCHS testvéreké Budapest, VI., Teréz-kört 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Hurulos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték

IV. osztályának húzása

már jövő héten, február hó 7, 8 és 9-én lesz.

A XXVII. sorsjátékban rövid idő alatt még

12 millió 751.500 koronát

sorsolnak ki készpénzben.

A IV. osztályú vételsorsjegyek ára:	Megújítási árak:
(nő vevőknek)	(kik már 3 osztályban résztvettek)
Egész sorsjegy . . . K 104.—	Egész sorsjegy . . . K 40.—
Fél „ . . . „ 52.—	Fél „ . . . „ 20.—
Negyed „ . . . „ 26.—	Negyed „ . . . „ 10.—
Nyolczad „ . . . „ 13.—	Nyolczad „ . . . „ 5.—

Sorsjegyek utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg.

TÖRÖK A. és TÁRSA bankház r. társ. Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet. Budapest, IV. kerület, Szervita-tér 3. szám. Fiókok: VI., Teréz-kört 48. sz. V., Váci-kört 4. sz. Távirati cím: „Török“ Budapest.

OLCSÓ KOKSZ!

Koksz eladási hirdetés.

Budapest székesfőváros gázművei az Általános osztrák-magyar légszesztársulattól átvett kokszkészletet 1911. január hó 16-tól kezdődőleg leszállított áron bocsájtják a közönség rendelkezésére.

A koksz ára a gyárakban kocsiba rakva:

I. rendű darabos koksz 100 kg.-ként 3 K 60 f.

II. dió "koksz 100 kg.-ként . . . . . 3 „ 20 „

dió "koksz 100 kg.-ként . . . . . 3 „ 72 „

Fuvarköltés nyílt fuvarokban, 1000 kg.-on felül lerakással együtt:

a pesti oldalon 100 kg.-ként . . . . . 32 f.

a budai „ 100 „ . . . . . 36 „

a külfelken és a budai hegyvidéken és a pesti oldalról a budaira való szállításkor 100 kg.-ként . . . . . 60 „

Elvállaljuk a 250 kg. és ennél nagyobb mennyiségnek házhoz szállítását a pinczébe való lerakással a fenti fuvarköltésben.

A kokszot 250 kg.-tól 1000 kg.-ig csak ólmozott zsákokban szállítjuk s a zsákolásért 100 kg.-ként külön 32 fillér fizetendő.

A számlázott koksz súlyáért szavatolunk.

Írásbeli megrendeléseket a rendelt mennyiség árának lefizetése mellett elfogadjuk az összes gázgyárakban és felszerelési irodákban és legrövidebb idő alatt teljesítjük.

Telefonon való rendelést elfogadjuk: a józsefvárosi gyárunkban 65-35, a ferencvárosi I. gyárunkban 52-61, a ferencvárosi II. gyárunkban 68-53, a IV. ker. felszerelési irodában 14-03, a VII. ker. felszerelési irodában 16-03, a II. ker. felszerelési irodában 105-52. és a budai gyárunkban 43-80. telefon szám alatt.

Budapest Székesfőváros Gázművel.

! A gázkoksz a legjobb, legtisztább !

! és legtakarékosabb fűtőanyag. !

E hirdetés rovata minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovata minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Házasságokat
diszkrétan közvetít Faragó Jenő, Rákóczi-ut 80. (Vagyományos férjhezmenendők állandóan előjegyezve.)

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsúrorok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnyár, Nagymező-u. 46. szám.

Legjobb likőrök
és rum készíthetők kivonatimmal. Egy üveg ára 60 fillér, 10 üveget 6 koronáért küldök bérmentve. Árjegyzéket kívánatra, Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Veres áfonya
befőtt, szepességi, 5 kiló postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Akar
ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a „Társalgás Művészete” című művet. Megtudhatja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, felebbvalót egyaránt megbódítsa. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében! Pénzt még ne küldjön, miután tartalomjegyzéket ingyen, bérmentve küld Deák, Rákóczi-ut 80.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Papirhéju diót,
mézédes teli szőlőt postakosaranként 3.60, nemes birsalmát, teli csemegealmát 2.60, mázsánként 88.—, ezetes ugorkát, paprikát 2.00, házilag főzött mézédes szilvalekvárnak kilóját 1.30, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kilós üveggel 30.— koronáért. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Fajborokat
lefejtve kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaranként 3.50. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Marónit, narancsot,
citromot, datolyát, papirhéju diót, fűgét, orosz teát, vegyesen postakosaranként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivittel Csongrádról.

Butorvásárlók
figyelmébe! Szállítunk mindennemű butorberendezést helyben és vidékre. Kézpénzt vagy rendkívül előnyös fizetési feltételekkel. Bezeredy-utca 10. Modern lakberendezési vállalat. Nagy díszes butoralbum 1 korona. 10345

Meghülésből
asármazó hurutos bajokkal használjon Réthy-féle csukorkát. Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér.

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít

Magyar Tanügyi Intézet
Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Soha nem létezett.
Rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk teljes lakásberendezéseket, valamint egyes butor darabokat helyben és vidékre 3 évi részletfizetésre. Nagy díszes butoralbum 1.— korona. Kírh lakásberendező, Budapest, Bezeredy-utca 10. 10345

Vigyázzon
ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérért.

Fürdőkádak
magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, foténi és gyermekkádk kaphatók

Wiesel Adolf
Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91—20. 28793

Zálogszedulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarokán. 37553

Amerikai óra,
mutató és számlap nélkül.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvenyű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től júl. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szaktiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdető-sünetet utazó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Szent László Intézet
BUDAPEST 27. Veres Pálné-utca 16. sz.

Veres Pálné-utca 16. sz.

Rayonképviselők
ügynökök és reprezentatívusok vizsgálatású kiképzés nagy esmeretűeknek van jobb íz. körökben, egy szabadalmazott kéz-életi újdonság értékesítéséhez kerestnek. Csakis jó megjelenésű kaucazió-képes acquisiteurök lesznek figyelembe véve. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

Nevelőnőket
német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürögősen keresek. Szegehné S. Lujza intézet Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29324

A t. cz. gazdaközönség
az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta lennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat. Gazdatisztok, gépészek, kovácsok, molnárok, szesz-főzők, kertészek, kezesek és felelősséggel, főnököknek díjmentesen elhelyeztetek. — Krakauer Armin, VI., Ó-utca 39. sz. 29891

EUFON
tűlcsernőkűl beszélőgép
2 koronás heti részletre kapható. Kérjen Eufon jegyzéket! Szent László Intézet Bpest 27 Veres Pálné-u. 16. sz.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvenyű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től júl. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szaktiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdető-sünetet utazó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírás (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. Látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj gincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

INGYEN TANULHAT
november 1-től két hónapra az kereskedelmi szaktantárgyakat, gépirás, gyorsírást, helyesírást, azépirás, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három óráig. Nappali és esti tanfolyamok.

Joghallgató
ajánlközik magyar, német, francia felolvasónak, fordítónak, magyar-német levelezőnek, magántanulók előkészítésére középiskolai tantárgyakból. — Levelek a kiadókiváltaliba intézendők „Török” jellege alatt.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok nri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13. 28589

„Hungária”
beszélő-gépek tűlcsernőkűliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Alkalmi vásár
az összes hangszerekből. Mélyen leszállított árak. MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII., 4. József-körút 37—39 sz. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzéket külön-külön.

Zálogszedulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Titkos betegségek,
hugycsőfolyás, hugycsőszűkületek, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphillis) az önfertőzés utókövetkezményel, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökéres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és felkímélőregetes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos — rendelő-intézet. Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levélileg is. Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

25 koronaért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finom szövetekből. Lichtman Sándor férjhezabóster, Budapest Rottenbiller-utca 4 A. sz. Vidékre postátómtíntak bérmentve, helyben szabószomat kívánatra házhoz küldök. 28592

BUTOR
kézpénzt vagy részletre minden kamat nélkül. legolcsóbban Óriási választék politurus butorokban Nagy Imrénél Bpest, VI., Váci-körút 9. Feljárt Szerecsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

A gyermekáldást
2 vagy 3 száma meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos titástást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldök 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 242, Lindenstrasse 51. 2666

Magyar harzi kanári-tenyésztés Debrecenben.

Ki a madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja beszélni, kanári tenyésztésben keresse az fel s tiszteljen meg engemet rendelésnyelvel. Minden mit egy madár előadni képes, legyen az lágy, mely hang, avagy csengő érces. Ami csak madárban kiválóan jó, tenyésztésben mindez föl található. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződom és ha hibás hangú vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, bolyha nálam rendel, tudom nem szenved kárt. A lakás legkedvezőbb dísz a szőpen éneklő kanári madár. Kanári madarakat eddig sok pénzért adtak a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakaszeri vezetés alatt álló Agoston magyar harzi kanári tenyésztő telep Debrecen Murgó-utca 9. sz., gyönyörűen fuvallzó, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabját 2 forintért. A szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és apostali titástást ingyen. Számos elismerő- és köszönőirat birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és szaktárodát intézet.

Soványág
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állast. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbafojásoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kitüntetőve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ffr 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156—80.